flacara

anul XXXV
15 (1608)
VINERI 11 APRILIE

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

Argumente de conștiință la programul de pace al țării

paginile 4–5

65 PCR 1921-1986

„Avem tot dreptul să privim cu satisfacție la ceea ce am realizat"

Un sentiment profund, unanim și mobilizator, mai pregnant ca oricînd în aceste zile de puternică efervescență a muncii și a ideii, în întîmpinarea gloriosului jubileu al partidului.

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, a făcut o vizită de lucru în întreprinderi din Capitală

Comentariu în pagina 3

ACORDUL GLOBAL

Rezultat nemijlocit al gîndirii științifice, revoluționare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, amplul proces de dezvoltare multilaterală a țării a fost dinamizat în permanență de concepte, teze și idei profund novatoare, care au înriurit decisiv mersul ascendent al economiei românești, perfecționarea continuă a mecanismului economico-financiar, întărirea prerogativelor democrației muncitorești-revoluționare. Afirmînd o uriașă capacitate de stăpînire a dialecticii vieții economico-sociale, de sesizare a condițiilor și modalităților concrete în care se manifestă legitățile generale, obiective ale dezvoltării, gîndirea teoretică și activitatea practică ale secretarului general al partidului se disting prin realism și clarviziune politică, materializîndu-se în inițiative și orientări de excepțională importanță pentru continuarea procesului revoluționar și amplificarea dinamismului sistemului social global, în funcție de cerințele fiecărei etape. Aceste înalte virtuți de sesizare a conținutului și tendințelor stadiului atins la un moment dat în opera de construcție socialistă au fost strălucit reafirmate cu prilejul recentei Plenare a C.C. al P.C.R., de la a cărei înaltă tribună secretarul general al partidului formula o nouă idee-forță, de excepțională valoare teoretică și practică pentru stadiul actual și perspectivele economiei românești: **„Este nevoie de o schimbare radicală a concepțiilor în domeniul financiar și activității economice. Revoluția tehnico-științifică nu se face numai în domeniul producerii de mașini și utilaje. Pentru noi, problema revoluției în domeniul financiar și economic este de o actualitate imediată — și trebuie s-o înțăptuim foarte rapid și cu toată fermitatea !"**. Punctele de plecare, veritabilul fundament concret și de principiu pe care se întemeiază amplele restructurări generate de acest imperativ le constituie, în concepția secretarului general al partidului, perfecționarea autoconducerii muncitorești, aplicarea mai fermă a principiilor socialiste de retribuție după calitatea și cantitatea muncii, organizarea științifică a producției și a muncii. Elementul care sintetizează și, totodată, conferă operaționalitate practică acestei orientări și acestor principii îl reprezintă noua Lege privind retribuirea în acord global și acord direct a personalului muncitor, inițiată și elaborată sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului, document ce reflectă în plan juridic o analiză științifică, multilaterală a căilor de perfecționare a relațiilor socialiste de muncă și de repartiție, în contextul cerințelor dezvoltării intensive a economiei, accentuării laturilor calitative ale vieții economico-sociale. Totodată, unanimitatea cu care Marea Adunare Națională a aprobat această lege, aprecierile din expunerea de proiect, din raportul comisiilor de specialitate și din intervențiile deputaților reprezintă încununarea în cadrul oficial al forului legislativ al țării a analizelor repetate și dialogului de lucru pe care secretarul general al partidului le-a avut în diferite colective de oameni ai muncii din toate ramurile de activitate pe tema organizării superioare a muncii, modernizării proceselor de producție, întăririi autoconducerii muncitorești.

Așadar, Legea privind retribuirea în acord global și acord direct reprezintă o chintesență în plan juridic a unei vaste experiențe practice și a unor profunde analize teoretice, astfel încît consacrarea ei ca act normativ fundamental al activității economice este expresia unui consens general al tuturor oamenilor muncii din patria noastră. Aceasta deoarece, fiind concepută într-o viziune largă, de întărire a dependenței veniturilor de rezultatele muncii, stimulîndu-se pe această cale sporirea eficienței economice și valorificarea integrală a poten-

(Continuare în pagina 2)

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Un comerț modern, o nouă calitate în servirea populației

interviu cu tovarășul ION COMĂNESCU, secretar de stat la Ministerul Comerțului Interior

(pagina 17)

În Bărăgan este ora porumbului

(reportaj în pagina 6)

Craiova — redutabilă cititoare de cv nou

O strălucită ilustrare — la scara unui mare oraș — a politicii partidului de edificare a României moderne

(în paginile 12—13)

LUCRĂRILE SESIUNII MARII ADUNĂRI NAȚIONALE

În zilele de joi, 3 aprilie și vineri, 4 aprilie, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-au desfășurat lucrările sesiunii a III-a a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale.

Lucrările forumului suprem legislativ al țării s-au desfășurat în atmosfera de puternică angajare patriotică în care întregul nostru popor acționează cu dăruire pentru a întîmpina glorioasa aniversare a 65 de ani de la înființarea partidului nostru comunist cu noi succese în înfăptuirea istoricelor hotărîri ale celui de-al XIII-lea Congres al P.C.R.

Pe ordinea de zi a sesiunii s-au aflat și de această dată probleme de o deosebită însemnătate pentru realizarea unei calități noi, superioare în toate domeniile de activitate, pentru îndeplinirea în cele mai bune condițiuni a planului de stat pe anul 1986 și pe întregul cincinal.

Forumul suprem legislativ al țării a adoptat următoarea ordine de zi :

1. — Proiectul legii Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe perioada 1986—1990.
2. — Proiectul legii Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare al Republicii Socialiste România pe perioada 1986—1990.
3. — Raportul Consiliului de Miniștri cu privire la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării în trimestrul I/1986 și măsurile pentru realizarea integrală a prevederilor planului pe anul 1986.
4. — Proiectul legii privind retribuirea în acord global și în acord direct a personalului muncitor.
5. — Declarația Marii Adunări Naționale cu privire la Anul Internațional al Păcii.
6. — Proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cuprinzînd norme cu putere de lege emise de Consiliul de Stat după sesiunea a doua a Marii Adunări Naționale.

Acordul global: mai limpedele drept al muncii la răsplată

Îndemn la răspundere și eficiență

În ansamblul măsurilor care s-au luat în ultimul timp de către conducerea partidului și statului nostru în direcția perfecționării mecanismului economic, a întăririi autoconducerii muncitorești și a autogestiunii economico-financiare „Legea privind retribuirea în acord global și în acord direct a personalului muncitor" acoperă un loc central. Importanța acestui act normativ rezidă în faptul că asigură cadrul juridic necesar aplicării mai ferme în practică a principiului socialist de retribuire după cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii corespunzător stadiului actual al dezvoltării economico-sociale a țării și cerințelor amplificării laturilor calitative, intensive ale creșterii economice.

Concepută într-o viziune largă, care amplifică legătura dintre venituri și rezultatele muncii și stimulează mai puternic sporirea eficienței economice, creșterea aportului propriu al unităților, al fiecărui om al muncii în valorificarea integrală a potențialului tehnic și uman, legea vizează armonizarea intereselor generale ale societății cu cele colective și individuale pe baza sporirii cantitative și calitative a producției sociale. În acest sens, așezarea relațiilor de repartiție pe baza rezultatelor muncii înscrie retribuția ca un element fundamental pentru cointeresarea personalului muncitor în realizarea producției cu minimum de cheltuieli materiale și de muncă vie și maximum de eficiență.

Principiul de bază al legii potrivit căruia venitul este nelimitat în raport cu rezultatele cantitative și calitative obținute vizează creșterea răspunderii oamenilor muncii în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari pentru mai buna gospodărire și utilizare a fondurilor materiale și financiare încredințate de societate.

Răspunzînd cerințelor dezvoltării preponderent intensive a economiei naționale în actuala etapă, legea are în vedere realizarea unui echilibru mai bun între elementele retribuției care stimulează eforturile pentru sporirea volumului producției și cele care vizează ridicarea calității și eficienței activității economice. În acest scop, spre deosebire de reglementările anterioare, legea recent adoptată conține prevederi mai precise cu privire la mecanismul de formare a fondului de retribuire și de repartizare a acestuia între membrii formațiilor de lucru.

În primul rînd, se prevede stabilirea pentru fiecare ramură a criteriilor în raport cu care se majorează sau se diminuează retribuțiile : indicii planificați de valorificare a materiilor prime sau de scoatere a produselor, precum și ponderea planificată a producției de calitate superioară. Aceste criterii stimulează creșterea eficienței producției pe baza sporirii valorii produselor realizate dintr-o anumită cantitate de materii prime, ridicarea calității etc. prin majorarea sau diminuarea retribuției, stabilite în funcție de producția fizică realizată, cu pînă la 10%.

În al doilea rînd, pentru cointeresarea personalului muncitor în realizarea și a altor sarcini de plan de ordin calitativ decît cele la care se referă criteriile, se prevăd condițiile de acordare a sumelor cuvenite în acord global. Aceste condiții privesc : realizarea indicilor planificați de utilizare a mașinilor și instalațiilor, încadrarea în consumurile specifice normate de materii prime, materiale, combustibil, energie ș.a. Condițiile, spre deosebire de criterii, acționează numai în cazul neîndeplinirii sarcinilor de plan la care se referă ; depășirea acestora atrage după sine diminuarea retribuției stabilită în raport cu producția fizică realizată și cu gradul de îndeplinire al criteriilor stabilite. Rolul lor este, deci, de a spori răspunderea colectivelor de oameni ai muncii în direcția folosirii cît mai raționale a capacităților de producție aflate la dispoziție, în gospodărirea riguroasă a materiilor prime, materialelor, combustibilului și energiei, în găsirea și valorificarea tuturor rezervelor de reducere a acestora.

În al treilea rînd, retribuția personalului muncitor care are prin contractul de acord global sarcini concrete de producție pentru export se determină în funcție de gradul de îndeplinire a acestora. Astfel, în cazul depășirii producției pentru export se acordă în plus 1 la sută pentru fiecare procent de depășire a acestei producții, sau se penalizează cu 0,5 la sută pentru fiecare procent de nerealizare. Totodată, pentru stimularea suplimentară a personalului cu atribuții și răspunderi în realizarea producției de export și a exportului se acordă lunar o primă de 1,5% din retribuție pentru fiecare procent de depășire a sarcinilor planificate, care se poate ridica pînă la 20% din retribuția tarifară. În cazul în care nu se realizează producția pentru export și exportul, legea conține prevederi diferențiate care să stimuleze creșterea gradului de valorificare a produselor românești pe piața externă. Astfel, în condițiile nerealizării exportului planificat, dar dacă se depășește pe relația devize convertibile, se acordă o primă de 0,5% pentru fiecare procent de depășire. În situația în care se realizează integral producția planificată pentru export dar nu se îndeplinește planul de export penalizarea este de 1% din retribuție pentru fiecare procent de nerealizare a exportului. În schimb, în cazul nerealizării producției pentru export și a exportului prevăzut, penalizarea este de 2% din retribuție pentru fiecare procent de nerealizare a sarcinilor planificate.

În fine, prevederile legii obligă toți factorii responsabili din unitățile economice, centrale și ministere, să asigure toate condițiile necesare desfășurării ritmice a proceselor de producție și realizării veniturilor corespunzătoare.

În acest context, este de subliniat faptul că elaborarea și adoptarea legii a fost strîns corelată cu acțiunea pentru organizarea și modernizarea tuturor proceselor de producție care se desfășoară în unitățile economice. Se asigură în acest fel atît condițiile tehnico-organizatorice necesare aplicării prevederilor legale, cît și implicarea mai puternică a cointeresării materiale în realizarea obiectivului major al actualului cincinal — dublarea productivității muncii.

DR. ION BRATU
Institutul de Economie Socialistă
Sectorul de Economia muncii

(Urmare din pag. 1)

țialului material și uman al unităților economice, legea vizează interesele economiei naționale pe ansamblu, ca și ale fiecărui om al muncii, reprezentînd, din acest punct de vedere, o expresie elocventă a grijii permanente a conducerii partidului și statului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru asigurarea condițiilor necesare înfăptuirii obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al P.C.R. privind dezvoltarea în ritm susținut a economiei românești și continua creștere a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Principiul director înglobat de această lege — și care se referă la nelimitarea veniturilor oamenilor muncii atît în cazul depășirii cît și în cel al nerealizării producției planificate — a fost strălucit prefațat în Cuvîntarea t o v a r ă ș u l u i Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. : **„Este necesar ca în următoarele cîteva luni să generalizăm pe baza noii legi, acordul global în toate sectoarele de activitate, să creăm posibilități ca, realmente, pe baza muncii, veniturile să crească nelimitat, dar și de a aplica prevederea că, de asemenea, nimeni nu poate să aibă venituri garantate fără muncă".** În descendența unei asemenea viziuni profund umaniste, legea reifică principiul că în socialism nimeni nu poate trăi fără să muncească, pe seama muncii altuia, astfel încît, conform prevederilor acestei legi, relațiile de repartiție sînt așezate pe baza rezultatelor muncii iar venitul devine un element fundamental pentru cointeresarea personalului muncitor în realizarea producției cu minimum de cheltuieli materiale și muncă vie și maximum de eficiență.

Totodată, legea reprezintă un instrument practic de valorificare superioară a relațiilor socialiste de producție, a cadrului democratic unitar și original creat în țara noastră (prevederea alegerii șefilor de formații direct de către colectivul de oameni ai muncii este elocventă în această privință), fiind o pîrghie eficientă de înfăptuire concretă a autoconducerii și autogestiunii muncitorești, de întărire a răspunderii oamenilor muncii în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari, pentru mai buna gospodărire și utilizare a fondurilor materiale și financiare încredințate de societate.

Includerea acesei legi pe agenda de lucru a înaltului for național este rezultatul inițiativei legislative a partidului nostru, a cărui capacitate de inovare socială, de adaptare a politicii sale la cerințele fiecărei etape relevă și în acest al 65-lea an de activitate și luptă revoluționară forța, vigoarea și vitalitatea care-i caracterizează pe deplin întreaga și gloriosa sa istorie. Iar activitatea de elaborare și adoptare a acestui document legislativ se înscrie într-un context social-economic mai general, de organizare științifică și modernizare tehnologică a proceselor de producție în toate unitățile economice, acțiune ce se desfășoară sub conducerea de înaltă competență științifică a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de renume mondial, în vederea valorificării rezultatelor cercetării științifice, a folosirii depline a tehnicii moderne, a resurselor materiale și de muncă, dublării productivității muncii, ridicării nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerii consumurilor materiale și energetice, sporirii eficienței economice și, pe această bază, a veniturilor oamenilor muncii.

Inițierea și desfășurarea unor asemenea largi acțiuni în domeniul economic reflectă cu putere faptul că, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., **„activitatea partidului nostru trebuie s-o judecăm după felul în care se îndeplinesc programele de dezvoltare economico-socială a țării, de ridicare a nivelului de cunoștințe științifice și culturale ale poporului"**, criterii după care, în acest an jubiliar, aprecia secretarul general al partidului, **„putem afirma cu mîndrie că avem un partid puternic, unit, urmat cu încredere de întregul popor, care nu are și nu va avea niciodată țel mai înalt, suprem decît interesele poporului, ale fericirii și bunăstării sale, ale independenței și suveranității României, decît cauza socialismului și comunismului !"**

Tovarășul Nicolae Ceausescu împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a făcut o vizită de lucru în întreprinderi din Capitală

La Întreprinderea de mașini grele București, analizînd la fața locului aspectele esențiale ale dezvoltării și modernizării producției

Un nou și rodnic dialog de lucru, la „Vulcan", cu oamenii din această renumită citadelă muncitorească

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat în cursul zilei de sîmbătă, 5 aprilie, o vizită de lucru la Întreprinderea de mașini grele și la Întreprinderea „Vulcan" din Capitală.

Vizita a avut loc în climatul de intensă activitate creatoare în care oamenii muncii din întreaga țară, puternic mobilizați de orientările, indicațiile și îndemnurile cuprinse în ampla cuvîntare rostită de secretarul general al partidului la tribuna recentei plenare a C.C. al P.C.R., acționează cu abnegație și înaltă responsabilitate pentru înfăptuirea prevederilor de plan la un nivel superior de calitate și eficiență, pentru realizarea integrală a programului suplimentar, pentru dezvoltarea intensivă a economiei, cinstind cu noi și strălucite realizări în muncă gloriosul jubileu prilejuit de împlinirea a 65 de ani de la făurirea partidului nostru comunist.

Ferm integrate în această atmosferă însuflețită, de muncă susținută și rodnică, colectivele unităților vizitate au raportat secretarului general al partidului despre modul în care își îndeplinesc importantele sarcini ce le revin din planul național unic, din programele prioritare, din documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R. În cadrul dialogului de lucru au fost examinate îndeaproape rezultatele obținute pe primul trimestru, stabilindu-se totodată căile și direcțiile principale de acțiune pentru realizarea și depășirea producției planificate pe acest an și pe întregul cincinal, pentru executarea și livrarea la timp și în cele mai bune condiții a mașinilor, utilajelor și echipamentelor solicitate de economia națională sau destinate exportului.

La Întreprinderea de mașini grele București, gazdele au relatat că în prezent eforturile colectivului sînt concentrate cu precădere în direcția înfăptuirii programului de modernizare a proceselor de producție, program elaborat în spiritul indicațiilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și avînd ca obiective perfecționarea fluxurilor tehnologice, o mai bună organizare și specializare a fabricației, executarea unor produse cu parametri tehnico-funcționali comparabili cu cei realizați pe plan mondial, creșterea mai accentuată a producției și dublarea productivității muncii în actualul cincinal. Cu acest prilej a fost relevat sprijinul de care beneficiază întreprinderea în finalizarea acestui important program din partea institutelor de cercetare și învățămînt superior, a comisiei centrale de organizare și modernizare, condusă cu înaltă competență științifică de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu. În perspectiva sarcinilor sporite ce revin întreprinderii, cu deosebire în această perioadă, în producerea utilajului energetic și metalurgic, au fost subliniate măsurile întreprinse pentru îndeplinirea indicației secretarului general al partidului de a se organiza linii de fabricație pentru ansamble specifice, de a se devansa punerea în funcțiune a unor capacități de producție, de a se crea condiții pentru realizarea în acest an a unui important volum de utilaje energetice. Astfel, în secția de mecanică și sudură grea a fost prezentată organizarea fabricației de echipamente pentru centrale nuclearo-electrice.

În cursul unei alte secvențe a dialogului de lucru, urmărind îndeaproape desfășurarea procesului de producție în hala de turboagregate și stadiul realizărilor anumitor utilaje, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se studieze posibilitatea creșterii capacității de lucru pe suprafețele existente, prin introducerea de mașini capabile să prelucreze și subansamble de dimensiuni mai mari. A fost vizitată, în continuare, secția pentru turnarea lingourilor mari, în cadrul căreia s-au prezentat tehnologiile moderne realizate, care conduc la importante reduceri de consumuri materiale și de manoperă. Secretarul general al partidului a apreciat că nivelul ridicat al producției, experiența valoroasă și calificarea înaltă a muncitorilor și specialiștilor din această întreprindere constituie o bază bună pentru extinderea cooperării acestei întreprinderi cu firme renumite din străinătate de profil similar.

În continuare a fost vizitată Fabrica de pe platforma Berceni a **Întreprinderii „Vulcan"**, unitate specializată și profilată în producerea de echipamente energetice destinate termocentralelor, una din importantele unități economice înălțate după Congresul al IX-lea al partidului. Această unitate a început încă de anul trecut să fabrice componente pentru centralele nuclearo-electrice, a căror producție va cunoaște o creștere importantă în cursul acestui cincinal.

Dialogul de lucru a avut ca obiectiv, în această întreprindere, o serie de probleme privind producerea unor echipamente energetice cu caracteristici tehnico-funcționale ridicate, capabile să valorifice în cele mai bune condiții resursele de care dispune țara noastră, precum și folosirea rațională a metalului și ridicarea eficienței economice în întreaga activitate. Pe parcursul vizitei în secțiile de bază ale unității, apreciind preocuparea oamenilor muncii din această întreprindere pentru introducerea unor tehnologii moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se acorde în continuare o grijă deosebită în vederea obținerii unei producții de înaltă tehnicitate, folosirii raționale a spațiilor de producție, extinderii polideservirii mașinilor și utilajelor din dotarea unității, astfel încît să fie folosite cît mai eficient capacitatea și experiența bogată a colectivului acestei mari uzine.

Vizita de lucru efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în aceste mari întreprinderi bucureștene, se înscrie în practica ce caracterizează activitatea secretarului general al partidului, de a analiza la fața locului, împreună cu făuritorii de bunuri materiale, aspectele esențiale ale dezvoltării și modernizării producției.

Colectivele celor două întreprinderi bucureștene, asemeni tuturor comuniștilor, tuturor celor ce muncesc din țara noastră, au dat expresie hotărîrii lor de a-și consacra toate forțele și priceperea înfăptuirii în cele mai bune condiții a sarcinilor de plan pe acest an și pe întregul cincinal, a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, în vederea înfăptuirii Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

DUMITRU ELIADE ■

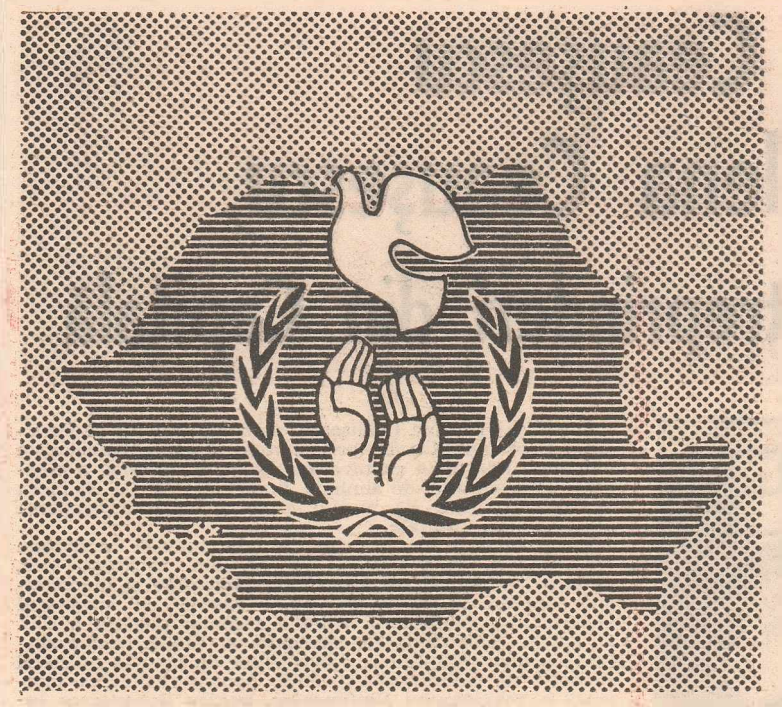

ROMÂNIA -

în forul legislativ suprem al țării, o nouă și viguroasă expresie a voinței de pace a poporului român, a preocupării statornice a președintelui României, pentru viitorul senin al planetei

Dînd expresie voinței neclintite de pace și colaborare a poporului român, Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România adresează o vibrantă chemare parlamentelor statelor europene, din toate țările lumii, de a acționa neobosit pentru a determina realizarea de înțelegeri care să deschidă calea dezarmării, a înlăturării pericolului nuclear, să asigure soluționarea problemelor majore care confruntă omenirea, în interesul tuturor popoarelor, al viitorului pașnic al umanității.

din
DECLARAȚIA
Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România cu privire la Anul Internațional al Păcii

Românii au ținut totdeauna pacea la mare cinste, s-au remarcat de-a lungul vremurilor ca promotori și făcători de pace. Cele mai înțelepte minți ale neamului nostru au înțeles că pacea este indispensabilă dezvoltării materiale și spirituale a poporului, înfloririi libere a vieții, creșterii bunăstării, propășirii țării. Exprimînd acest spirit național, mișcarea socialistă și muncitorească din țara noastră a așezat, încă de la începuturile ei, la loc de cinste, în programul său de acțiune, apărarea păcii. Această tradiție a fost continuată de Partidul Comunist Român în perioada antebelică, fiind ridicată pe o treaptă superioară în anii edificării socialismului, ai făuririi viitorului luminos al țării, și cu deosebire în ultimii 21 de ani, de cînd la cîrma destinelor României socialiste se află tovarășul Nicolae Ceaușescu. Numele președintelui României este evocat astăzi pe meridianele și paralelele globului în strînsă legătură cu cele mai fierbinți și mai înalte năzuințe ale omenirii — pacea și colaborarea. Mesager al păcii, promotor al înțelegerii între popoare, președintele Nicolae Ceaușescu este ascultat cu interes și cu aprobare în toate colțurile lumii, deoarece el vrea pacea și acționează în slujba ei, nu numai pentru țara sa, ci pentru întreaga lume. Inițiativele în sprijinul păcii întreprinse de România în perioada de după cel de-al IX-lea Congres al partidului constituie fundamentul consensului internațional al prestigiului românesc, clădit pe concepția și pe acțiunea neobosită a conducătorului țării. Prin glasul președintelui său, România și-a făcut cunoscute pretutindeni opțiunile sale privind pacea, securitatea și colaborarea dintre toate țările lumii. Pe această linie se înscriu și recentele propuneri și inițiative românești, făcute în Anul Internațional al Păcii, an în care, coincidență simbolică, poporul nostru marchează cea de-a 65-a aniversare a Partidului Comunist Român.

În momentul de față cetățenii României, ca și ceilalți locuitori ai globului, sînt profund îngrijorați de evoluția situației internaționale, care continuă să fie deosebit de gravă și de încordată, mai ales ca urmare a intensificării cursei înarmărilor, și în primul rînd a înarmărilor nucleare, a amplasării de noi arme nucleare în Europa și pe alte continente, a perfecționării armamentelor și continuării experiențelor nucleare, a acțiunilor de militarizare a Cosmosului, a manifestărilor politicii imperialiste de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor state, a persistenței unor conflicte și focare de tensiune în diferite părți ale lumii. Toate acestea duc la creșterea puternică a pericolului unui nou război mondial, care s-ar transforma inevitabil într-o catastrofă nucleară unde ar pieri întreaga omenire și s-ar pune sub semnul întrebării însăși existența vieții pe planeta noastră. Iată de ce problema fundamentală a epocii noastre este dezarmarea, asigurarea păcii pe Pămînt. Pornind de la acest imperativ primordial, propunerile cuprinse în cuvîntările rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, la recenta plenară a C.C. al P.C.R., ca și în Declarația-Apel a F.D.U.S., în Declarația Marii Adunări Naționale, au în vedere problemele de bază ale păcii și securității mondiale : eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și a oricăror arme de distrugere în masă din Europa și din lume, încetarea tuturor experiențelor cu arme nucleare, întocmirea unui program general de dezarmare, care să cuprindă atît dezarmarea nucleară, cît și reducerea armamentului clasic, reducerea bugetelor militare și folosirea fondurilor devenite astfel disponibile în scopul dezvoltării tuturor țărilor, lichidarea bazelor militare străine, încetarea manevrelor militare de orice fel, crearea de zone libere de arme nucleare și de arme chimice. Acest ansamblu de propuneri reprezintă noi și strălucite expresii ale modului pilduitor în care partidul nostru, în spiritul glorioaselor sale tradiții de luptă, militează cu fermitate pentru menținerea și consolidarea păcii, pentru făurirea unei lumi fără arme și fără războaie. Luate în Anul Internațional al Păcii, noile inițiative ale României socialiste constituie contribuții de seamă la împlinirea aspirațiilor vitale ale tuturor popoarelor de a trăi și de a munci într-un climat de pace, de liniște, de încredere și de deplină securitate.

ION CODRU

ARGUMENTE DE CONȘTIINȚĂ LA PROGRAMUL DE PACE AL ȚĂRII

Zile de pace

În septembrie 1944 îmi treceam bacalaureatul într-un oraș din Moldova, abia ieșit de sub spectrul războiului. Mă aflam la capătul unui coșmar care durase cîțiva ani, dar care, psihologic, păruse o veșnicie. Sînt amintiri, gînduri, prilejuite de recenta Declarație-Apel adoptată de către Plenara F.D.U.S. și de Declarația Marii Adunări Naționale a R.S.R., cu privire la Anul Internațional al Păcii, documente de importanță covîrșitoare care răspund eforturilor și inițiativelor remarcabile ale președintelui țării și care dau expresie idealului de libertate și pace al tuturor cetățenilor patriei.

Omul tînăr trăiește într-un prezent dilatat, care-l acaparează. În fața sa se află un timp aparent infinit. El face tot felul de planuri, preocuparea de viitor fiind primordială. Aceasta se întîmplă însă numai în situații normale, de pace. Psihologia stării de război este dominată de obsesia supraviețuirii. Planurilor pe termen lung li se substituie grija zilei de mîine. Te culci seara cu teama că nu vei mai apuca ziua următoare.

Principala lecție a războiului a fost pentru mine înțelegerea sensului grav al vieții și prețul timpului. Faptul de a-i fi supraviețuit l-am considerat un dar, o șansă pe care nu aveam voie să o ratez. Privațiunile anilor care au urmat nu m-au speriat ; eram antrenat pentru ele.

De atunci au trecut 40 de ani. Stranie evoluție. Specia umană se află azi în fața celei mai grave alternative pe care a cunoscut-o vreodată. Ea se poate sinucide, din imprudență, din incapacitatea de a-și controla acțiunile ; dar poate tot atît de bine să aducă planetei noastre o dezvoltare prodigioasă, într-un ritm nemaicunoscut.

În sprijinul celei de a doua variante a alternativei de mai sus pulsează o viață intensă, bogată în fapte semnificative pentru vitalitatea și talentul atîtor și atîtor energii care ne înconjoară. Percepția lor îmi dă sentimentul autentic al stării de pace, chiar dacă această pace nu este lipsită de convulsii. Zile de pace se anunță pentru luna aprilie. În momentul în care scriu aceste rînduri, mă pregătesc să mă deplasez la Timișoara unde, la 4 aprilie, are loc faza republicană a concursului profesional studențesc de matematică „Traian Lalescu". La 7 aprilie, sub auspiciile Uniunii Artiștilor Plastici, are loc în incinta Institutului de Arhitectură, vernisajul unei expoziții despre oglindă, care va prilejui o serie de manifestări culturale pe această temă, prima dintre ele fiind o discuție despre știința oglinzii, cu E. Nicolau și A. Dorobanțu, la 11 aprilie. La 19 aprilie voi avea bucuria de a mă afla în mijlocul elevilor din Onești, la sesiunea lor științifică anuală. Două manifestări interesante vor avea loc la Iași : un colocviu studențesc de informatică și o sesiune de istoria filozofiei științei. De la Universitatea din Brașov primesc vestea organizării, în primele zile ale lui iunie, a unui colocviu național de limbaje, logică și lingvistică matematică. Tot primele zile ale lui aprilie îmi aduc în atenție exemplarele semnal ale unor cărți care confirmă lunga rază de acțiune a matematicii : **Ritm și rimă în poezia românească** de Mihai Dinu (la Editura Cartea Românească) și **Între matematică și jocuri** de Gh. Păun (la Editura Albatros).

Sînt numai cîteva simptome ale stării de pace. Fapte diverse, desigur, dar cîte vieți tinere își leagă de ele sau de alte fapte de acest fel, speranțele de afirmare, de succes într-o competiție cinstită a valorilor ! Muncind cu studenți, cu doctoranzi, cu numeroși tineri aflați în perioada maximei lor capacități de creație, am o percepție foarte acută a acestor talente, dar în același timp înțeleg și marea răspundere pe care o avem de a le asigura condiții de pace și, în aceste condiții, de a le oferi acea mobilitate și acea formație prin care ele pot deveni într-adevăr competitive.

Necesară, vitală, starea de pace este foarte exigentă. O putem valorifica prin eforturi inteligente, dar o putem rata prin incompetență sau/și prin insuficient simț moral. Știindu-i pe tinerii care vin din urmă, înclin să cred că nu vom eșua. și această speranță îmi este întărită și de recenta hotărîre a României și a forului ei legislativ suprem, de a conlucra și mai puternic cu toate statele lumii în direcția evitării oricărui pericol, a trecerii la dezarmare.

SOLOMON MARCUS

Pentru o lume de vis...

Muzica și pacea... iată două cuvinte care semnifică, de fapt, un **pleonasm...** deoarece, lumea Euterpei se contopește pînă la identificare cu lumea bunei înțelegeri între toate popoarele lumii, generînd climatul spiritual elevat, prin care se pot crea opere sublime, opere care să contribuie la înălțarea noastră sufletească, făcîndu-ne mai generoși, convinși fiind că legea morală presupune concordie, liniște prielnică pentru cugetările filozofice, a nu-ți clădi fericirea pe nefericirea altuia, a munci într-un ritm trepidant, nu numai pentru tine ci și pentru semenii tăi și, nu în ultimul rînd, a considera dragostea curată și profundă marele univers al inspirației artelor și literelor și-n egală măsură, al științelor exacte, iar în acest fel între cultura și civilizația unui neam trebuie să existe o olimpiană consonanță.

Multe sînt cîntecele, cantatele, oratoriile, simfoniile și operele în care compozitorii noștri cîntă pacea și prietenia între popoare. Cu atît mai mult cu cît acest „neam cîntăreț" — ca să-l citez pe Lucian Blaga — nu a purtat războaie prin care să anexeze provincii, ci doar războaie prin care să-și apere pămîntul strămoșesc, străvechiul pămînt daco-roman. Este o lege a acestui pămînt care se reflectă și în vibranta Declarație-Apel adoptată de Plenara F.D.U.S., precum și în Declarația Marii Adunări Naționale a R.S.R., în care recunoaștem însuflețitoarele inițiative și contribuția remarcabilă a președintelui Nicolae Ceaușescu, luptător neobosit pentru cauza păcii, a conlucrării pașnice între popoare. Valoarea politică a acestor documente e sporită și de una morală care izvorăște din politica înțeleaptă a partidului, a secretarului său general. În calitate de compozitor și scriitor voi spune că în lumea înmiresmată a veșniciei, adînc se pătrunde numai prin fapte mărețe, dar mai ales prin opere solare, precum majestuoasele statui mediteraneene. Lumina făpturilor minunate — făpturile liniștei și concordiei — mit și simbol devine, că-

CEAUŞESCU - PACE

„Preşedintele Nicolae Ceausescu subliniază necesitatea intensificării eforturilor îndreptate spre dezarmare, consolidarea păcii şi a securităţii internaţionale. România dă o înaltă apreciere şi sprijină programul propus de Uniunea Sovietică de lichidare totală şi generală a armelor nucleare pînă la sfîrşitul acestui secol".

PRAVDA (U.R.S.S.)

„Preşedintele Nicolae Ceauşescu subliniază că, în actuala situaţie internaţională, România se pronunţă cu fermitate pentru încetarea cursei înarmărilor, în special a înarmărilor nucleare. Preşedintele Ceauşescu arată că problema cea mai arzătoare este încetarea cursei înarmărilor şi realizarea dezarmării, evidenţiind necesitatea ca în toate formele de negociere să se acţioneze cu hotărîre pentru a se ajunge cît mai grabnic la măsuri concrete în acest sens. Şeful statului român a reafirmat că popoarele din întreaga lume trebuie să acţioneze pentru a determina oprirea cursului periculos al evenimentelor de pe glob, al situaţiei internaţionale".

Agenţia CHINA NOUĂ

„România a început noul an cu hotărîrea de a întări conlucrarea cu forţele democratice, înaintate de pretutindeni, cu toate popoarele care doresc pacea, pentru a contribui la triumful raţiunii, la înlăturarea pericolului unei catastrofe nucleare, la victoria politicii de dezarmare, securitate şi destindere, la asigurarea viitorului liber şi independent al poporului român, al tuturor naţiunilor lumii".

THE EGYPTIAN GAZETTE

„Cunoscut ca promotor al păcii şi eminent om de stat de talie internaţională. Nicolae Ceauşescu, acest mare fiu al României, se bucură de o înaltă stimă în întreaga lume, fiind respectat în calitatea sa de campion al înţelegerii şi prieteniei dintre state. El şi-a dedicat viaţa dezvoltării poporului român .Este un fapt bine cunoscut şi apreciat pretutindeni că preşedintele Nicolae Ceauşescu a reuşit să

Preţuire pe toate meridianele

realizeze un imens şi general progres în toate domeniile vieţii din ţara sa".

MEDIA (Pakistan)

„Meritul personal al preşedintelui Nicolae Ceauşescu este că a elaborat şi argumentat — ţinînd seama de extraordinara complexitate a condiţiilor internaţionale actuale — un program teoretic şi practic în favoarea păcii, impregnat de realism şi entuziasm, că a ştiut să mobilizeze cu o energie şi cu o perseverenţă neobişnuite toate resursele de optimism. Preşedintele României porneşte de la cîteva premise, pe cît de relevante, pe atît de simple şi de logice. El consideră că lumea, aflată acum în epoca celei mai spectaculoase revoluţii a cunoaşterii ştiinţifice, este suficient de matură pentru a înţelege că războiul este o aberaţie a organizării sociale şi este suficient de capabilă să refuze să se supună aşa-numitei fatalităţi oarbe. El consideră de la bun început că pacea nu este o utopie, ci este cea mai acută problemă principială şi practică aflată în faţa omenirii, o sarcină extrem de urgentă, dar perfect realizabilă, care nu aparţine unui viitor nebulos, ci generaţiilor actuale".

FAIR IDEA (India)

„Unul din principalele obiective ale politicii externe româneşti este lupta pentru apărarea păcii, a dreptului primordial al oamenilor — dreptul la viaţă. România consideră că problema fundamentală a epocii contemporane este oprirea cursei înarmărilor, în special a înarmărilor nucleare, trecerea la dezarmare, garantarea unei păci durabile în lume. România se pronunţă şi militează ferm pentru oprirea imediată a amplasării şi a producerii de noi arme nucleare, pentru reducerea treptată a stocurilor existente pînă la lichidarea lor totală, pentru interzicerea tuturor experienţelor cu arma nucleară, pentru oprirea instalării rachetelor americane cu rază medie de acţiune în Europa şi a contramăsurilor nucleare sovietice, pentru realizarea, în cadrul negocierilor sovieto-americane, de înţelegeri adecvate pentru retragerea rachetelor existente pe continent, precum şi a altor arme nucleare".

SETTEGIORNI (Italia)

Urgenţele păcii

Cuvîntările tovarăşului Nicolae Ceauşescu la plenara Consiliului Naţional al F.D.U.S. şi la plenara C.C. al P.C.R., declaraţiile şi celelalte documente adoptate de aceste foruri, precum şi de Marea Adunare Naţională conţin propuneri raţionale, constructive, realiste privind luarea de măsuri concrete în direcţia păcii şi securităţii, propuneri care alcătuiesc un adevărat program de pace al României socialiste. Iată, în acest sens, cîteva urgenţe :

- **Realizarea unei înţelegeri privind încetarea amplasării de noi rachete nucleare cu rază medie de acţiune în Europa şi stabilirea unui timp limită pentru retragerea şi distrugerea celor existente ;**
- **Încheierea unui acord general privind încetarea tuturor experienţelor nucleare de către toate statele ;**
- **Elaborarea unui program complex de dezarmare generală, în centrul căruia să se afle dezarmarea nucleară, dar care să prevadă, concomitent, şi reducerea corespunzătoare a armamentului clasic ;**
- **Reducerea cu 25—30 la sută a cheltuielilor militare pînă în anul 1990 şi cu cel puţin 50 la sută pînă în anul 2 000 ;**
- **Încheierea unui acord privind armele chimice ;**
- **Crearea unor zone fără arme nucleare şi fără arme chimice în Balcani, în nordul şi în centrul Europei, ca şi pe alte continente ;**
- **Convenirea de înţelegeri corespunzătoare la Conferinţa de la Stockholm pentru încredere, dezarmare, cooperare şi securitate în Europa, la negocierile de la Viena privind reducerea efectivelor militare şi a unor anumite armamente în Europa Centrală, la Conferinţa de dezarmare de la Geneva ;**
- **Stingerea conflictelor armate din diferite zone ale lumii, soluţionarea pe cale paşnică a tuturor problemelor litigioase ;**
- **Încetarea tuturor manevrelor militare ale forţelor străine în apele internaţionale ; retragerea din Mediterana, din Oceanul Indian şi din alte oceane a flotelor marilor puteri ; luarea de angajamente ferme de a nu se încălca libertatea navigaţiei în apele internaţionale prin manevre militare sau prin acţiuni de altă natură.**

Acţiuni de înalt prestigiu

Preocuparea constantă a României pentru înlăturarea pericolului de război, pentru pace şi dezarmare s-a materializat şi prin acţiunile de înalt prestigiu şi de larg răsunet internaţional întreprinse de ţara noastră în ultimii 21 de ani, dintre care menţionăm :

1965. La propunerea ţării noastre Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat „Declaraţia privind promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc şi înţelegere între popoare". Dezvoltarea acestei iniţiative a dus la proclamarea, în 1979, a anului 1985 drept „An internaţional al tineretului"

1970. Adunarea Generală a O.N.U. a proclamat, în urma unei iniţiative a României, „Deceniul dezarmării al Naţiunilor Unite 1970—1980".

1975. Prezentarea la O.N.U. a documentului intitulat : „Poziţia României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare şi instaurarea unei păci trainice în lume".

1981. Cunoscutele iniţiative de pace şi dezarmare ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu din toamna anului 1981 şi primăvara anului 1982. Marile adunări populare care au urmat au culminat cu „Apelul poporului român", însumînd 18 milioane de semnături, adresat celei de-a doua sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării.

1983. Din iniţiativa României, Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat o Rezoluţie privind oprirea amplasării noilor rachete americane în Europa occidentală şi renunţarea la contramăsurile anunţate de Uniunea Sovietică.

1985. Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat în unanimitate un important document propus de România, din iniţiativa personală a preşedintelui Nicolae Ceauşescu : „Apelul solemn către statele aflate în conflict de încetare fără întîrziere a acţiunilor armate şi de soluţionare a problemelor dintre ele pe calea tratativelor şi Angajamentul statelor membre ale O.N.U. de a reglementa stările de încordare şi conflict, diferendele existente pe cale politică, de a se abţine de la folosirea forţei şi ameninţarea cu forţa, de la orice intervenţie în treburile interne ale altor state".

1986. Prin glasul preşedintelui Nicolae Ceauşescu, în cuvîntările rostite la recentele plenare ale Consiliului Naţional al F.D.U.S. şi C.C. al P.C.R., s-a dat o strălucită expresie voinţei ferme de pace a poporului român, s-a adresat lumii o vibrantă chemare la acţiune pentru apărarea dreptului suprem al tuturor locuitorilor globului la viaţă, la pace, la existenţă liberă, ferită de ameninţarea nucleară.

ARGUMENTE DE CONŞTIINŢĂ LA PROGRAMUL DE PACE AL ŢĂRII

lăuzindu-ne precum o stea polară, ca pe drumeţul îngîndurat, dar cu inima plină de aroma frunzelor de stejar din codrii milenari ai României, olimpieni şi veşnic senini în faţa curgerii timpului.

DORU POPOVICI

O civilizaţie de tip informatic

Niciodată, în întreaga sa istorie, omenirea nu s-a arătat atît de preocupată şi nu a fost atît de confruntată cu viitorul ei. Nicicînd străduinţa de a privi cu încredere în viitor nu a fost atît de intensă, atît de organizată, atît de meritorie şi atît de necesară. Programul de pace şi dezarmare al României socialiste, adoptat din iniţiativa şi elaborat cu contribuţia nemijlocită a celui mai autorizat reprezentant al său, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, exprimă continuitatea vocaţiei milenare de pace a poporului român, dorinţa sa de a se dezvolta într-un climat de destindere, climat care respinge tenebrele discriminării şi ale distrugerii.

Revoluţia tehnico-ştiinţifică influenţează fundamental evoluţia civilizaţiei umane, iar aplicaţiile ei stimulează nu numai speranţele noastre, ci şi dezamăgirile noastre. Viitorul este — prin cercetările din fizică, biologie, microelectronică, informatică — nu numai foarte promiţător dar şi plin de cele mai cumplite pericole. El poate fi, azi, în egală măsură frumos sau tragic. Iată de ce în epoca noastră problema păcii este ridicată fără nici o exagerare la rang de problemă fundamentală, iar ştiinţa devine nu numai un mijloc de cunoaştere, ci şi o armă a vieţii, a libertăţii şi demnităţii. În acelaşi timp, ştiinţa şi tehnica — din mijloace ale progresului — pot fi folosite ca mijloace ale distrugerii omului şi vieţii, prin utilizarea energiei nucleare în scopuri războinice, prin perfecţionarea şi creşterea uimitoare a preciziei şi puterii de distrugere a armelor. Ştiinţa şi tehnica, în sine, nu pot fi făcute responsabile pentru o alternativă sau alta. Şi aici, tot noi, oamenii, am avut şi avem un cuvînt decisiv, şi în realizări, şi în erori. Cuceririle noii revoluţii tehnico-ştiinţifice — cu toate greşelile ce se comit, cu toate consecinţele negative ale utilizării unor rezultate, cu tot pericolul autodistrugerii — oferă omenirii şansa unei noi Renaşteri, perspectiva unei perioade istorice de mare strălucire. Poporul român, exprimat în vibrantele apeluri de pace ale preşedintelui ţării, adresate oamenilor de stat şi naţiunilor de pretutindeni, către un asemenea viitor se uită şi nu către distrugerea omenirii. Nu revoluţia tehnico-ştiinţifică conduce la primejdie şi război, ci strategiile şi utilizarea efectivă a rezultatelor ei.

Informaticienii din ţara noastră contribuie la progresul ştiinţific şi economic al patriei, fiind animaţi în acelaşi timp de spiritul păcii, de dorinţa de a birui întîrzierile în dezvoltare, asimetria de acces la izvoarele cunoaşterii universale şi gravele decalaje ca forme sui-generis a discriminărilor trecute şi prezente. Informatica, ea însăşi supusă unor mari restricţii, în ceea ce numim accesul la tehnologie, se dovedeşte a avea un potenţial deosebit în dezvoltarea omenirii. În ultimul timp se afirmă, tot mai frecvent şi mai argumentat, că viitorul omenirii va fi o civilizaţie de tip informatic. Fără informatică, drumul civilizaţiei ar fi mai greu şi mai complicat.

Informaticienii din ţara noastră îndeplinesc cu succes şi cutezanţă misiunea de pace şi progres a ştiinţei româneşti. Constituirea Comitetului Naţional Român „Oamenii de ştiinţă şi pacea", condus de tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu, însufleţeşte participarea oamenilor de ştiinţă şi de cultură din ţara noastră la soluţionarea problemelor care frămîntă omenirea, la instaurarea deplină şi reală a progresului, păcii şi colaborării internaţionale. Prin facilitarea contactului între oameni, a cunoaşterii reciproce, a schimbului de valori, informatica militează pentru om, pentru ceea ce reprezintă el, pentru izbînda raţiunii şi umanismului.

NICOLAE BADEA-DINCĂ
Director adjunct ştiinţific Institutul de Cercetare Ştiinţifică şi Inginerie Tehnologică pentru Tehnică de Calcul şi Informatică

Copii, porumbei şi flori

E primăvară. O primăvară ca toate celelalte, adică mereu nouă, pe măsura bucuriei cu care o aşteptăm. În această dimineaţă, copiii veniţi la o acţiune pionierească fac un concurs de desene pe asfalt.

Îi privesc. Sînt veseli, sînt frumoşi, sînt minunaţi !

Desenează. Un glob mare, Pămîntul, cu meridiane şi paralele, cu oceane şi continente. Un copil desenează un minuscul pătrat tricolor : aici e România ! Alături scrie cuvîntul Pace.

Este uimitor cît de bine înţeleg şi simt aceşti copii eforturile României, ale Preşedintelui ei, pentru apărarea vieţii şi a păcii, pentru înflorirea civilizaţiei umane. Îmi stăruie încă în minte cuvintele tovarăşului Nicolae Ceauşescu rostite la Plenara Consiliului Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, îmi stăruie în minte cuvintele din Declaraţia-Apel. Privind aceşti copii, simt că adeziunea mea firească la aceste iniţiative româneşti are o întemeiată justificare.

Copiii desenează. Desenează flori, oameni, baloane şi porumbei, porumbei albi cu pulberi de stele pe aripi şi puf de păpădie. Şi un soare mare, care întotdeauna rîde. Mai desenează copii de toate neamurile, care se prind în horă şi cîntă.

Şi deodată mi se pare că desenele au prins viaţă, că au venit şi s-au prins în horă toţi copiii lumii, toţi educatorii, toate mamele, că din bombe au făcut jucării, maşini, stilouri, tractoare, că tot acest coşmar ameninţător al războiului dispare, că totul e minunat, că e pace...

Această forţă uriaşă de a dori pacea există, o simţim, credem în ea. Există o imensă, irezistibilă dorinţă de pace în România, şi, desigur, în toate ţinuturile către care ţara şi-a trimis Apelul.

Copiii îşi privesc desenele pe asfalt cu această încredere. Avem datoria să nu-i înşelăm, să luptăm pentru visele lor.

Au primit flori, pe petalele cărora noi am scris : „România, Ceauşescu, Pace".

LUCREŢIA RANGA
învăţătoare, Şcoala generală nr. 118, „Vasile Alecsandri", Bucureşti

În Bărăgan este ora porumbului

Printre culturile ce se seamănă primăvara, porumbul și soia au o pondere însemnată. Dacă ținem seama că ambele culturi au cam aceeași perioadă optimă de însămînțare și că termenele limită stabilite prin Programul de măsuri privind pregătirea și desfășurarea campaniei agricole sînt aceleași (20 aprilie în zona de sud și 30 aprilie în zona de nord) se deduce că, în momentul de față, vremea fiind în toată țara în încălzire, ritmurile de însămînțare trebuie să crească de la zi la zi. Porumbul se va cultiva pe o suprafață de peste 3 milioane de hectare dintre care pe 876 mii de hectare sînt prevăzute producții de peste 20 tone știuleți la hectar. Este clar, deci, că numai prin efectuarea la timp a însămînțărilor se creează condiții necesare recoltei din acest an. Acesta e și motivul pentru care la sfîrșitul săptămînii trecute ne-am aflat în cîteva unități ale județului Călărași, care (prin experiența anilor trecuți) se situează în primele rînduri în cultura porumbului. Concluzia : În inima Bărăganului sînt toate condițiile ca anul acesta să fie un an record.

Cele 8 229 de hectare ale I.A.S.-ului Pietroiu sînt înconjurate de Borcea și Dunăre. Și în fiecare dimineață drumul țăranilor către pămînturile din asa-numita „baltă" se face în două etape. Pînă la ponton, iar de aici călătoria este continuată cu bacul I.A.S.-ului care transportă truditorii pămîntului către inima insulei.

Simbătă dimineață. Nu știu cît poate fi ceasul. Suflă un vînt subțire adus de apă. A început să înmugurească salcia. „Urzicuta", așa se numește bacul, parcă este o navetă spațială care unește două planete. Pe bac, între mașini, biciclete și chiar motorete este loc destul. Este o negură precum un voal de mireasă care se ridică încet și discret. Aflăm de la inginerul Ștefan Poenaru, directorul I.A.S.-ului, că Dunărea a crescut și din acest motiv a fost necesar ca pontonul de pe insulă să fie mutat către amonte. Cred că va fi un an bun pentru orez, zice directorul, este apă destulă, s-au umplut canalele și, în momentul de față, cele peste 1 400 de hectare destinate acestei culturi sînt pregătite. Canalele sînt desfundate, curățate și malurile sînt taluzate. De asemenea, pentru această cultură cîteva tractoare D. 1010, moderne și utilate cu așa-numitele cabine ergonometrice — cu dublu diferențial-radio și ventilator — au fost dotate cu „screpere" (niște dispozitive concepute aici care au rolul de a netezi pămîntul într-un mod uniform, foarte necesare în cultura orezului, prin randamentul pe care îl au). Aflăm, în continuare, de la tehnicianul Ion Popa, de la ferma numărul 11, unul din cei mai mari specialiști în cultura orezului, că imediat după ce se va termina marea „bătălie" de însămînțare a porumbului se va trece la orez. Dar faima celor de la I.A.S. Pietroiu o reprezintă producțiile obținute la grîu și porumb. În cele 10 ferme vegetale s-a muncit pînă la ora aceasta mult. Iarna a fost blîndă și a permis oamenilor să țină ritmul lucrărilor. Cele 2 000 de hectare cu grîu, cultura arată ca la carte, promit o recoltă bună. Și cele peste 1 000 de hectare cu orz și orzoaică sînt frumoase. Și dacă cei din Pietroiu anul trecut au fost întrecuți cu puțin de cei din Dragalina, anul acesta doresc să fie ei primii. Întreaga suprafață de grîu și orz a fost erbicidată. S-a terminat de însămînțat și floarea soarelui, soia cît și mazărea. Acum urmează porumbul. Nu s-a început încă însămînțatul fiindcă solul mai trebuie să primească puțină căldură. Dar totul este pregătit. Semănătorile așteaptă doar un semnal și, zice în continuare directorul, a însămînța porumbul cînd ai întreaga suprafață pregătită nu reprezintă nici un fel de problemă. În cîteva zile, în maxim o săptămînă, cele peste 2 300 de hectare destinate porumbului vor fi însămînțate. Dunărea crește în continuare. Dar, nu este nici un fel de pericol. Apa a intrat pe canale hrănind pămîntul insulei. Se spune pe aici că atunci cînd cocorii vin odată cu berzele va fi un an bun și mănos. Și oamenii de la Pietroiu au făcut tot ceea ce le-a stat în putință să spere la un astfel de an bogat.

■

Despre I.A.S.-ul Jegălia s-au scris și s-au spus multe. Anul trecut, fără nici un fel de exagerare, ei au fost campionii Bărăganului. La porumb media a fost de 20 350 de kilograme știuleți la hectar, iar pe un lot demonstrativ (ceea ce a făcut obiectul multor discuții la fața locului, unde au fost invitați multi specialiști din țară) cu o suprafață de 80 de hectare recolta a fost de 27 000 de kilograme. Dar lucrul cel mai spectaculos îl reprezintă faptul că în anul care a trecut recolta medie obținută a fost de trei ori mai mare față de cea realizată în primul an al cincinalului. Ce a determinat toate acestea ? În primul rînd că s-a înțeles să se muncească științific, în graficile stabilite. Apoi, privind teoretic lucrurile, trebuie să spunem că în sistemul de asolament rotația culturilor s-a făcut odată la 4—5 ani, pregătirea patului germinativ s-a executat cu 24—48 de ore înaintea semănatului, pentru a se asigura păstrarea apei în sol, semănatul s-a declanșat cînd pămîntul avea deja o temperatură de 8 grade cu tendințe de creștere, tratarea seminței s-a făcut cu 3—4 zile înainte de a fi introdusă în brazdă, s-au executat trei prașile mecanice etc. Noul director al I.A.S.-ului, inginerul Gheorghe Eftimie nu are încă treizeci de ani. La scurt timp după ce a terminat stagiatura a fost numit directorul I.A.S.-ului. Desigur, rezultate spectaculoase și recolte bune au fost și pînă acum la Jegălia. Dar cei de aici se gîndesc și sînt hotărîți ca și în acest an să obțină recolte mult mai mari. Porumbul le-a adus faima. Semănatul lui a început de cîteva zile și se va termina curînd. Pe suprafata de 1 900 de hectare cei de la Jegălia și-au propus să reediteze rezultatele anului precedent, iar pe alte 600 de hectare se gîndesc să obțină 32 000 kilograme de știuleți la hectar. S-au făcut toate calculele și situația nu pare imposibilă. Au promis și vor să se țină de cuvînt.

■

La I.A.S.-ul Lehliu au existat toate condițiile ca porumbul să fie băgat în brazdă încă de pe data de 3 martie. Ritmul este de-a dreptul impresionant : cele 26 de semănători asigură însămînțarea a 300 de hectare zilnic. În cîteva zile, spune directorul Vasile Ghinea, campania se va încheia. Va urma întreținerea culturilor. Cei de la Lehliu au însămînțat o paletă întreagă de hibrizi de porumb asta ca recoltarea să se facă eșalonat în funcție de coacere. Astfel semănatul porumbului a început cu hibridul semi-tardiv (Pionier 3 901) care anul trecut, la Lehliu, a dat peste 17 000 de kilograme știuleți la hectar. Acest rezultat i-a stimulat, iar acum sînt hotărîți ca respectiva cifră să fie cu mult depășită. Desigur că și ceilalți hibrizi, mai tîrzii (Fundulea 420, 412, 380) au dat aici producții constante de peste 10 000 de kilograme boabe la hectar. La ferma numărul 1, lîngă pădurea Lehliu, se seamănă și ultimele parcele de floarea soarelui, la Ogorul, iar la Dilga se fertilizează. Sînt toate condițiile, susțin specialiștii, ca la 15 aprilie să se termine la Lehliu toate însămînțările. Renumele lor de mari producători ai porumbului trebuie să-și găsească, la toamnă, o nouă confirmare.

Fotoreportaj de SORIN POSTOLACHE ■

De la un punct de vedere la un cîmp vizual

Comuna Băiculești e ca o frunză de viță de vie, nervura principală are 17 km, adică aproape jumătate din șoseaua Pitești — Curtea de Argeș. Chiar așa i se spune — „traseul turistic", și dacă pe această porțiune problemele sînt mai mult de ordin estetic, viața adevărată a comunei se desfășoară pe nervurile laterale, în cele zece sate răspîndite prin coclauri de o parte și de alta a arterei principale.

Meritul primăriei este tocmai acesta — de a nu se mulțumi cu „ce se vede", pentru că, în adevăr, orice număr ai avea la mașină, în trecere spre Curtea de Argeș sau spre Pitești, zona Băiculești îți pare una dintre cele mai bine puse la punct (ul) de vedere al curățeniei și aspectului civilizat, al folosirii și îngrijirii terenurilor din vecinătatea șoselei. Primarul, Gheorghe Iancu, vicepreședintele Consiliului popular comunal Gheorghe Ilina, ceilalți slujitori ai obștii au însă un punct de vedere mult mai larg, au, se poate spune, un veritabil cîmp vizual, care se întinde pînă departe, la Tutana, Valea lui Enache, Valea Brazilor și celelalte sate sau cătune ale Băiculeștiului. Pe ei îi interesează ca treburile să meargă și aici, sau mai ales aici, bine, altfel degeaba afară, la șosea, e vopsit gardul dacă sub deal e leopardul și vitele n-au ce să mănînce. Cam așa s-a întîmplat anul trecut, cînd, din cauza secetei, oamenii au obținut de pe fînețe o coasă în loc de trei și au intrat în iarnă cu pătulele cam goale. S-a ieșit cu bine, pînă la urmă, prin eforturi deloc ușoare, primăria a mediat redistribuiri și dirijări echilibrate de nutreț, dar experiența trăită a determinat încă de pe acum măsuri pentru evitarea repetării ei. S-a ocupat de treaba asta organul comunal al O.D.U.S. (președinte Aurora Gopsa), care a inițiat o amplă acțiune de revigorare a fînețelor individuale (peste 160 ha) și pășunilor comunale (cu un total de 560 ha). Amintirea iernii și imboldul primit de la liderii O.D.U.S. din satele componente (cei mai activi, Pănțulescu Vasile — Valea lui Enache, Popescu Gavrilă — Valea Brazilor, Tache Victoria) le-au fost suficiente oamenilor să iasă cu șape, greble, furci pentru curățirea de mărăcini și scaieți, nivelări și astupări, împrăștierea mușuroaielor, fertilizare chimică și organică — mă rog, pentru tot ceea ce ei știau mai bine că trebuie făcut pentru ca fiecare palmă de fînețe și pășune să poată fi folosită la maximum. Treaba nu e de joacă, pentru că amintitele hectare trebuie să asigure hrana pentru peste 2 400 bovine și 1 000 de ovine ale populației la care se adaugă și alte 2 250 de oi ale C.A.P.-ului. La o simplă socoteală, terenul acesta este insuficient, și cum el nu poate fi întins ca guma de mestecat, singura soluție este să-l faci să producă „pe verticală". Pentru asta, e drept, ar fi nevoie de nițeai semințe de furaje selecționate (sau de orz și ovăz pentru a fi semănate în cultură ascunsă, cu trifoi sau lucernă), dar pînă „se vor coace condițiile" ca aceste semințe să ajungă și la Băiculești în cantități îndestulătoare, oamenii trebuie să îngrijească pășunile și fînețele așa cum știu ei de la părinți și bunici, pentru că și finul ăsta are un dichis al lui, chiar dacă nu așa de pretențios ca la cultura mare.

Spuneam că greul vieții și al muncii este aici, sub deal, dar ca să poți interveni cu ceva, prima condiție este accesul spre aceste locuri care abia se văd de la șoseaua principală. Întîmplarea face ca primarul și vicepreședintele să fi copilărit prin aceste sate, departe de „centru" și de stradă, deci ei știu să aprecieze cum se cuvine frumusețea dar și vicisitudinile unei vieți departe de „lumea dezlănțuită", și de aceea au un fel de afecțiune aparte pentru cei de sub deal. Cu toate astea, n-au reușit să rezolve problema elementară dar atît de importantă a accesului, sînt în total peste 40 km de drum pe aceste nervuri laterale, care se transformă, după caz și după vreme, în trasee de băltoace și maidane sau de gropi și praf, încît ieșitul din curte e uneori o adevărată aventură. Cum în zonă, la secția din Curtea de Argeș a Direcției județene de drumuri și poduri, există un singur autogreder pe care și-l dispută atîția beneficiari, tot O.D.U.S.-ul comunal a trebuit să se ocupe, pe măsura forțelor locale, de amenajarea, cîtă poate fi, a acestor drumuri. Ioana Dumitrescu, președinte al Consiliului comunal al F.D.U.S., deputații Frujină Ion, Dragomir Mihai, Eșanu Gheorghe, Neculcea Ion au fost printre cei care au mobilizat toți posesorii de atelaje din comună, 55 la număr, să care balast din gîrla Tutana, pe ulițele satelor, vreo două duminici la rînd. Situația s-a mai ameliorat, dar ca destoinicul primar să-i poată privi în ochi pe șoferii I.T.A., ai șantierelor, U.F.E.T.-ului, petrolului și ai celorlalte unități economice care au interese rutiere prin satele Băiculeștiului, ar trebui ca și respectivele unități să mai aștearnă cîte ceva în calea propriilor mașini.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

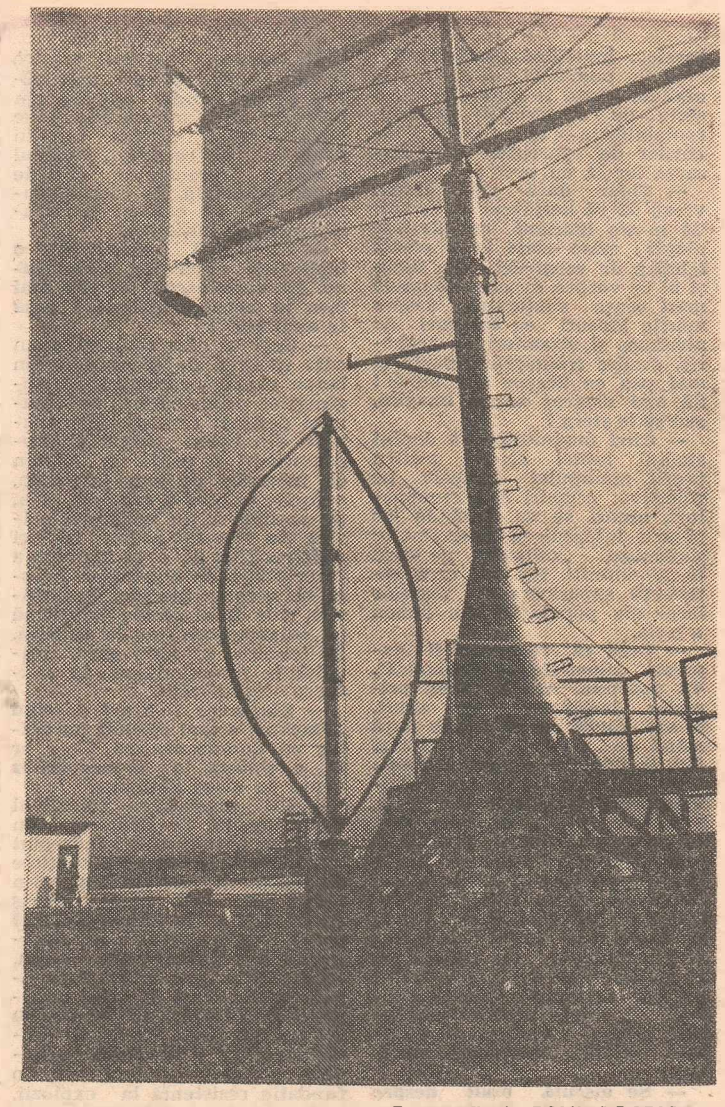

Fotografii de PAUL AGARICI

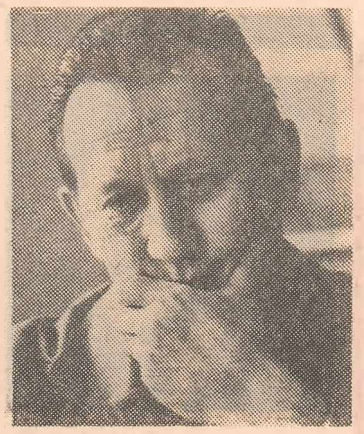

Un muncitor, un entuziast, un visător : Vlad Ilie

Vîntul bate tot mai mult în folosul nostru!

La Sectorul Brașov al I.C.S.I.T.M.U.A., unde se realizează în mod curent mașini și utilaje de uz agricol și gospodăresc, instalații și echipamente pentru cultura plantelor medicinale etc, mai există și ceva în plus : un laborator și un poligon, cel mai mare din țară, specializate în energia vîntului. Cînd ajungi cu vorba aici, la acest program care a demarat (cu aceiași oameni, dar în cadrul unei foste filiale a I.N.C.R.E.S.T.) la 1 iulie 1978, te lămurești repede că directorul unității, inginerul doctorand Vlad Ilie, nu-i doar un bărbat foarte înalt, parcă pivot de baschet, ci și unul foarte entuziast. Capabil să-ți vorbească despre vînt nu cît să scrii un articol, cît să scrii o întreagă revistă, dacă nu cumva chiar o carte ! E drept, cărțile le-a semnat dînsul, și colaboratorii pe care-i are, „Energia vîntului" în 1982, „Utilizarea energiei vîntului" în 1984, ambele la Editura Tehnică, dar tot ar mai rămîne destule de discutat !

Începuturile au fost, și pentru Vlad Ilie, confuze. Pe de-o parte, pentru că, nu-i așa ?, toate începuturile de drum sînt anevoioase și, pe de alta, pentru că, deși a fost și este ajutat din toate direcțiile (C.N.S.T., județ, institutul tutelar etc.), își propusese un scop deosebit de ambițios. Să demonstreze, una la mînă, că energia din vînt e competitivă cu celelalte forme și, două la mînă, să vină și cu ceva în plus, spre a-i convinge pe eventualii investitori că merită să bage banii în „năzbîtiile" lui ! Treabă complicată, desigur, atîta timp cît meseria asta (veți vedea cît de pretențioasă !) a fost și, din păcate, mai e încă privită ca un hobby, deși ea reprezintă o îndeletnicire dintre cele mai serioase, puternic ancorată în nevoile zilei. Cu umor, Vlad Ilie își amintește că, în urmă cu 2—3 ani, cînd (e drept) colectivul încă nu obținuse succesele de azi, un fost coleg („tecemist și el"), devenit cadru universitar, l-a privit cu îngăduință și i-a zis : „măi, Vlăduțe, tu erai băiat capabil în facultate, ce ți-a trebuit să te legi la cap băgîndu-te în aiureala asta?!". Vlad Ilie regretă și acum că, surprins de ignoranța fostului coleg, n-a apucat să-i dea replica necesară: fie și explicîndu-i, în treacăt, că Statele Unite realizează în prezent un sfert din energia mecanică pe seama vîntului. Maestru al jocurilor de cuvinte, omul din fața mea zice că, după părerea sa, America a fost cucerită cu Coltul și cu turbina de vînt, după care pare dispus să-mi dezvăluie și „secretul" izbînzilor colectivului pe care-l conduce : „ne-am pretins totdeauna mai mult decît ni s-a pretins ".

Pînă să ajungă la turbina gigant de 100 kw (ieșită din testări de poligon), înaltă cît un bloc de 10 etaje, calea ar fi trebuit să fie lungă, dar a fost scurtă. Primul obiectiv s-a numit închegarea echipei, acțiune cu atît mai dificilă cu cît, se știe, o facultate cu profilul respectiv nu exista și nu există. Avînd, în vara lui 1978, o cămăruță, un telefon și un scaun, inginerul Ilie aproape că s-a speriat de ce „bagaj" ar trebui să posede viitorii săi coechipieri : să cunoască matematică (modelul), fizică, mecanica fluidelor, energetică („pentru a agregatiza turbina, în fond o mașină de forță, cu tot felul de pompe"), arhitectură, automatizare, construcții de mașini, climatologie etc etc ! Echipa urma să gîndească și să construiască turbine eoliene, dar nu oricum, ci repede, ieftin și la un nivel tehnic corespunzător, cu nimic mai prejos decît al altora, aflați la acea dată și, oarecum și azi, cu mult înainte. Nu prin deșteptăciune, ci prin tradiție. Lucrurile păreau simple, la mintea cocoșului, dar nu erau. Pentru că, de pildă, mulți credeau că turbina de vînt e totuna cu moara de apă! Nu e, fie și pentru faptul că densitatea fluidului de lucru diferă de vreo 200 de ori ! Încet, încet, studiind atent competențele, dar și caracterele, Vlad Ilie și-a alcătuit un colectiv cu care s-ar mîndri, spune dînsul, și Sandia National Laboratory din Albuquerque, New Mexico, „statul major" al vîntului din Statele Unite, țară în care 10 la sută din consumul energetic e furnizat de vînt (la noi, acum, procentul e încă neglijabil, sub 0,1%). Băieți tineri, Lucian Popa, Dan Borzași, Gabor Marko, Ștefan Nedelcu, Gheorghe Luncă, Laszlo Almași, dar unul și unul, știind multe și dorind să știe și mai multe. Cu ei, s-a plecat de la „informații zero" și s-a ajuns azi la 4 000 de titluri și la realizări, teoretice și practice, pentru care ar fi fost necesari, în mod obișnuit, nu 5—6 ani, ci 20—30 ! Au fost și eșecuri ? Firește că da, dar din fiecare s-a învățat, în contextul unei corectitudini profesionale și al unei exactități la milimetru. Pentru că, reia, dacă e vorba ca un diametru să fie de 12, atunci nu se admite nici o toleranță, de 12 trebuie să fie! Altfel, or piesa cedează, or, și mai grav, implică cheltuieli de material. Și încă ceva: noi n-aveam dreptul, ieșind pe piață, să greșim nici în stînga, nici în dreapta, nici în jos, nici în sus. Pentru că n-am fi compromis o instalație sau alta, cît am fi compromis ideea, obiectul muncii noastre.

Și la Brașov s-a pornit numărătoarea de la unu. Adică de la simplu la complicat, directorul fiind din nou plastic în expresie: „pentru că și elefantul se naște pui !" S-au conceput, executat și încercat mai întîi turbinele de 1 kw și 4 kw, mai lente, e drept, dar ușor de construit, de montat și, implicit, de cumpărat. Aceste instalații, destinate pompării apei, deci îndeobște agriculturii, funcționează automat și autonom, nedispunînd de vreun echipament de comandă sau de reglare. Furnizate de I.M.A.I.A., care le produce în serie, cele mari (cu putere nominală de 4 kw) costă în jur de 18 000, sumă care se amortizează îndată, notînd că ele sînt în măsură să asigure un debit de 7 metri cubi pe oră, la o înălțime de pompare a apei de 30 de metri. O astfel de pompă are și generator electric, putînd și stoca energie, utilizată apoi de beneficiar după nevoi. Tipul următor, de asemenea în producție de serie, a fost cel de 20 kw, prima turbină românească pe ax vertical (deci fără sesizor de direcție, cu elementele de conversie la sol, cu pale în profil constant etc.) care furnizează energie electrică la, reproduc din prospect, parametrii unei rețele de 3×380 V/50 Hz. Ca să meargă o astfel de „moară", vîntul nu trebuie să bată. Ajunge să sufle, cu 6 metri pe secundă. Cumpărătorii de pînă acum, tot mai numeroși, dar (după părerea celor de aici) încă puțini, „pentru că lumea nu știe", se declară mulțumiți de achizițiile făcute. Între aceștia, fără a epuiza lista, I.E.L.I.F. Brașov, F.N.C. Călărași, F.N.C. Ciulnița etc. „Familia" de turbine făurită la Brașov mai cuprinde, tot pe verticală, chiar dacă din generații diferite (ca la calculatoare!), așazisele TEV 50 și, aflată deocamdată în poligon, TEV 100, blocul acela cu zece etaje despre care aminteam ! Ultima, fotografiată și în această pagină, aduce cu un cerc uriaș (de fapt, e o coardă) sau, dacă vreți, cu un diapazon halucinant, căruia cineva i-a unit vîrfurile ! Asta e însă, cum să mă exprim ?, partea poetică a unei realizări conceptuale și tehnologice (profilele de aluminiu s-au extrudat la Slatina, nimic nu e din import !) de anvergură cu care tehnicienii de sub Tîmpa se pot prezenta, fără teamă, la orice examen internațional, cît de riguros, cît de exigent. În limbaj specific, TEV 100 înseamnă o etapă superioară în procesul utilizării surselor neconvenționale de energie la o investiție specifică (maximum 20 000 lei/kw, durata de viață de 20—25 de ani) foarte mică, stricto sensu și prin comparații. Redutabilă, o „uzină" în miniatură, cu sisteme de pornire, de frînare (cînd vîntul o ia razna), de conversie etc., ea nu obligă la o fundație specială, putînd fi amplasată convenabil în oricare din zonele cu vînt ale țării. Atît în cea montană de altitudine, dar și în lunca Dunării, pe litoral, în Banatul severinean etc. O astfel de investiție se recuperează, după calcule ferme, în maximum 6 ani.

Cînd s-a apucat de toată această treabă, inginerul Ilie a intuit că nu-l va aștepta fanfara la capătul străzii. Acum își dă seama că nu-l va aștepta nici mai departe, dar e sigur că s-a angajat pe un drum drept și, la propriu și la figurat, luminos. Ideile sale, ca să nu zic turbinele sale, cîștigă tot mai mult teren. Nu printr-o publicitate ieftină, prin economiile și avantajele pe care le înaintează, o baterie de 30 de TEV 100 („pe care trebuie să ne consolidăm") putînd crea o putere de 3 Mw ! Firește, mai e mult pînă departe, dar gheața s-a spart. Și, ca să discutăm în termenii buletinului hidrologic, nu doar la mal, ci și în larg. Oamenii se interesează tot mai mult de „năzbîtiile" de la Brașov și, lămurindu-se că merg cu ele la cîștig, nu se sfiesc să le solicite. Un pas foarte important a fost făcut, în sensul în care mentalitatea s-a schimbat și se schimbă. Urmează însă ceilalți, afirmarea, intrarea pe piață. Entuziast, Vlad Ilie e și visător. Dînsul își imaginează și vremea cînd unitatea pe care o păstorește va fi proiectant de sisteme și furnizor general de utilaje, cu sarcini pe linie de instalare, școlarizare și service. Vremea aceea, înțeleg, e pe-aproape. Pentru că, și datorită celor din Brașov, vîntul bate tot mai mult în folosul nostru ! ·

OVIDIU IOANIȚOAIA

Patru dintre cei care, la Brașov, pun vîntul la lucru : Dan Borzași, Pavel Scurtu, Similie Gavrilă, Lucian Popa.

Opinia unui alegător

O sărbătoare bărbătească

Aprilie a pulverizat primăvara, anotimpul pare fugărit de zilele caniculare pe care bieții meteorologi se chinuiesc, de la un buletin la altul, să le explice plauzibil și pentru ei, au început să asude și termometrele, berzele cuibăresc mai grăbit ca niciodată, griul a și schimbat fața pămîntului, verde, sănătos și cu poftă de ploaie, „Mamă, dacă ar da, acum, o sfîntă de ploaie..."!

Nu știu cum dracu se face că iernile sînt, mereu cocoșate de atîta zăpadă, troienile se înalță ca munții și cînd vine primăvara și crezi că pămîntul va înota în apă, atunci iese mult așteptatul soare și în două săptămîni toată lumea începe să se vaiete după un nor harnic.

În sfîrșit, să sperăm că nu vom fi ocoliți de **binecuvîntata ploaie la timp** și să privim cu încredere calendarul cel nou care a impus vara odată cu echinocțiul de primăvară.

Ei bine, cam la cîteva zile după acest prag derutant, și pentru meteorologi, am petrecut o dimineață ce nu se va putea uita prea curînd, cîteva ceasuri în tovărășia unor bărbați strîns legați de soarta agriculturii ca să nu zic că agricultura se află, ea, foarte strîns legată de gîndirea, de credința, de patima, de înțelepciunea, de știința și de demnitatea acestor oameni. Unul dintre ei, **un bărbat de ispravă** — aceasta e frumosul cuvînt în stare să cuprindă personalitatea lui exemplară — împlinea, atunci, șaizeci de ani de viață și sărbătoarea mi s-a înfățișat cu o noblețe pe care mă simt dator să o subliniez ca admirabilă. În puține împrejurări mi-a fost dat să asist la o mai sinceră și mai îndreptățită recunoaștere a unor merite pe care rotunjimea celor șase decenii le lumina cu înțelesuri rare. Să muncești o viață supus credinței că pămîntul trebuie să-i dea omului bucuria unei existențe ridicate deasupra nevoilor, să pornești la drum dintr-o bătătură țărănească cu singura avere autentică respectul muncii și să ajungi, la șaizeci de ani, tînăr și puternic, ca un gorun haiducesc, iubit și sincer respectat și cu titluri științifice înalte consacrînd o practică agricolă curajoasă, necontenit racordată la rigorile evoluției rapide a științei agrare dar și necontenit inspirat cenzurată de răbdarea pentru respectul tradiției într-un domeniu în care țăranul — cum mai spuneam cu un prilej, — încă nu și-a epuizat experiența și știința, să ajungi, așadar, la clipa cînd confrații, liberi de orice obligație conjuncturală, vin să te omagieze e o bucurie și această bucurie e în stare să-ți lungească viața. Sărbătoarea inginerului Ioniță Nicolaescu de la Simburești căci, sigur, așa va rămîne cunoscut, a fost o sărbătoare bărbătească împlinită cu o exemplară sobrietate de oameni pentru care atributul de **oameni cu picioarele pe pămînt** e cel mai cinstit și mai adevărat. Merita să fie văzuți acești bărbați care, la jumătatea vieții, mai toți, puteau să înscrie în dreptul numelui lor un bilanț ce le dădea și dreptul și tăria și greutatea să-i spună confratelui lor „La mulți ani" ca o confirmare fără drept de apel a unor virtuți și a unei munci ce nu puteau fi recunoscute de oricine.

Era o dimineață cu adevărat fericită, cerul senin și înalt, zăpada caișilor și zarzărilor ca niciodată de albă, un vînt subțire, atîta cît să legene ușor un voal de mireasă, ținea deasupra pămîntului miresmele primăverii deslănțuite, numai ochii lui Ioniță Nicolaescu erau plini de lacrimi, însă lacrimile erau și ele fericite.

O sărbătoare bărbătească de o exemplară sobrietate, undeva într-un colț de pămînt oltenesc, argumenta cu speranță, cultul valorilor și ne dădea nouă, tuturor, o mare lecție socială și politică.

DINU SĂRARU

Construim pentru a trăi

Prof. univ. ing. Mircea Mihailescu, s-a născut în anul 1920 la Braşov. Este diplomat al Facultăţii de construcţii din Bucureşti (1944). A fost distins la absolvire cu premiul „Vasilescu Karpen", pentru cel mai bun proiect din anul V de studii. În 1957 i s-a decernat premiul „Aurel Vlaicu" al Academiei Române, dedicat ştiinţelor tehnice, pentru studiul „Invelitori subţiri". Alte distincţii împreună cu colectivul : premiul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului pentru cercetare şi proiectarea gării Predeal (1967) premiul I pe ramura Construcţiilor industriale pentru proiectul şi cercetarea „Decantoare de apă industrială integral prefabricat" (1978) şi altele. A realizat 6 invenţii una medaliată cu argint la „Expo" Geneva 1977.

A lucrat în preajma unor mari personalităţi : prof. dr. ing. Mihai Hangan, acad. Nicolae Profirii, acad. Aurel Beleş, acad. Elie Carafoli. Timp de 20 de ani, a fost şeful catedrei Construcţii de beton armat la Politehnica din Cluj-Napoca. A participat la numeroase congrese şi colocvii internaţionale : Oslo (1957), Madrid (1960 şi 1979), Dresda (1962), Paris (1966), Mexico-City (1967), Weimar (1968), Madrid (1969), New York (1974), Alma Ata (1977), Londra (1974), Oulu (1980), Bucureşti (1980), Viena (1980), Guilford England (1984), Moscova 1985.

A susţinut conferinţe la Politehnica din Atena, în anul 1981, („Realizări în construcţiile spaţiale din România"), iar la cea din Zürich ETH, în 1984 („Realizări de structuri de acoperişuri şi rezervoare din beton armat").

A întocmit sau îndrumat în calitate de şef de proiect 156 de proiecte, între care : Depoul de locomotive Braşov (1947), Fundaţia rotativei mari de ziare de la Casa Scinteii, în lungime de 90 m, spălătorul de cărbuni de la Petrila şi Lupeni, Sufleria subsonică a Institutului de Mecanică Aplicată (Militari-Bucureşti), gările din Predeal (1961), Braşov (1962), Birlad (1963), Acoperişul izvorului „24" de la Olăneşti (1964) ş.a.

În prezent, este profesor la Facultatea de Construcţii a Politehnicii din Cluj-Napoca.

E un om plin de idei. Mereu în avangardă. Creator. Un cercetător fără astimpăr. Un nume bine cunoscut, profesor de talie europeană, care a lăsat urme bune în lumea construcţiilor româneşti, cum lesne se poate constata şi din „caseta tehnică" a dialogului, deşi, adesea l-a-ntristat neînchipuit de mult „moartea" unor idei. Şi de la „moartea" ultimei idei, nici n-a trecut mult timp. Văzuse în ea împliniri de mare rafinament creativ, dar de curînd a aflat-o „ridicată" pe aiurea. Ar fi dorit-o însă aici, „acasă" nemairăminîndu-i însă decît să constate cu tristeţe că totuşi ideile... circulă. Deţine şi un record greu de „bătut" : în mai puţin de 5 luni. Pavilionul expoziţional al oraşului din zona Mărăşti-Someşeni, a trecut prin toate fazele, de la proiectare la execuţie, ajungînd la vernisaj ! A fost un răspuns operativ dat de proiectanţii din Facultatea de Construcţii din Cluj-Napoca, la solicitarea organelor judeţene de partid şi de stat.

★ ★ ★

— Vocaţia de constructor a omului e din străvechime. Dar pînă cînd va continua el să construiască ?

— Construcţiile, cît timp va exista omul, rămîn activitatea tehnică cea mai apropiată lui, în măsură să-i reflecte elocvent universul de înţelegere, să-i fixeze expresiv aspiraţiile. Construim pentru a locui, pentru a putea munci, călători, pentru comerţ, cercetare, învăţămînt, divertisment, reconfortare, sănătate, pentru captarea energiei din natură, pentru asigurarea unei vieţi civilizate. Aceste obiective nu se epuizează, dimpotrivă, se amplifică, constituind zestrea hotărîtoare pentru calitatea vieţii.

— Vă propun să ne oprim pentru exemplificare în Clujul milenar. Mai sînt aici şi cîteva clădiri contemporane cu Mihai Viteazul şi chiar mai vechi. Mai sînt şi altele din mai toate secolele ce s-au scurs. Zone întregi au fost construite între cele două războaie, străzi întregi au fost dărîmate în ultimul război, dar ultimele două decenii au însemnat o adevărată revoluţie. Dincolo de statisticile oficiale, cred că mai mult de 70% din populaţia oraşului trăieşte în case ridicate în ultimii 15—20 de ani. Pentru asta a existat şi un impresionant program de construcţii, la care au participat zeci de mii de oameni. Practic, în acest mare oraş al ţării, problema locuinţelor e deja rezolvată. Mă gîndesc însă şi la ce vor avea de făcut constructorii clujeni în anii viitori...

— Vor avea de întregit imaginea de oraş evoluat, începînd cu îmbunătăţirea condiţiei stradale, unde se impune realizarea unei îmbrăcăminţi de calitate, în cale şi pe trotuar, îngrijindu-se apoi de buna funcţionare a scenariului urban, prin edificarea de intersecţii suprapuse, pasaje subterane pietonale şi parcaje auto, în punctele de aglomerare. Pregătirea oraşului pentru anul 2000, înseamnă şi a-i asigura un sistem de transport în comun rapid şi de mare capacitate...

— Şi cum îl vedeţi ?

— Într-o viziune, nouă la noi, el ar putea fi construit dintr-un fascicol de căi aeriene, situate la 20—25 de metri deasupra străzii, care să lege direct extremităţile cu centrul, pe ele urmînd să circule vehicule autopropulsate pe şine, sau perne de aer. Dar constructorii vor avea de realizat încă multe obiective, din domeniul dotărilor edilitare : rezervoare de apă, staţii de epurare, dispozitive de protecţie împotriva inundaţiilor. Ne mai trebuie, case de odihnă, şi mai ales spaţii acoperite pentru întreţinerea şi fortificarea condiţiei fizice, prin practicarea sportului, la care locuitorii oraşului, între 5 şi 70 de ani, ar trebui să aibă acces săptămînal. În fine problema vitală, lupta pentru energie. Trebuie să proiectăm mai repede instalaţii eficiente pentru captarea energiei eoliene, reperată în munţii din vecinătate şi mai ales pentru captarea energiei geotermale, capabilă să satisfacă necesităţile pe termen lung, fără pericole de accidente sau poluare.

— Cu ce arme se va aborda asaltul anului 2000 ?

— Socializarea şi scientizarea sînt, după părerea mea, cele **două atitudini,** în lumina **cărora activitatea** constructivă va putea cîştiga strălucire. **Socializarea** procesului constructiv reprezintă un cîmp de cercetare de graniţă, destinat să fixeze în raport cu datele conjuncturale specifice unui anumit patrimoniu colectiv, **„ce şi cum trebuie făcut"** pentru a se ajunge la o **„calitate superioară a vieţii"**, idealul fascinant al lumii contemporane. Problematica se referă în special la trei aspecte : **selectarea obiectivelor, controlul activităţii şi educarea factorului uman.** Societatea, prin organisme competente, va trebui să-şi rezerve în primul rînd dreptul fixării normelor minime de siguranţă şi confort, al avizării înscrierii investiţiilor în mediul ambient pentru a nu-l denatura, precum şi al stabilirii oportunităţii noilor clădiri, în toate compartimentele vieţii.

— Dar scientizarea ?

— Reprezintă lărgirea ariei de specializare a constructorului, cîndva responsabil doar de siguranţa mecanică a structurii de rezistenţă, înrolat în timpul nostru să asigure funcţionalitatea optimă a întregului ansamblu constructiv... De exemplu **aportul fizicii,** este determinant pentru stabilirea principiilor de izolare hidrotermică, acustică, hidrofugă cît şi al strategiilor de captare ale energiilor neconvenţionale : **eoliene, marine, solare, geotermice. Contribuţia chimiei** este manifestă prin gama largă de produse, pe bază de răşini sintetice, puse la dispoziţie pentru izolări, prin lărgirea şi îmbunătăţirea sortimentului materialelor de rezistenţă, completate cu formulele compozite, singura noutate, pe lîngă materialele tradiţionale (lemn, oţel, beton). **Mecanica solidului** preocuparea centrală a constructorilor, face eforturi pentru evidenţierea caracteristicilor corpurilor real deformabile, pentru a defini răspunsul lor la încărcări de durată, acţiuni ciclice repetate, sau alternante, atît în condiţii de climă normală, cît şi în situaţii excepţionale, la temperaturi înalte sau foarte joase.

Urmare, comportarea unei construcţii în timp, se evaluează pas cu pas, în acord cu **curba histeretică** a materialului de rezistenţă, pus în operă, ţinut în condiţiile climatice aferente. Astfel procesul de concepere al unei clădiri, presupune o activitate laborioasă şi de **rafinament intelectual, care trebuie antrenată** pentru a furniza rezultate verosimile şi concomitent susţinută de calculatoare puternice. Mai trebuie subliniat rolul precumpănitor, acordat în zilele noastre, investigaţiei experimentale, pusă la punct în laboratoare dotate cu aparatură de mare precizie, ale cărei rezultate, depăşesc deseori în credibilitate pe cele obţinute teoretic.

— Azi se vorbeşte de „recorduri" ale constructorilor : cel mai lung tunel, cea mai înaltă construcţie, cel mai mare pod... Pe care le vedeţi „bătute" ?

— În aria podurilor, cel peste strîmtoarea Mesina, care se întrevede cu o deschidere de 3 km, dacă se va realiza, va „bate" actualul record al deschiderilor, aşa cum tunelul ce va lega Franţa de Anglia, pe sub Marea Mînecii, cînd se va construi, va reprezenta cea mai mare şi complexă lucrare executată de om.

— ...Şi la noi ?

— Consider utile un număr de săli de întrunire şi sport, deci cu caracter polivalent, ale căror deschideri să depăşească 100 de metri. Se mai justifică construirea de viaducte, care, scurtînd traseele, evitînd pantele, să atingă deschideri între 150—200 m, aşa cum se fac peste tot în lume. Să nu uităm că prietenii noştri iugoslavi au construit de curînd, la Krk, un pod în arc de beton de 394 m deschidere, cea mai mare realizare din beton din lume !

— Înţeleg că în toate aceste direcţii, recordurile sînt de fapt victorii ale echipelor !

— Firesc. E nevoie de o activitate concertată, de sinteză, pe care numai o echipă de specialişti din diferite compartimente, dar avînd viziunea ansamblului, o pot îndeplini, dezicînd mentalitatea romantică a arhitectului şef de proiect, singur, undeva în turnul de comandă. Citez remarca unui cercetător : „A nu adera la lucrul în echipă, echivalează astăzi pretenţiei de a ajunge singur pe lună" !

— V-aş „provoca" în continuare la o discuţie despre... învelitorile gonflabile.

— Au fost experimentate la noi, la INCERC, şi expuse la EREN. Sînt confecţionate din materiale inpenetrabile de gaze, rezistenţa lor datorîndu-se punerii în stare de tensiune, la presiunea unui gaz, aer sau heliu. În cazul învelitorilor „monostrat", presiunea se exercită de aerul din interiorul încăperii acoperite. La cele „bistrat", se introduce heliu sub presiune în camerele dintre straturi. Evident, soluţia din urmă este recomandabilă...

— Cartierul Mănăştur din Cluj-Napoca are azi peste 100 000 de locuitori. Nu ştiu cîte garaje sînt, dar e cert că majoritatea maşinilor stau sub cerul liber. Să spere oare şi mănăşturenii interesaţi la ceva de la aceste... învelitori gonflabile ?

— Nu numai ei ! Această necesitate poate fi împlinită de o serie de construcţii speciale, rentabilizate prin închirierea locurilor de parcare, sau vînzarea lor la un preţ accesibil.

— Chiar dacă veţi zîmbi, vreau să vă destăinui că în anii '50 m-am înarmat cu destule utopii : eram elevi la o şcoală tehnică de construcţii din Sibiu şi ni se vorbea despre viitoarele mari oraşe subterane, despre marile blocuri cu terenuri de aterizare şi ştranduri pe acoperiş, despre trotuarele rulante şi mai ştiu eu despre cîte altele ! Să mai păstrez aceste imagini, sau să le şterg ?

— Cînd umanitatea va depăşi stadiul luptei acerbe pentru profit, manipulat exclusiv pe colective, grupuri sau monopoluri, atunci se va deschide loc pentru înfăptuirea programelor generoase, „utopice", pe care le-aţi amintit. Ele vor crea satisfacţii superioare şi maselor largi ale populaţiei din lumea a treia.

— Cred că recunoaşteţi expresia „Sperietoare ecologică". Vă aparţine. Aşa le ziceţi primelor locomotive cu aburi. M-am gîndit să vă întreb dacă astfel de „arătări" n-au ieşit şi din imaginaţia constructorilor...

— „Sperietori ecologice", echivalente distonanţelor muzicale, s-au înregistrat şi în construcţii. Aş menţiona, spre exemplificare „trecerile" peste autostrada Bucureşti—Piteşti, realizate cu rambleuri înalte, închizînd perspectiva, întocmai unor valuri de fortăreaţă antică ! Încadrarea în ambient, nu **mimîndu-l,** ci **îmbogăţindu-l,** fără a-l denatura, presupune **nuanţe rafinate** ale unui proces intelectual, pentru care trebuie afinitate, un fel de ureche muzicală...

— Se discută mult despre „calitatea vieţii". Revin cu rugămintea unei completări necesare : cît depinde ea de constructori ?

— Enorm ! Peste 90% din timpul vieţii, omenirea îl petrece în cadrul constructiv, acasă, pe stradă, la birou, în săli de divertisment, hoteluri, spitale, săli de aşteptare...

— Ce înţelegeţi prin „Efectul Catharsis" de care vă place să vorbiţi mereu ?

— Cine a trecut pe lumină podul peste Dunăre la Cernavodă, este imposibil să nu fi resimţit acest efect de înălţare spirituală în faţa confirmării, în natură, a raţiunii umane. Este sentimentul trăit în faţa Partenonului, a Panteonului, Coliseului, cel care te străbate la intrare în catedrala Sf. Sofia, sau în faţa turnului Eiffel, sau a marilor poduri din vremea noastră. Aceste edificii, impresionante, servite în egală măsură de arhitecţi şi ingineri, şi-au cîştigat măreţia numai expunînd cu dezinvoltură caratele gîndirii creative, cu precădere de natură logică.

— Se zice că „moda" are o anume virulenţă. E valabilă afirmaţia şi pentru construcţii ?

— Termenul „modă" eu îl asociez unor trăsături tranzitorii : linii facile, iniţial ingenue, apoi plictisitoare prin repetiţia fără substrat. Moda se regăseşte evident şi în expresiile constructive, ca de exemplu „moda" acoperişurilor de ţiglă, a căror geometrie este uneori „jucată", de mai mare hazul !

— Cu vreo 20 de ani în urmă, cînd nu se prea gîndea la noi la construcţia primelor centrale electronucleare româneşti, aţi oferit studenţilor de la Facultatea de Construcţii din Cluj primele proiecte de diplomă, înaintea altor centre universitare. Azi, unul din elevii de-atunci, ing. Gheorghe Răducu, conduce lucrările de realizare ale primei centrale electronucleare din ţara noastră, la Cernavodă. Considerîndu-vă în avangardă, aş vrea să vă întreb, dacă după anul 2000 constructorii, vor schimba ceva în concepţia de abordare a acestor construcţii...

— Centralele electronucleare au un sector propriu de probleme, de mare gravitate, în cadrul căruia este periculos de făcut pronosticuri. În literatura tehnică, printre problemele de vîrf se menţionează : **realizarea fuziunii nucleare, amplasarea pe mare, la suprafaţă sau în adîncime, a acestor centrale, depozitarea, în condiţii de siguranţă deplină, a deşeurilor radioactive.** Rămîne de văzut, evoluţia acestor centrale, la concurenţă cu captările energiilor neconvenţionale, dintre care şansele cele mai mari, de universalitate, sînt acordate celei geotermice

Avînd tradiţia unor personalităţi tehnice, înscrise printre pionierii numeroaselor **prospectări de avangardă tehnică,** am putea şi ar fi momentul, să ne angajăm mai hotărît într-un program de cercetări, vizînd captarea formelor de energie neconvenţională, de care dispunem, preluînd evident şi riscurile acestei iniţiative.

— Ziceţi că trecutul este o bibliotecă plină de înţelepciune. Dumneavoastră ce veţi mai lăsa în această bibliotecă pînă în anul 2000 ?

— Sper să ofer studenţilor un curs complet de construcţii din beton armat precomprimat, inginerilor constructori un manual destinat construcţiilor spaţiale din beton armat şi precomprimat şi poate un volum de încercări pe tema „tehnica, secunda natură a omului". Am, de asemenea, în vedere o privire de sinteză asupra istoriei construcţiilor şi o prezentare a principiilor de captare a energiilor neconvenţionale. Redactările, vor fi efectuate împreună cu colaboratorii de la catedră. În tehnică, se scrie greu, dificultăţile majorîndu-se în căutarea originalităţii.

— Sînt vreo 7—8 ani de cînd „Flacăra" a mai găzduit un dialog cu dumneavoastră. Care ar fi o sinteză a preocupărilor avute în acest răstimp ?

— Cu precădere, colectivul Laboratorului de structuri din care fac parte, şi-a îndreptat atenţia spre construcţii spaţiale cu destinaţii industriale. S-a reuşit realizarea unui acoperiş de 60 metri deschidere şi 120 metri lungime, pentru un depozit de îngrăşăminte la Bacău, realizat din arce cu pereţi subţiri, prefabricate şi precomprimate, la Făgăraş, un depozit cu scopuri similare, de 30 m deschidere, cu o structură originală, complet prefabricată, o fundaţie rezistentă la explozii, pentru sudura tablelor ; s-au proiectat rezervoare, decantoare de apă, alcătuite din elemente prefabricate cu simplă şi dublă curbură, asamblate prin precomprimare, executate pe platformele chimice Năvodari, Piteşti, Timişoara. După cercetările şi proiectele noastre, s-au construit 12 blocuri de locuinţe, în formula cu „tub perimetral" la Alba Iulia, în zona „Parc-Cetate", centrala telefonică din cartierul Grigorescu din Cluj-Napoca. Recent, am terminat proiectul unei fabrici de medicamente, cu grad superior de asepsie, care se execută la Tg. Mureş, soluţiile arhitecturale şi constructive fiind de vîrf.

— ...Şi alte studii ?

— Benzi precomprimate pentru acoperişuri cu deschideri mari, servind la protecţia unor procese industriale şi agricole, noduri de cadre, uşor şi simplu de realizat pe şantiere, elemente de rezistenţă confecţionate din beton armat dispers cu fibre de sîrmă. S-a pus la punct un dispozitiv de ductilizare a tiranţilor...

— V-am adresat multe întrebări. A venit rîndul celei din urmă. Mă gîndesc să vă propun şi o... autointrebare !

— De acord. Iată şi întrebarea care mă obsedează : cum s-ar putea înlătura tendinţa spre „Kitch" în construcţii ?

— Absolut de acord, mai ales că am abordat deja ideea „sperietoarelor ecologice"...

— Marii exegeţi ai expresiei arhitecturale au denunţat ornamentaţia şi profilatura fără sens, de pe construcţii, aplaudînd punerea în evidenţă a funcţiunii elementelor, raţional necesare, şi diferenţierea, chiar subliniată, dintre elementele structurale şi cele de închidere. Coloanele Ateneului Român, din respect pentru importanţa lor, n-au fost secţionate, pentru a permite intrarea, ea, secundară în importanţă, fiind plasată în spatele lor. Deseori asistăm la un consum inutil de materiale şi manoperă pentru balconaşe nefuncţionale, lucarne false, colonete de circumstanţă sau lambriuri din lemn în exces, trecînd pe plan secundar ideile centrale, de organizare a spaţiului sau cele de rezolvare structurală, ale căror contribuţii la calitatea edificiului sînt de mult mai mare valoare.

— Soluţii ?

— Ar fi poate cazul, similar celorlalte manifestări umane, ca oamenii cu autoritate profesională să participe cu păreri, pentru educarea opiniei publice în favoarea lucrului de calitate, prin conţinutul lui intelectual, denunţînd facilitatea atractivă, butaforia ieftină.

— Cred că mesajul va fi recepţionat. Eu vă mulţumesc !

CONSTANTIN MUSTAŢĂ

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

65 PCR 1921-1986

Partidului și patriei cîntare

Ca o lumină în inima prezentului

A spus cineva, soldatul se întoarce aproape întotdeauna de la o bătălie, chiar dacă nu a luat parte la ea. Aceasta îi e datoria, aceasta îi este menirea. Activismul, altfel spus, însoțește orice demers uman. Sentimentul victoriei care nu se oprește în pragul propriei sale realități se naște din chiar acest mod de a-ți gîndi viața și a-ți asuma condiția ei dincolo de propria ta biografie. Literatura poartă în sine germenii acelei bătălii și ține funciar de natura și morala unui astfel de activism. Scriitorul participă la realitatea înconjurătoare și face parte din ea, asumîndu-și o responsabilitate, pe aceea a victoriei, a drumului lung pînă la ea. Este și istorie, tot ce face el, scriitorul, este și politică și cultură. Realitatea vie, activă, dintr-o perspectivă mereu mai înaltă și transformatoare este unul și cel mai important dintre modurile creației. Ne vom reaminti de aceea mereu acel sens adînc și înnoitor pe care l-au reprezentat și îl reprezintă orientările în materie de cultură și artă ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, faptul cu deosebire hotărîtor prin care, asemeni tuturor preocupărilor societății, cultura, literatura și arta s-au întors către om, către lumea realității, operînd asupra gîndurilor și sentimentelor sale într-o viziune care e a edificării de conștiință. Acea metaforă a izvorului veșnic viu pe care-l relevă realitatea în toată amplitudinea sa istorică și care constituie sursa de inspirație, forța modelatoare a creației, rămîne ca o sintagmă de spirit pentru întregul fenomen cultural-românesc și-i definește dimensiunea sa permanent actuală. Activismul de care amintim își trage de aici seva sa dătătoare de viață și prin el orizontul politic al culturii a cîștigat în substanță. Nimeni nu poate face abstracție de acest orizont iar scriitorul, cu atît mai puțin, el ar fi ultimul care ar putea să-și propună o atare întreprindere.

Eroul timpului nostru COMUNISTUL

Viața intră în cărți dar și cărțile la rîndul lor dau vieții speranțe și acea perspectivă în care intră însăși logica istoriei. Mă gîndesc în acest sens la actul jubiliar pe care-l reprezintă azi cei 65 de ani de la făurirea partidului, fapt ce îmi evocă nu o distanță, ci o apropiere în timp a tot ceea ce numim îndeobște a doua clasicitate a literaturii române, acel militantism prin care intelectualitatea românească s-a atașat ideilor partidului pentru că erau ale tării și slujeau destinului său, idealurilor sale de dreptate, de libertate națională și socială. Istoria partidului este în bună măsură însăși istoria culturii noastre ajunse azi la conștiința propriei sale identități și, mai mult, în sfera de interes a întregii societăți.

A.I. ZĂINESCU

Antologie Flacăra

CITITORUL

În noua cltitorie de țară
El a clădit înăuntru, a clădit în afară,
In hotarele inimii, în gîndul fără hotare
Ca o desprimăvărare,
În orizontul lumii ars de zbucium
Unde cuvîntul său e pașnic bucium,
De unde-l chemi, de-acolo îți răspunde
Cu visul tău desmărginit din unde

De peste mări și țări, ca pe-o nădejde,
O lume-ntreagă numele-i rostește.
Zidiri înalte ține-n aspre palme
Ca-naintașii săi cu chipuri calme
Și meșterii-l urmează în zidire
Că li se vede fruntea-n omenire.
Ni-i mare țara prin cîrmaciul ei,
Cu piscuri ninse veșnic de idei.

ION BRAD

PARTIDUL — STEA POLARĂ

Un fald imens sub soare acuma își răsfringe
Incandescentul roșu ce-n inimi urcă pur ;
Numele tău vibrează cutreierînd prin sînge
Cînd galbenul din lanuri foșnește spre azur.

Eșarfe de lumină sînt gîndurile noastre
Ce înfloresc sub cerul înalt de primăvară
Cînd carpatine piscuri acum se desfășoară
În unduirea mării, în faldurile-albastre

În trunchiul tău, în ramuri de arbore-lumină
Crescut din glia noastră strămoșească
Se-nscrie vîrsta mea ce-o să devină
Un tînăr ram ce spre zenit să crească

Doar astfel știu că-n vreme inima mea există
Cît va ritma sub ceruri pentru această țară :
Că luminezi spre era comunistă
Incandescent-precum o stea polară.

NEGOIȚĂ IRIMIE

EROII

Ca lebede-n apa cernită sînt cei
pentru care
văzutele, sfintele, pier și sporește
vederea,
privelești răpite de sunet. O, fie-mi
cîntarea asemenea lor

Ei mîntuie ultimul licăr al ierbii.
Ce nimeni
nu poate s-atingă se pîrguic-n
stînsa lor mînă.
Căci preajma-i a noastră, și pomul,
și rodul,
dar sorții belșugului — nu.

Balanță pe umeri li-e soarele aprig
și luna
Noi însă-adormim, ne sculăm.
În veghere, o parte
a lor — mai severă — veghează
și partea
de veghe-ațipită în noi.

Și ce mai rămîne, atunci, grădinarilor
limbii ?
Albinele-adîncului nasc, limpezind,
în neantul
rămas pentru noi inefabil, o limbă
lipită de faguri, de lut.

Ci rareori pilpîie mierea pe buzele
noastre.
Și tot ce rostim s-a rostit din adînc.
lăcrimată.
înainte de lacrima noastră, e apa,
iar Patria — strigătul lor.

ȘTEFAN AUG DOINAȘ

GHEORGHE GRIGURCU:

„Istoria se făurește aici și acum"

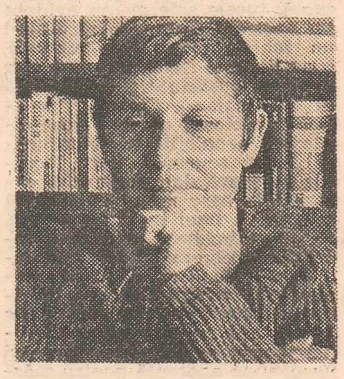

— Urmărindu-vă activitatea, un cititor ranchiunos ar putea zice despre dv. că ați umplut revistele literare cu articole. Haideți să explicăm cititorului ce înseamnă un critic profesionist. Dacă acceptați calificativul !

— La „profesia" de critic am ajuns oarecum întîmplător. În 1965, Al. Andrițoiu mi-a încredințat cronica literară a proaspăt reînființatei reviste **Familia**, ceea ce mi-a impus un ritm și un sistem de lucru în această direcție, care s-au consolidat cu timpul, devenind habitudini. Avînd păcatul unei anume hărnicii, am tins la o activitate „metodică", la un soi de împlinire, de rotunjire continuă a celor începute. Ce s-ar fi întîmplat, m-ați putea întreba, dacă n-aș fi fost investit cronicar ? Aș fi balansat, probabil, între poezie (tentația mea primordială) și eseu, aforism, jurnal, spețe mai „de inimă". N-ar fi lipsit nici comentariul închinat literaturii curente, pe care l-am cultivat sporadic încă din anii '50, atît de ireali în optica mea subiectivă de azi, elev și student fiind, dar nu e sigur că ar fi deținut ponderea principală, aflîndu-se în funcție de „comandă", de aspectul concret al debușeului publicistic. Iată de ce am socotit de a mea datorie a dedica redactorului-șef al mensualului orădean, care era să mă dezamăgească ulterior, volumul meu de debut în critică, **Teritoriu liric** (1972). Dar nu mai e nimic de făcut, dacă m-am „profesionalizat" critic, și încă, așa cum insinuați grațios, cu asupra de măsură ! Ce înțeles am putea da conceptului de critic profesionist ? Dincolo de convenția prezenței materiale, a strigătului „prezent" ca la catalog, cu o voce înfiorată, uneori chiar alterată, de sentimentul prezentului pur (nu e nici o aluzie, vă asigur, la un titlu al excelentului volum al confratelui Mircea Iorgulescu), cred că un atare comentator trebuie să facă dovada unei ținute morale care inspiră încredere. Idealizez puțin, nu ? Există destui autori în acest domeniu care se pierd în oscilații de atitudine, cînd nu de-a dreptul într-un vacuum etic. Dacă activitatea critică are firești limite legate de sărmana condiție psiho-fizică a omului, dacă exprimă la fel de firești diferențe de orientare, de gust, de opțiune (căci în imperiul celei de-a zecea muze nu există evidențe !), axul moral este cel ce-i asigură o certitudine, o implantează, ca să zic așa, în absolut. Insuficiența morală nu poate fi situată în același plan cu insuficiența de recepție estetică, inevitabilă, într-un grad mai mare sau mai mic, oricărui exeget, căci, așa cum arăta E. Lovinescu, „e mai primejdioasă pentru că e mai ipocrită". „Alături de pretențiile estetice cele mai rafinate, precizează mentorul Sburătorului, strecoară preferințe vulgare, dictate de interese sau de pasiuni, care, de pe urma amestecului, trag profitul tuturor confuziilor. Lipsa de probitate nu are o linie de conduită unică, după cum o are lipsa de gust". Cum am putea lua în considerare o profesie critică, fără acea minimă uniformitate fără acea identitate cu sine, care indică personalitatea, precum mecanismul unui barometru, nu numai în dreptul sensibilității și al ideii, ci și în privința probității ? De acest din urmă factor, depinde exclusiv medierea (autentică ori contrafăcută) a celorlalți. Morala este cartea profesională, modestă, adesea cu filele îngălbenite, roasă, de prea multă purtare, dar absolut necesară a oricărui critic.

— La ce vîrstă și cam la ce grad de cultură trebuie să ajun-

RADU G. ȚEPOSU

(Continuare în pag. 15)

Clasicii noștri

La peste o sută de ani de la apariția volumului **Novele din popor** de Ioan Slavici, editura „Cartea Românească" tipărește într-o nouă ediție nuvelistica prozatorului ardelean, în două volume cuprinzînd 41 de proze. Folosind ca argument al readucerii în circuit modernitatea lui Slavici, Constantin Mohanu, îngrijitorul și prefațatorul ediției, face și un istoric amănunțit al celorlalte volume în care nuvelele au văzut lumina tiparului, începînd cu acela apărut la Editura „Socec & Co", dedicat lui Titu Maiorescu. Acestor însemnări, editorul le adaugă și o spicuire din presa vremii în care proza scurtă a lui Slavici a fost salutată și comentată, semn de pe atunci că autorul **Marei** era receptat la adevăratele dimensiuni. Un astfel de argument este și comentariul lui Eminescu, apărut în **Timpul** (28 martie 1882), care dovedește fine intuiții și judecăți sigure. Apărute în colecția „Mari scriitori români", nuvelele lui Slavici vin să satisfacă o necesitate de lectură, constantă și reală.

Tot în aceeași colecție a editurii a fost retipărit și romanul **Calea Victoriei** de Cezar Petrescu. Ediția îngrijită de Corneliu Popescu redă „textul definitiv" al acestei scrieri pe care autorul însuși a pregătit-o pentru tipar cu puțină vreme înaintea morții, operînd modificări pe ediția apărută la Editura „Cugetarea-Delafras". Scopul acestor intervenții pe text era în intenția prozatorului, acela de a face mai sugestiv finalul, de a-l aduce la o deschidere simbolică mai pronunțată. Împreună cu ediția începută de Mihai Dascal, reeditarea de la „Cartea Românească" anunță o reconsiderare a operei lui Cezar Petrescu.

Argument

Zile de festival

Exuberanța irizată în tonuri de verde a mugurilor a polarizat privirile soarelui asupra bătrînelor turnuri ca și peste noile arhitecturi din beton și sticlă edificate în municipiul de pe Cibin — localitatea care, conform unei tradiții depășind un deceniu, a devenit ca la fiecare fine de martie „capitala jazz-ului românesc"... O primăvară iradiind și pe scena Casei de Cultură a Sindicatelor, gazdă ospitalieră timp de patru seri consecutive (27—30 martie) pentru 24 recitaluri ale celei de a XVI-a ediții festivaliere „Zilele jazz-ului SIBIU '86". O manifestare prestigioasă organizată ireproșabil de Comitetul Județean Sibiu al U.T.C., Casa de cultură a științei și tehnicii pentru tineret și de Clubul de jazz ce activează în această casă de cultură — în colaborare cu Radioteleviziunea Română.

„Totul pentru public, totul pentru muzică" — o deviză nerostită dar emblematică în concretizarea eforturilor nedrămuite, a dăruirii generoase investite de toți cei implicați în realizarea actului artistic-scenic-organizatoric. Fără îndoială timpul va decanta impresiile încă prea vii, va releva momentele memorabile — și nu puține au fost acestea — semnatarul acestor rînduri resimțind imperios necesitatea unei firești ordonări a bogatului material supus exegezei, în primul rînd în numele conciziei în exprimare. Astfel estimate, participările interpretative se subsumează de la sine celor trei importante compartimente definind tot atîtea funcționalități majore ale manifestării : CONCURSUL DEBUTANȚILOR destinat propulsării în circuitul național a tinerelor speranțe ; aportul precumpănitor al FORMAȚIILOR ROMÂNEȘTI CONSACRATE ; prezențele INTERPREȚILOR INVITAȚI DE PESTE HOTARE.

O preselecție realizată prin audierea unor casete magnetice a anticipat confruntarea — în fața juriului de specialitate și a publicului — a trei grupuri instrumentale aspirante la titlurile de laureați conferindu-le celor ce îl dobîndesc dreptul de participare, în viitoarea ediție festivalieră, alături de formațiile consacrate. **Ansamblul de percuție** al Conservatorului „George Dima" din Cluj-Napoca, dirijat de lectorul universitar Grigore Pop a cucerit spontan sufragii unanime, dar o veritabilă revelație a generat-o cvartetul timișorean **Alla Breve** alcătuit din instrumentiști aproape necunoscuți, vădind de pe acum aplomb în stăpînirea tehnicii instrumentelor, spirit de creativitate în configurarea temelor proprii și a frazelor improvizatorice. Două cîștiguri valorice pe care scenele noastre de jazz așteaptă să le valideze în viitorul proxim !

Surprize îmbucurătoare s-au manifestat, fără excepție, și în derularea programelor de recital ale formațiilor noastre consacrate. Iubitorii de jazz — ei constituind o majoritate în rîndurile publicului prezent la galele „Sibiu '86" — cunoșteau îndeaproape aceste formații, stilurile pe care le promovează, nivelul lor calitativ, datele repertoriale... Au fost aplaudate îndeosebi formațiile care au oferit publicului programe **în întregime inedite** — și le vom consemna aici în ordinea intrării lor în scenă : duo-ul constănțean **„Creativ"**, cvartetul **Liviu Butoi — Mircea Tiberian** din

Marius Popp — pian, Dan Mindrilă — saxofon (Quartet București)
Fotografie de FRED NUSS

Timișoara, cvartetul bucureștean **Zoltan Boroș**, grupul **„Studio"** — Iași, **„Opus 5"** — București, **„Triptic"** și **Ansamblul Armatei** din Cluj-Napoca, Cvartetul bucureștean **Marius Popp — Dan Mindrilă**, big band-ul clujean **GAIO**, duo-ul **Anca Parghel — Liviu Mărculescu** din Suceava, cvartetul timișorean **Eugen Gondi** ; pe lîngă formațiile citate se poate vorbi însă despre **preponderența înnoirii** parametrilor repertoriali la nivelul tuturor grupurilor participante !

În egală măsură atrăgătoare, insolite, au apărut formulele combinînd componentele constitutive cu prezențele „meteorice" ale unor invitați din cadrul altor grupuri, în intenția de a conferi un plus de policromie recitalurilor și o mai extinsă diversitate în spațiul sonor — vizual al scenei ; de menționat în acest sens alăturarea bass-istului bucureștean **Ovidiu Bădilă** formației **Vocal Jazz Quartet** din Sibiu, debutul tinerei soliste **Adina Chivulescu** în recitalul grupului **Opus 5**, asocierea pianistului-compozitor **Johnny Răducanu** cu instrumentiști timișoreni invitați, prezența pianistului constănțean **Harry Tavitian** într-un moment al programului susținut de tînăra orchestră **GAIO**.

În altă ordine de idei, strădania omniprezentă de **autodepășire** s-a materializat efectiv în numărul apreciabil de noi creații prezentate în primă audiție pe scena sibiană, compoziții și aranjamente ce conturează un substanțial fond valoric al jazz-ului românesc contemporan, demn de a fi permanentizat în memoria unor **discuri-document** ori a unor **partituri tipărite...**

Modalitate eficientă, nemijlocită de cunoaștere reciprocă, invitarea unor artiști de peste hotare a însemnat o dorită proiecție internațională a semnificației unei manifestări autohtone de un atare prestigiu. Odată în plus iubitorii noștri de jazz au avut prilejul confruntării „pe viu" cu arta unor nume de referință ale contextului european propriu genului : trio-ul pianistului **Per Henryk Wallin**, mesager de marcă al jazz-ului suedez și internațional ; instrumentistul-showman unicat **Günter Sommer** din Republica Democrată Germană, exponentul continental nr. 1 al bateriei și al percuției în jazz; **Istambul Jazz Quartet** — primul grup oaspete de gen din Turcia pe scenele românești ; tinerii și talentații componenți ai cvintetului **Arts Praxis** din Republica Federală Germania, formație cultivînd structuri muzicale de avangardă; trio-ul pianistului **Roberto Magris** din Italia, tînăr interpret promotor al unui tip de expresivitate onirică romantică.

Catalizatori fervenți în complexele resorturi interioare ale acestei reale **sărbători** a jazz-ului românesc, inclusiv în desfășurarea manifestărilor sale adiacente — Diaporama „Jazz în festival", reuniunea-dezbatere cu conducătorii cluburilor de jazz din țară, cu reprezentanții presei și ai Radioteleviziunii, dar mai ales întîlnirea cu prietenii jazz-ului din dimineața ultimei gale — s-au dovedit a fi numeroșii susținători ai mișcării jazz-istice sibiene, din cadrul Casei de cultură a științei și tehnicii pentru tineret, dintre membrii celor trei cluburi de jazz existente în orașul-gazdă... A însemnat egida „Sibiu '86" un prilej benefic, unind preferințele, înfrățindu-i pe melomani și muzicieni într-o unică familie care a vibrat la unison în graiul sunetelor, un vast panoramic de maniere și stiluri mergînd de la jazz-ul tradițional specific formațiilor dixieland din **Reșița** și **Cluj-Napoca**, la tendințele contemporane cultivate de constănțeni, o retortă vie a inventivității, a profesionalismului, a bunului gust !

FLORIAN LUNGU

CRITICA

Prăjituri fără rețetă

În **Teme 6 — O ușă abia întredeschisă** (Editura Cartea Românească, 1986), N. Manolescu își intitulează un eseu **Depanatorii de idei.** Curioasa profesie nu este altceva decît extrapolarea unor situații din romanul lui Mihail Ancerov, **Cringul de cimișir.** Există acolo un grup de specialiști care dețin o înaltă calificare, „dar sînt și puținte vrăjitori", folosesc adică pentru depanarea motoarelor electrice un sistem infailibil : flerul, ceea ce se află — dacă se află — în prelungirea oricărei competențe. Lui Nicolae Manolescu ideea romanului i-a plăcut în mod deosebit. Și nu întîmplător, ci pentru că va fi regăsit în ea mult din experiența sa în domeniul practicării artei literare. Problema depășirii prin creație a „algoritmului" oricărei profesiuni (în speță, a celei de critic literar) este prezentă de altfel și în volumul anterior de „teme" : „Ar fi ridicol să negăm utilitatea „algoritmilor" (...) dar rareori prăjitura iese gustoasă cînd e făcută după rețetă. Tot așa și studiile în care meticulozitatea trece înaintea inițiativei personale. (...) Voi încheia precizînd că „provocarea" (cîtă este !) din „temele" mele se adresează, în primul rînd, celui care le scrie. De rutina mea mi-e frică, de pagina bătrînicioasă și tetnă care-mi poate ieși de sub condei, de extenuarea materiei mele cenușii".

Confesiunea de mai sus scutește — dar și frustrează — comentatorul de efortul definirii „temelor". Nu specia, ci finalitatea ei mai îngăduie eventual discuții. Dacă inițial ele au constituit o necesară gimnastică a lecturii (cum arătam într-un alt comentariu), cu timpul, locul lor în exercițiul critic al autorului s-a schimbat, devenind tot mai mult expresia unei irepresibile facultăți a scrisului : „de cînd mă știu, mi-a plăcut, de fapt, nu să citesc cărți, ci să scriu despre ele". Iată o corecție importantă adusă numeroaselor pagini consacrate de N. Manolescu ideii de **lectură** în volumele anterioare. În **Teme 6**, nodul gordian pare să fie disocierea cititor/critic literar, pe care concepții superficiale le confundă **(Scrisul și cititul).** Autorul revine iar și iar asupra mecanismelor prin care cartea, textul, literatura stăruie în centrul universului său, ca ax și ca obiect de fascinație. Desigur, criticul deține în cel mai înalt grad **competența** necesară înțelegerii, evaluării textului literar. „Algoritmul" funcționează de peste două decenii în cazul lui Nicolae Manolescu. Și totuși, „prăjitura" are gust. Pe scurt, secretul stă în stăpînirea perfectă a „tehnicilor de depanare", a acelui fler prin care competența intră adînc în domeniul creației. Aceasta pare să fie lecția „temelor" lui N. Manolescu.

O ușă abia întredeschisă conține în primul rînd o suită de relecturi, soldate fiecare cu o mică (sau mare) revelație, ori măcar cu o corecție de perspectivă. **Sub pecetea tainei** nu mai este un roman neterminat de Mateiu Caragiale, ci un triptic epic finalizat tocmai în ideea unei voite obscurizări. Esența liricii lui Ion Vinea este una paradoxală : ceea ce l-a impus în ierarhiile literaturii române — avangardismul — nu este și ceea ce are poezia lui mai autentic. Stilul e omul, dar iată, **Omul e stilul !. Venea o moară pe Siret** se află la întretăiere de drumuri între melodrama franceză prizată prin Dostoievski și realismul lui Rebreanu. Procesele de conștiință ale eroilor lui Tolstoi și Dostoievski sînt mai importante decît procesele propriu-zise de care abundă marele roman rus **(Proza rusească). De la noi la Cladova**, nuvela lui Gala Galaction, nu păcătuiește prin mistificarea adevărului psihologic, cum s-a spus, ci tocmai prin exces de sinceritate ș.a.m.d.

Mai puțin numeroase decît în alte volume, lecturile străine din **O ușă abia întredeschisă** parcurg în genere trasee familiare (și predilecte) ale autorului : Elias Canetti, Adolfo Bioy Casares, Mihail Ancearov, Molière și Da Ponte (în legătură cu Don Juan) Turgheniev, Tolstoi, Dostoievski.

Fragmentarium încheie și de această dată volumul în tonul relaxat și, în mare, jubilativ al jurnalului nu de viață, ci de lectură. Însemnările grupate sub acest titlu sînt de pus în legătură mai degrabă cu „zona epică" a volumului **(Trei întîmplări cu obiecte, Ruleta).** Prezența unei autentice proze în miezul unui volum de eseuri trebuie să fie (nu ne iluzionăm a fi găsit tocmai cheia potrivită) textualizarea însăși a rolului de provocare estetică și intelectuală pe care N. Manolescu îl conferă „temelor". Și ca să nu pară că ne ferim de capcană, vom recunoaște că ea e foarte plăcută, întocmai ca o ușă abia întredeschisă. Forțarea ei ar însemna moartea surprizei ; farmecul nu e nici dincolo, nici dincoace (de lectură), ci întotdeauna la mijloc.

TANIA RADU

PLASTICA

Peisajul de atmosferă

Expresie a unui aer senin, calm, bintuit doar de-o mărturisită dragoste pentru culoare, suport ideal pentru a etala o sensibilitate caldă, linsită de convulsii, pictura lui **Augustin Costinescu** pare, la prima vedere, o relatare luminoasă a realului, o decupare a acelui fragment în care emoția s-a instăpînit limpede și clară, ca un extaz apolinic. Această blîndă și împăcată de sine descoperire a clipei, a frumusetii lumii imediate, tulburată din cînd în cînd de cîte un joc, adesea nevinovat, ceea ce dezvăluie o suavă și dulce reminiscență infantil-adolescentină în structura eminamente înseninată a pictorului, se-adaugă unui larg și tot mai vital demers artistic, intens receptat de iubitorii artei, cum ar fi, de exemplu, cel al peisajului de atmosferă, al peisajului de notație. Ar fi vorba aici de acel peisaj care, elaborat dintr-un prea plin al sufletului, dă la iveală plăcerea însăși de-a picta ceea ce ochiul, neadumbrit decît de emoție și culoare, vede dincolo de aparență. De-a lungul acestui travaliu, nu mai puțin solicitant decît un altul, care ar presupune, de pildă, o relatare dramatică, apăsat antagonică, pictorul își adîncește comentariul plastic, urmărește perfectibilitatea propriilor sale unelte și, în ultimă instanță, își continuă devenirea de sine. Între condițiile de îndeplinit, cea mai importantă, pentru reușita acestui demers, ar fi cea a întețirii unui inefabil freamăt interior, a unei combustii reale, prin care experimentul inițial să se finalizeze într-un veritabil act artistic. În cazul lui Augustin Costinescu, pictor aplecat cu osîrdie și temeinicie asupra dialogului dintre figurativ și abstract (în compoziții în care figurativul se reconstituie cu eleganță, tușele sale au un evident aer abstract, autonom, alcătuind un fel de pictură în pictură), condiția mai sus-amintită este strălucit susținută, evidențiată cu brio chiar. Firește, pe-alocuri, pictorul pare să supraliciteze o sensibilitate voluptuoasă, lasciv senzuală, dar lucrările în cauză dau nerv unei expoziții în care nota dominantă este cea a unei încîntări aerate, de un rafinament cromatic îndelung prelucrat. Desi opozabile, cele două atitudini se completează reciproc și ne îndrituiesc să vedem în noua ieșire în public a lui Augustin Costinescu aceeași fervoare, aceeași necurmată apetență pentru mărturisirea universului său de simțire și culoare.

VICTOR NIȚĂ

MUZICA

Gala tinerilor concertiști

Meritul deosebit al **Galelor tinerilor concertiști** constă în propulsarea, în ochii publicului, ai criticii de specialitate și ai conducătorilor de instituții muzicale, a unor tineri interpreți care, în lipsa acestui tip de manifestări, ar rămîne oarecum la marginea stagiunii (bineînțeles, evoluează aici și nume consacrate), prin introducerea și a unor criterii unde **perspectiva** este la loc de frunte. Ediția a 31-a a acestor gale, la Brașov, organizată de Filarmonica „Gh. Dima", Comitetul județean U.T.C. și Colegiul criticilor muzicali de pe lîngă A.T.M., sub generoasa egidă a Festivalului național „Cîntarea României", a fost exemplară din acest unghi de vedere, propunînd, sub experimentata baghetă a lui **Ilarion Ionescu-Galați**, dirijînd un colectiv simfonic de valoare recunoscută, evoluții dintre care unele merită subliniate. Cu acordurile Concertului pentru pian și orchestră op. 8 de Liviu Glodeanu, partitură de deosebită valoare unde sînt date trăsăturile de originalitate ale muzicii acestui mare compozitor, prematur plecat dintre noi, a debutat o primă zi stînd, de la bun început, sub semnul calității. Pianista **Kovacs Zsuzsa** din Tg. Mureș a oferit o variantă interpretativă remarcabilă, unde consistența tonului, frumusețea frazărilor, coerența ideilor disting unul din punctele culminante „absolute" ale serii. În Concertul pentru vioară și orchestră op. 47 de Sibelius, studentul bucureștean **Nicolae Vasilescu** a dovedit o înzestrare ieșită din comun ; talentul e aici evident și el este traductibil în termeni vizînd ușurința cu care sînt rezolvate pasajele dificile tehnic, muzicalitatea unei frazări limpezi, sigure, astfel alcătuite încît senzația de firesc se impune imediat. Avem aici de-a face cu acel tip de situație cînd un tînăr s-a impus cu evidență, cu aceeași evidență el trebuind de acum încolo luat în considerare în planificările stagiunilor. Aria Violetei din „Traviata" de Verdi și aria Luciei din „Lucia de Lammermoor" de Donizetti au fost redate de soprana brașoveană **Felicia Filip** cu aplomb, eleganță și sensibilitate ; unele inegalități ale registrului sînt însă observabile așa cum observabile sînt și unele minore deficiențe tehnice în evoluția **Luisei Borac** (elevă în clasa a XII-a), din București, în Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră de Rahmaninov. În ambele cazuri însă talentul și viitorul profesional fiind indiscutabile.

A doua seară de concerte a fost deschisă de constănțeanul **Cristian Vlad**, cu Concertino pentru clarinet și orchestră op. 26 de Weber, tînăr afirmat cu certe calități. Eleva **Cristina Buga** (clasa a VIII-a), din Brașov, în dificilul Concert nr. 2 pentru pian și orchestră de Liszt, merită o atenție sporită. Bineînțeles, pentru un copil de 14 ani, există aici dificultăți insurmontabile. Cred însă că alegerea acestei piese a fost justă cel puțin dintr-un unghi de vedere : sînt, în instrumentistică, cazuri în care progresul calitativ cere confruntarea cu dificultăți depășind considerabil un anumit nivel atins într-un anumit moment. E cert că profesoara **Diana Apan** și-a asumat aici un risc imens și a cîștigat : Cristina Buga este un copil cu deosebite posibilități tehnice și muzicale, un talent autentic și ea are nevoie acum de dobîndirea treptată (cu lucrări însă mai judicios alese, în afara unor ambiții exagerate) a acelei confirmări a cărei primă „literă" s-a rostit la Brașov.

Alt moment remarcabil a fost semnat de clujeanul **Dorin Marc**, în „Concerto per Franco Petracchi" pentru contrabas și orchestră de Mortari (precedat de o apariție mai neconvingătoare : **Lorena Tecu** în Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Liszt). Avem aici însă un tipic caz cînd un interpret remarcabil este „stăvilit" de o partitură total neinteresantă ca substanță muzicală.

A treia seară a fost deschisă de remarcabila evoluție a elevului brașovean (clasa a X-a) **Florin Ionescu-Galați**, în Concertul nr. 3 pentru vioară și orchestră de Mozart. Un ton curat, elegant, un interesant aer de maturitate, acestea sînt atributele unor momente majore, aplicabile și evoluției bucureștencei **Valentina Sandu** (Concertul nr. 13 pentru pian și orchestră de Mozart). O prezență sensibilă, delicată, a etalat și studenta ieșeană **Manuela Potopencu** (ariile Reginei nopții din „Flautul fermecat" și aria Blondei din „Răpirea din serai" de Mozart), soprană cu timbru vocal plăcut, frazînd sensibil partituri deopotrivă de dificile tehnic și pretențioase stilistic. Al doilea punct culminant absolut l-a reprezentat, după părerea mea, evoluția violonistei **Amelia Mihalcea** din Brașov (Concertul nr. 4 pentru vioară și orchestră de Mozart), interpretă de clasă indiscutabilă, cu un ton mozartian impecabil, cu eleganță și personalitate în frazare, oferind clipe de nobilă artă interpretativă care, împreună cu apariția lui Kovacs Zsuzsa, închid, ca între niște coperți remarcabil filigranate, o serie de momente vrednic de semnalat.

VIOREL CREȚU

FILM

Pictura fotografică

Tema : întoarcerea agronomului la agronomie, deci omul potrivit la locul potrivit. Subiectul : după mai mulți ani de muncă administrativă la județ, un inginer agronom aflat aproape de vîrsta bilanțurilor se decide brusc să revină în comuna natală, ca inginer-șef al fermei de stat din Căpriori. Deși lăudabil, gestul lui aduce o mulțime de complicații : soția, profesor de biologie la un liceu de specialitate din orașul reședință de județ ezită să-l urmeze, să renunțe la traiul liniștit, în sfîrșit liniștit, după ani și ani de peregrinări prin satele țării, așa cum a cerut-o meseria de pămînt a soțului ei ; fiica, aflată în preajma unei mari opțiuni de viață — măritișul — nu se arată nici ea prea ispitită. Dar pentru inginerul nostru acestea nu sînt impedimente reale, el își ia o dată mai mult soarta în mîini și se stabilește în casa părintească de la Căpriori, punînd încet-încet pe roate activitatea fermei cu pricina.

Așadar, **Din prea multă dragoste**, recenta premieră a Casei de filme unu, în regia lui Lucian Mardare (debut în filmul de lung metraj) și după scenariul semnat în tandem de Alexandru Brad și Dumitru Titus Popa, pornește la drum cu o idee generoasă, omenească, de viață : întoarcerea specialistului la uneltele sale, evitarea capcanei sterilizante a comodităților și inerției. Numai în ultimul an și jumătate, alte două filme și-au construit trama în aceeași arie problematică : **Acasă**, de Constantin Vaeni și **Vară sentimentală**, de Francisc Munteanu. Asemănări, filmul nostru nu are decît poate cu **Acasă**, prin tonul grav, cu accente poematice în care construiește discursul cinematografic. Numai că dacă în filmul lui Vaeni aveam de-a face cu o epică destul de consistentă, cu cîteva portrete destul de bine conturate, în filmul lui Lucian Mardare nu rămîne decît tema, drapată la repezeală într-o narațiune plată, fără creștere epică, fără motivații, ilustrativă ca o pictură fotografică. Filmul încearcă să ramifice acțiunea în cîteva direcții, nereușind însă să hrănească nici unul din conflicte. Că drăgălașa, inimoasa Petruța (Diana Lupescu) se uită cu ochi aproape adoratori la inginerul-șef, se vede limpede. Dar că în secvențele următoare ea e pe cale să se mărite cu un tînăr agronom, asta e o surpriză. Și exemplul ar mai chema și altele... Pentru că dacă în perimetrul personajelor principale faptele sînt clare — prea clare ! — la nivelul celor secundare se deschid piste noi, ele sînt uitate apoi și finalizate în grabă la un moment dat. Ce este de pildă cu Ioana (Forina Luican) ? Este ea o veche dragoste a inginerului ? Ce vinovăție stăruie între ei ? Mister. Cine este, la urma urmei, personajul cu ochelari și ce hram poartă el de comandă articole în ziarul local și prinde pește fără autorizație la Căpriori ? În film se schimbă priviri încărcate de semnificație, fără ca noi să aflăm totuși care este acea semnificație. Tăceri și ele pline de înțeles rămîn neînțelese. Între inginer (Dan Săndulescu) și soția lui (Tamara Crețulescu) se țes firele unei calde afecțiuni (poate singura relație mai subtilă din tot filmul). Rămîn însă prea multe scene false, declarative, supărător de previzibile. **Din prea multă dragoste** (titlu patetic, aproape prin nimic justificat de ceea ce de fapt vedem) seamănă din păcate cu o proiecție de diapozitive. Asta vrea să însemne că imaginea, semnată de Ion Truică, face tot ce poate, și poate destul de mult. Largi întinderi de pămînt, de o caldă culoare, apoi o minunată cavalcadă pe zăpadă a hergheliei din Căpriori, apa, care revine mereu în cadru, odihnitoare, vitală etc. Pe o muzică frumoasă, cînd gravă, ceremonială aproape, cînd jucăușă, gîndind cu atenție pe marginea peliculei (Claudiu Negulescu), actorii își dau toată silința, fără a reuși să **creeze**. Gheorghe Cozorici, Valentin Uritescu, Wilhelmina Cîta, Cornel Popescu, Florina Luican, Ovidiu Moldovan și alții adaugă astfel cîte un rol filmografiei lor.

TANIA RADU ■

DOSAR

Epoca străromână în orizontul european

Un studiu de proporții, intitulat **„Din istoria străveche a literaturii noastre"**, publică **dr. Nestor Vornicescu** în „Almanahul Ramuri". Mai vechi preocupări ale distinsului cărturar, semnalate la timpul lor în „Flacăra" (a se vedea ultima d-sale carte, monumentala cercetare „Primele scrisori în literatura noastră. Sec. IV—XVII", tipărită în 1984), întregite cu informații proaspete și cu interesante corecții, terminologice dar și de interpretare, se constituie aici într-o alcătuire de sinteză, colorată cu numeroase elemente noi, unele cu valoare de veritabile revelații, abordînd chestiunea începuturilor literaturii culte în spațiul străvechii Dacii într-un chip pe cît de îndrăzneț pe atît de fertil, după opinia noastră, în rezultate. „Date documentare certe, teze argumentate — scrie dr. Nestor Vornicescu — ne demonstrează că zorii literaturii noastre s-au ivit în secolele IV—VI", deci **cu un mileniu mai devreme** decît zorii „clasici", fixați de cercetători în epoca slavonismului. Asertiune cu totul tulburătoare, dar așezată de cărturar pe un eșafodaj de argumentație strict științifică, pornind de la primele opere literare ivite la Dunărea de jos, scrise în latinește (cea mai veche fiind o „Passio Dasii", o „pasiune a lui Dasius" datînd din anul 303 și redactată la Axiopolis, Cernavoda de azi) opere care, în secolele citate, se desfășoară într-un bogat evantai, purtînd semnăturile a aproape douăzeci de scriitori străromâni. În plină și neguroasă „epocă a enigmei", cum au numit-o unii cercetători, epoca de după retragerea aureliană, iată, deci, că ființam, și nu numai că ființam, dar ne și încercam vocea spiritului, și nu timid, ci risipind ecouri într-un spațiu de rezonanță continentală (operele unor autori străromâni ca Ioan Cassianul, Dionisie Exiguul sau Niceta Remesianul, acești „apostoli ai daco-romanilor", cum i-a numit Pârvan, primind, ni se spune, girul unor personalități culturale ilustre din Europa epocii). Vatra țării noastre era așadar, în această „epocă a enigmei", spațiul unei vieți culturale certe, presupunînd existența unor condiții, deci a unei organizări locale, ceea ce împinge descoperirile dr. Nestor Vornicescu într-un tărîm dintre cele mai frisonante pentru istorie. Cu aceeași argumentație strictă, pornind de la texte traduse din străvechime în românește, autorul avansează, de asemenea, ideea că amintitele scrieri cunosc, după secolele VI—VII, și o difuzare în protoromână, acea limbă română a Evului mediu timpuriu care „a reprezentat o expresie a celei dintîi sinteze lingvistice daco-romane, fără de care nu ar fi putut exista nici continuitatea limbii noastre neolatine".

Întru totul spectaculoasă, cu consecințe inestimabile în luminarea chipului vechii noastre culturi, este descoperirea, de către dr. Nestor Vornicescu, a unui literat, Aethicus Hister, trăitor în Histria secolului al IV-lea, autorul unei „Cosmographia" avînd în anexă un **„alfabet propriu"** (după toate probabilitățile, autohton!), asupra căruia ni se promite „un studiu special".

Astfel de descoperiri — semnate cu numele unui cărturar de talia dr. Nestor Vornicescu — ne fortifică în convingerea, nutrită și de alte prețioase mărturii, că epoca străromână a fost, culturalicește, „de orizont european", așezîndu-ne în istoria majoră a continentului.

ILIE PURCARU ■

RADIO & T.V.

Lucrul bine făcut

Alertă și la obiect emisiunea **Actualitatea în economie** realizată de Al. Popescu, sub genericul **Fapte de muncă de pe frontul producției materiale în cinstea aniversării partidului**. Pregătită cum se cuvine, bătălia pentru recoltă a început. Ritm, calitate, eficiență la semănat sînt cuvintele de ordine pe ogoarele patriei, lucru demonstrat de reportajele transmise, ca și necesitatea cunoașterii și însușirii experiențelor valoroase. ● Filmul de duminică, variantă la **Cei patru Robinsoni**, comedie cu gaguri de tot hazul, ne-a demonstrat încă o dată ce poate realiza o familie sănătoasă, un cuplu curajos și doi copii inimoși, în lupta cu natura, dar și cu unii semeni cu conștiința nu așa de curată. ● Vasile Alecu a realizat documentarul artistic **O columnă vie**, producție a Studioului de film TV, cu inima la oșeni, românii aprigi și neclintiți din nordul cel mai de nord al Transilvaniei, Țara Oașului. L-a surprins „la lucru" pe Ioniță Andron, prinzînd pe pelicula fotografică imagini-mărturie de pe cel mai nou șantier din Oaș, linia de cale ferată normală Satu-Mare—Bicsad. Ele se vor adăuga celor peste 85 000 de clișee fotografice cu care, din 1932 încoace, Ioniță Andron a alcătuit, cu munca și pe cheltuiala sa, o cronică a continuității noastre : chipuri, meșteșuguri, datini (sînt deja foarte cunoscute fotografiile intitulate „Decebal" și „Sfetnicii lui Decebal"), statornicia oșanului dovedită înainte prin întoarcerea la vatră după oricîtă vreme a fost plecat în căutare de lucru și dovedită acum prin destinul demn și luminos al prezentului. ● Marți 1 aprilie n-am avut teatru dar filmul **Memoria**, producție a studiourilor bulgare, a fost interesant. Jocul Katiei Paskalova și simbolul ales de regizorul Dochо Bodjakov pentru eliberarea de dureroasa obsesie au fost convingătoare.

REGHINA VĂRVICI ■

CAP LIMPEDE

● **Confluența artelor.** Sub acest titlu se desfășoară de mai multă vreme, pe scena Filarmonicii „George Enescu" din București, un ciclu de spectacole de o factură aparte, în prezența unui public extrem de numeros și tot mai mult alcătuit din fideli. Incursiunile în istoria artei universale gîndite de către criticul de artă **Cristina Vasiliu** cu sprijinul unui material ilustrativ extrem de divers — de la diapozitive la proiecția de film, de la momentul actoricesc la cel muzical — au abordat de-a lungul timpului subiecte de cel mai mare interes : Michelangelo, Dante, arta Bizanțului, Veneția, capitală a artelor etc. Comentariul teoretic susținut de Cristina Vasiliu (a cărei admirabilă rigoare științifică a convins întotdeauna) încorporează firesc exemplificările artistice, într-o subtilă și discretă regie, compunînd un spectacol de o mare densitate a informației, dar și de o elevată ținută estetică. Recent, **Confluența artelor** și-a fixat ca reper creația shakespeariană. O seară **Hamlet** a oferit numerosului public o extrem de interesantă panoramare a istoriei teatrale și cinematografice a celebrului text, atît în spațiul românesc, cît și în cel universal. **(T. R.).**

● **Vernisaj la Lugoj.** În acest oraș cu bogate tradiții culturale, cu deosebire curtat în ultima vreme de reprezentanți de frunte ai picturii contemporane, galeria „Pro Arte" găzduiește de cîteva zile expoziția pictorului Constantin Răducanu, un modernist fără ostentație și un excelent colorist. Tablourile sale, reprezentînd naturi statice și peisaje, folosesc tehnici diverse, de la acuarelă și desenul în tuș, pînă la pictura în ulei și desenul în creion. Eveniment în viața artistică lugojană, expoziția lui Constantin Răducanu e, în aceeași măsură, o probă în plus a vocației sale artistice**ști. (Radu G. Țeposu).**

Cronica literară

de Romul Munteanu

Prin Balcania Morgante trecea

Adeseori am impresia că timpul trece ca un flux extrem de rapid printre (peste) mine și puținii mei prieteni transformînd totul într-o patetică și stranie carte de amintiri. Oamenii cu care altă dată storceam nopțile de sens printr-o imensă evaziune în cuvinte au devenit niște figurine multiplicate în ipostaze diferite, fixate definitiv pe banda memoriei afective.

Cred că au trecut mai bine de două decenii de cînd l-am văzut pentru prima oară pe Fănuș Neagu. Ieșea din frumoasa grădină a casei scriitorilor de altă dată, înconjurat de un grup de tineri zgomotoși, animați de o veselie specifică unor inși ce urmau să-și împlinească grabnic o dorință.

Atunci mi s-a părut că aerul din jurul meu se pusese în mișcare. Bătuse parcă din aripi un vînt scurt și brutal, gata să mă clatine din loc. Dar uriașul bălai a plecat cînd am aflat că faima omului era gata s-o întreacă pe aceea a scriitorului.

Din păcate, în calendarul meu interior s-a șters definitiv ziua în care am putut să spun că întîlnirile cu Fănuș Neagu mă fascinau. Ieșirea din tăcere trebuie să fi fost prilejuită de un pahar de vin ridicat în dreptul privirii sale deghizate de culoarea unui albastru tulburat de mîna unui pictor minios.

Nu... Evident că nu... Brăileanul acesta de baltă, al cărui tată fusese mare meșter în arta fîntînilor, nu are nimic comun cu aerul unui sorbonard îmbătrînit printre cărți. Doar o polemică condimentată cu citate în diferite limbi îmi lăsase această impresie falsă. Nu... Fănuș Neagu este doar un cititor fericit. El își alege cărțile de lectură după bunul plac al inimii. Erudiția i se pare urîtă, primejdioasă, ca o boală contagioasă foarte gravă. Între valoarea cărților lui Joyce, Marquez, Th. Mann și Șt. Bănulescu etc., Fănuș Neagu distinge cu sufletul. Iar sufletul său se deschide în fața plăcerii ce o oferă un alt confrate mai vîrstnic doar cu cîteva sute de ani sau mai tînăr, atunci cînd cărțile acestuia exercitau asupra lui o seducție greu de explicat printr-un limbaj obișnuit.

Pentru autorul **Frumoșilor nebuni ai marilor orașe** arta literară trăiește prin cuvintele creatoare de ficțiune. Cuvîntul devine astfel sugestie, incantație, manieră proprie de evocare.

De altfel, de multă vreme Fănuș Neagu ar putea să nu-și mai semneze cărțile. Semnătura care indică marca personalității sale a intrat definitiv în arta sa de-a povesti, în modul imprevizibil de-a gîndi prin metafore, ca și în felul de-a fi al personajelor sale.

Fănuș Neagu este recognoscibil în timp doar după lectura unei singure pagini. Metaforele sale nu sînt repetiții, ci nuanțe de desen al limbajului, asemănătoare cu aceleași țesute pe covoarele orientale. Autorul de povestiri mirifice nu putea fi decît așa cum este. Împovărat de amintirea lumii de altădată din Balta Brăilei, îndrăgostit de viața trăită ca aventură și joc la marginea existenței, capabil să intre în marea stare de grație a scrisului numai atunci cînd se comportă ca un veritabil rapsod al vieții patriarhale, Fănuș Neagu scrie povești dulci sau tragice în care totul este cu putință.

Forța reveriei povestitorului brăilean se declanșează ca o imensă explozie de detalii imposibile în viața reală. Toate aceste amănunte pitorești și evenimente incredibile sînt validate de imaginația unui furnicar de „frumoși nebuni" ai cîmpiei și ai bălții. Scriitorul evocă doar **cîmpia lui** (lor), adică aceea văzută de la Grădiștea. Evocarea sa are aceeași forță cu care reprezentase Odobescu întinderea misterioasă a Bărăganului în vreme de noapte. Dar la Odobescu există prea multă erudiție strecurată în ficțiune.

Povestirile lui Fănuș Neagu constituie o superbă și singulară literatură românească, realizată prin explozia imaginarului dincolo de limitele verosimilului. La urma urmei așa cum Kafka, Borges, Marquez, Scorza etc. au construit fiecare în felul lor ficțiuni care acreditează aparența realului, la fel și Fănuș Neagu îi conferă „minciunii literare" o putere de persuasiune ce poate fi gustată de adulți și de copii.

Lumea patriarhală reprezentată de scriitorul român întreține sentimentul misterului posibil, gata să se deschidă în fața oamenilor ca o superbă floare. Un lup intră în pămînt și iese prin altă parte după o săptămînă. Unui cîine i-au crescut coarne. Un îndrăgostit frumos și mort trece cu iubita sa pe sub un coridor de ape făcut sub Dunăre. Între cer, pămînt și apă există nostalgii și iluzii. Aici se poate întîmpla totul. Intrarea iluzorie, ca și participarea la o ficțiune incredibilă reprezintă tot atîtea posibilități acceptate de cititorul copleșit de vrajă.

L-am ascultat adesori pe acest om, mare cît un trunchi de copac, cum descifra în amurgurile de primăvară de la Mogoșoaia (cînd lumina lunii cădea bolnavă peste cireșii în floare) limbajul tainic al păsărilor venite din depărtări. O voce groasă și gîlgîită deschidea o lungă digresiune despre caii sălbatici din păpurișul bălților Brăilei, despre vagabonzii romantici pripășiți prin mlaștinile sale protectoare, despre cîrciumile pitorești ale negustorilor de altă-dată... Apoi registrul se schimba subit. Drumul ne era tăiat de opera lui Sadoveanu, magicianul care știa de mai multe ori limba românească, la fel ca și Eminescu. Fănuș îi arăta cu mîna, cînd pe unul cînd pe altul, ca și cînd ilustrii morți ar fi venit la o mare întîlnire cu noi, la un uriaș ospăț al cuvintelor unde nimeni nu le disputa locul.

În acele momente, Fănuș Neagu mi se părea a fi un fel de Morgante rătăcit prin Balcania. Departe de hălcile de carne și poloboacele de vin, uriașul din cîmpia dunăreană se simțea singur dar tare, uneori de-a dreptul temerar în înverșunata luptă cu cuvintele.

Lumea mi s-a părut a fi sub privirea cercetătoare a lui Fănuș Neagu o misterioasă carte de semne, un spațiu fabulos din care emană povestirea ce se cere a fi spusă.

Insul rablezian gata să facă să dispară puiul în mujdei din două-trei înghițituri, colecționarul de cuvinte din gura golanilor din vechile mahalale și a lăutarilor dați în cîntarea vorbelor crude, are o candoare mascată de un chip de pescar lipovean, asprit de dogoarea soarelui căzută pe apa mării.

Pentru el arta cuvîntului reprezintă un mod de-a fi în existență, ficțiunea prelungită în eternitate, toate reveriile unui om eliberat de presiunea faptului cotidian, capabil să citească timpul anunțat de noul ceasornic planetar.

Pe Fănuș Neagu îl văd din ce în ce mai rar. El a devenit pentru mine un semn al vremii, cînd omul se întîlnește cu el însuși, fascinat de muzica pascaliană a sferelor cosmosului.

O cetate a mun

65 PCR 1921·1986

• AŞA CUM, CUTEZĂTOR, AU GÎNDI
• AŞA CUM ARATĂ AZI, ÎN ANII

Cu patru decenii în urmă, la 24 iulie 1946, la un miting al locuitorilor Craiovei, un tînăr revoluţionar în vîrstă de doar 28 de ani, eminentă figură a revoluţiei, cunoscut combatant şi strateg al marilor bătălii de clasă din anii prigoanei, investit de partid cu covîrşitoare răspunderi în lupta pentru cucerirea puterii poporului, rostea aceste cuvinte profetice, de o unică îndrăzneală a visului, de fapt de o unică forţă vizionară :

„Noi, comuniştii, dorim ca din Oltenia lui Tudor Vladimirescu, sărăcită şi înapoiată, pînă acum, datorită jugului moşieresc, să facem o Olteţie bogată, cu o industrie şi o agricultură puternică. Noi dorim ca din Craiova, cetatea banului şi a opresiunii, cum era în trecut, să facem o cetate a muncii, a culturii şi ştiinţei în Oltenia“.

Cel ce rostea aceste cuvinte, acel tînăr şi ardent militant al partidului, pe atunci conducătorul organizaţiei regionale Oltenia a P.C.R., se numea NICOLAE CEAUŞESCU — conducătorul şi ctitorul României de azi.

Era acel an '46 un an de sfîrşit de veac, un an de sărăcie şi foame, de crudă încordare şi bărbăţie, de trudă grea şi de aspră luptă — luptă cu ziua, cu ceasul, cu clipa, cu arzătoarele lor nevoi —, un an în care planurile de viitor, şi încă planurile cu bătaie lungă, păreau a ţine de stratosfera visului, spre atingerea şi spre descifrarea căreia sondele înţelegerii epocii se vădeau nu o dată nevolnice. Prea mare era distanţa dintre supa din vis şi realitatea farfuriei reci, prea sucombaseră în mizerie visătorii (ultimul fusese Tradem, delicatul poet al rozelor, cu aripile elanurilor socialiste retezate brutal de cetatea banului şi a opresiunii) ; prea era greu să te smulgi, în acele clipe, din clipă, ca să legi între ele nu doar două zile din săptămînă, ci trei, aşezînd lîngă **ieri şi azi** un mirific (dar nebulos pentru unii) **mîine.** Dar pe tînărul conducător comunist care desfăşurase în faţa oraşului, rezolut şi cu îndrăzneală, imaginea unui nou şi înalt destin, ameţitor de înalt pentru epocă, oraşul epocii l-a crezut.

Pe acest om, oraşul îl cunoştea. Aşa cum îl cunoşteau partidul şi ţara. Era omul care, de la cea mai fragedă vîrstă, se vădise ales făclier între făclierii drumului către mîine al ţării, slujind acest drum cu o credinţă, cu o neşovăire, cu o intransigenţă, cu o intensitate a pasiunii şi o luciditate a dăruirii care îl ridicaseră, prin ani, la prestigiul unui simbol. Era revoluţionarul care, la vîrsta de doar 16 ani, în 1934, la un an după ce fusese desemnat în conducerea Comitetului Naţional Antifascist Român, adusese aici, la Craiova, protestul muncitorimii bucureştene la procesul înscenat luptătorilor petrolişti şi ceferişti, uimind oraşul cu curajul său. Era omul care, în toate împrejurările vieţii sale, pe baricada luptei ilegale sau pe cea a victoriei revoluţiei, a victoriei noului pe bătrîna vatră de la Dunăre şi Carpaţi, se distinsese printr-o înaltă clarviziune politică, proprie militantului comunist, şi printr-o fierbinte identificare cu ţara, cu interesele şi vrerile celor mulţi, proprie celui ieşit din popor. Un astfel de om nu putea fi decît ascultat, crezut şi urmat.

Şi noul destin al „cetăţii banilor“ — schiţat de tînărul conducător comunist în temeiul măreţelor planuri ale partidului privind renaşterea socialistă a României — a început să prindă trup. Oraşul-capitală de grîie, celebru „industrial“ doar pentru morile sale, oraşul alcătuit din „cîteva tîrguri adunate, de prăvălii“, cum îl descria Arghezi, a cunoscut frisonul marilor şantiere din care avea să se nască — la proporţii de nevisat — Craiova-cetate a muncii, oraş-reşedinţă de mare industrie al Olteniei şi al ţării. Urbea anului 1948 avea, spun statisticile, doar şapte întreprinderi cu peste 100 de lucrători. Un an mai tîrziu, la 1 septembrie 1949, se punea piatra de temelie a lui „Electroputere“, uzina care avea să devină cetatea de scaun a electrotehnicii româneşti. Au apărut apoi, într-un tempo rapid, alte şi alte industrii, mai puternice unele, mai sfioase altele, dar toate încercînd să spargă carapacea seculară a tîrgului, să-l deschidă spre alte zări. O vreme însă, povestesc localnicii, „ceva n-a mers“. Un „ceva“ deloc ignorabil, dimpotrivă. Un „ceva“ care încătuşa iniţiativa, gîndirea liberă, fapta liberă, un „ceva“ care făcea ca setea noului, abia răscolită, să se înăbuşe nu o dată, sugrumată de forme seci şi sterilizante, împrumutate de pe aiurea, străine fiinţei şi aspiraţiilor noastre.

Atunci şi-a deschis lucrările Congresul al IX-lea al partidului. Atunci ţara, de la un capăt la altul al ei, a ascultat, cu sentimentul că ascultă însuşi partidul, însuşi socialismul, însuşi adevărul neamului şi al epocii, cuvîntul-mesaj de nouă istorie al tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Un cuvînt care a declanşat acea cotitură, cu inestimabile consecinţe în munca şi existenţa românilor, de abordare a destinului naţional într-un spirit nou, creator şi dinamic, opus închistării şi dogmelor, un spirit de largă, de totală deschidere spre realităţile vii, un spirit ce a pătruns ca un val de aer proaspăt în toate celulele societăţii, irigîndu-le cu rodnice seve.

Cercetînd astăzi cartea Craiovei, a devenirii ei — parte din cartea cea mare a devenirii ţării — în anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea, o găsim grea, arhicristalizată de mierea faptelor, a unor fapte de o unică densitate, ce dau filelor o tărie de rocă. Rocă aleasă şi teafără de zid de cetate, acea „cetate a muncii, a culturii şi ştiinţei“ impetuos ridicată prin planurile partidului, prin grija cîrmaciului naţiunii, prin truda şi dăruirea oamenilor care-l ascultă, îl cred, îl urmează.

Făurarii de viteze

În 1965 — anul Congresului al IX-lea — uzina „Electroputere“ a primit sarcina, expres stipulată în Directivele marelui forum, de a făuri locomotive electrice, preluînd pe umerii ei răspunderea electrificării transporturilor feroviare din România. Era, pentru incinta industrială din poarta de răsărit a Craiovei, aflată la abia primele ei afirmări majore, o sarcină pretinzînd regîndirea din mers a întregii munci, o sarcină echivalînd pe plan tehnic cu o veritabilă revoluţie. O revoluţie pe care oamenii altor meridiane o parcurseseră lent, evolutiv, prin decenii, prin infinitezimale acumulări cantitative, odată cu fiecare pas în ştiinţă şi tehnică asimilat şi aplicat. O revoluţie pe care omul de la „Electroputere“ trebuia s-o străbată în timp record. Şi a străbătut-o. Un an mai tîrziu, la cea dintîi vizită în uzină a secretarului general al partidului, omul locului raporta deplinul succes al eforturilor asimilării locomotivei electrice.

Sînt două decenii de atunci, răstimp în care secretarul general a vizitat această uzină de 10 ori, căutînd de fiecare dată, împreună cu cei ai locului, pîrghiile unor salturi calitative mereu mai spornice, ale unor performanţe în planul noului mereu mai răsunătoare, prin aşezarea hărniciei şi dăruirii oamenilor în rosturi care să le facă eficiente, prin fructificarea tehnicii, a capacităţii tehnice, a culturii tehnice, a inteligenţei tehnice. Pentru „Electroputere“, cea mai de preţ cucerire a **Epocii Ceauşescu** — ne spune ing. C. Udrea, directorul general al uzinei — este tocmai această fructificare superioară, pe o spirală mereu suitoare, a potenţialului de gîndire şi de creaţie al celor 13 000 de meşteri mari, muncitori şi specialişti, autori de locomotive diesel-electrice şi electrice (54.5 la sută din producţia naţională a ramurii), de transformatoare de putere (60 la sută din realizările branşei), de motoare electrice (15,8 la sută din palmaresul românesc al domeniului), de aparataj de înaltă tensiune, de echipamente pentru hidrocentrale şi termocentrale etc., produse vestite astăzi în toată ţara şi căutate de zeci de ţări.

Şeful secţiei de transformatoare mari, Eroul Muncii Socialiste Paul Dinu, ne povestea, apropo de măsurile creatoare şi novatoare cu care lucrează astăzi uzina, o întîmplare pe care am mai avut prilejul s-o relatăm. Trimis într-o vizită în Austria, la firma „Elin“, partener economic al lui „Electroputere“ (de la care craiovenii cumpăraseră licenţa primului lor autotransformator de 200 MVA), Paul Dinu s-a uitat cu admiraţie şi invidie la cea mai nouă ispravă tehnică a celor de acolo, un autotransformator de 10 000 MVA „Lasă, l-au consolat gazdele, ce vrei, sîntem firmă veche, avem peste 80 de ani în spate !“ După scurt timp (povestea se petrecea în 1974), în secţia interlocutorului nostru era gata primul autotransformator de 15 000 MVA, de concepţie integral românească. Şi exemple de acelaşi calibru şi de aceeaşi semnificaţie ar putea continua, greutatea fiind doar cea a selecţiei lor dintr-o uriaşă aglomerare de fapte identice, suprapusă peste fiecare etapă din viaţa uzinei în aceste două decenii. Prima locomotivă de 3 500 CP cu emblema „Electroputere“, de pildă, a fost făurită în cooperare cu firme britanice. N-au trecut decît nişte ani, nu mulţi, şi locomotiva asimilată de craioveni şi-a demonstrat calităţi tehnico-economice atît de înalte încît printre primii care s-au arătat doritori s-o cumpere au fost englezii.

Aşa au început cei de la „Electroputere“ : cumpărînd licenţe, asimilînd produse străine, pentru ca apoi, prin eforturi aprige de muncă şi de gîndire, să fabrice bunuri — cu patent românesc ! — de cea mai mare complexitate, de cea mai acută modernitate. Şi opera lor nu-i, în Craiova, un unicat, aşa cum nici „Electroputere“ nu mai este turnul străjer, singurul turn de nouă şi mare industrie veghind simbolic răsăritul soarelui în Bănie. Aici, la poarta de răsărit a oraşului, s-a constituit în anii din urmă o mare platformă industrială, una din cele mai mari ale ţării, pe a cărei tipsie metalică s-au rînduit, alături de „Electroputere“, uzine-coloşi ca Întreprinderea de utilaj greu, Întreprinderea de material rulant, Întreprinderea de tractoare şi maşini agricole, Întreprinderea de autoturisme de mic litraj, Întreprinderea de avioane, concentrînd un personal muncitor de 50 000 de oameni. Ultimele trei uzine făuresc şi ele, ca şi „Electroputere“, elemente-cheie a ceea ce am putea numi, nu ştim cît de exact, credem totuşi că sugestiv, „forţa motrice“ a economiei noastre, simboluri ale vitezelor cu care ne îndreptăm spre viitor. Deci locomotive, tractoare, automobile şi avioane, toate pe o singură platformă. O platformă imaginată, meditată şi strîns vegheată de cîrmaciul destinului naţional, care a trasat (în mai 1974) actualul profil al întreprinderii de tractoare, a stabilit (în ianuarie 1977) amplasamentul întreprinderii de autoturisme, a decis (la Conferinţa naţională a partidului din decembrie 1977) relansarea industriei aeronautice româneşti, în zborul căreia s-a prins şi Craiova.

În peisajul de azi al Băniei, această platformă a „făurarilor de viteze“ nu este singura. Un „făurar de viteze“, de impetuoase viteze, de ameţitoare (pentru profan) reacţii în lanţ ale noului, este şi Combinatul c[illegible] mic, unul din cele mai impu[illegible] toare ale ţării, ridicat la poa[illegible] de apus a oraşului. A fost ina[illegible] gurat în anul Congresului IX-lea, a pornit atunci cu [illegible] fabrici, a ajuns astăzi la 40 [illegible] ocupă peste 200 de hectare [illegible] halele, turnurile, coloanele [illegible] giganticele sale sfere meta[illegible] sugerînd imaginea unui aerop[illegible] cosmic halucinat printr-o le[illegible] tilă astronomică. Mai [illegible]pec[illegible] culoase însă decît cele ce [illegible] văd, e de părere ing. Ra[illegible] Ion, directorul colosului, s[illegible] prefacerile secrete, nevăzute [illegible] materiei, tainele facerii şi d[illegible] facerii acesteia, consumate [illegible] alambicuri închise etanş [illegible] ajunse la zi sub înfăţişarea u[illegible] produse cu faimă în ţară şi [illegible] firmă în lume. Chimiştii cra[illegible] veni, ca toţi chimiştii aces[illegible] ţări, se conduc, ne spune dire[illegible] torul Radu Ion, după ideile [illegible] recomandările pe care, la Co[illegible] gresul al XIII-lea al partidu[illegible] şi în atîtea alte momente de[illegible] sive pentru dezvoltarea ştiin[illegible] noastre, le-a formulat tovar[illegible] academician doctor ingi[illegible] Elena Ceauşescu, al cărei nu[illegible] e strîns legat de înflorirea f[illegible] precedent a acestei ramuri [illegible] vîrf a economiei românilor c[illegible] este chimia. Şi rez[illegible] tatele se văd, marele co[illegible] binat al Craiovei dă 18,3 la s[illegible] din producţia naţională de [illegible] grăşăminte chimice şi expo[illegible] în 50 de ţări din Europa, An[illegible] rica, Asia, Africa, Australia

S-a constituit şi aici, la poar[illegible] ta de apus a Băniei, o impo[illegible] zantă platformă industrial[illegible] marile instalaţii ale chim[illegible] fiind flancate de o întrepr[illegible] dere de prefabricate din be[illegible] (şi ea, ca proporţii, cu puţ[illegible] rivalităţi în ţară), de o centr[illegible] termoelectrică (inaugurată [illegible] 1966, cu o putere instalată [illegible] 1 060 000 kW, adică de două [illegible] puterea tuturor centrale[illegible] electrice din România anu[illegible] '38) şi de o „industrie a p[illegible] mîntului“ înglobînd cele m[illegible] mari sere legumicole din E[illegible] ropa. O altă platformă a no[illegible] lui (cu întreprinderi de pro[illegible] variat) ocupă nordul oraşul[illegible] o alta (cu unităţi ale industr[illegible] alimentare şi uşoare, domin[illegible] de o fabrică de confecţii [illegible] 5 000 de lucrătoare, a doua [illegible] mărime din România) ocu[illegible] sudul. Practic, oraşul întreg [illegible] înconjurat de industrie, ca ş[illegible] cetate împrejmuită de [illegible] arape[illegible] împlătoşate, e înconjurat de [illegible] masivă centură alcătuită d[illegible] 36 de combinate, uzine şi fabri[illegible] cele mai multe cu zidur[illegible] încă nepatinate (20 dintre e[illegible] cele mai redutabile ca mod[illegible] nitate şi ca pregnanţă în priv[illegible] liştea citadină, au apărut a[illegible] în ultimele două decenii), d[illegible] care par aici de cînd lum[illegible] Au intrat adînc în conştiin[illegible] oamenilor, au căpătat pr[illegible] aceasta cetăţenie în peis[illegible] alături de mai vechile mon[illegible] mente ale Craiovei, ca un c[illegible] mentariu contemporan al un[illegible] text clasic, într-o relaţie [illegible] reciprocă valorificare în ch[illegible] narul aceleiaşi file. Forţa or[illegible] şului, avuţia lui, existenţa

ii, a culturii şi ştiinţei

COMUNIŞTII ÎN ANII DE ÎNCEPUT AI REVOLUŢIEI
RODNICĂ ÎMPLINIRE AI EPOCII CEAUŞESCU

146 000 de locuitori deveniţi „personal muncitor", noul lui ritm de viaţă, noua lui respiraţie, noile lui certitudini, ideile şi conştiinţa lui, altfel învăpăiate decît în anii „patriarhalei" urbe, prezentul şi viitorul lui, într-un cuvînt, trec prin acest inel de oţel, prin industriile care-l impresoară din toate punctele cardinale, deschizîndu-l în acelaşi timp spre ţară, spre lume, spre timp.

Producţia industrială a Craiovei anului 1938 — ne spune primarul municipiului, Marin Lungu — este realizată azi, ba chiar depăşită, în cuprinsul unui schimb de lucru, iar cea a anului 1965 e dată în numai 30 de zile. La Craiova, ca pretutindeni, politica industrializării socialiste, statuată de secretarul general al partidului ca factor motor şi ca primordială condiţie a înaintării pe toate planurile, îşi afirmă prin astfel de cifre — la monumentale dimensiuni — justeţea, perenitatea, forţa.

Alba Bănie

Oraş străvechi, lăstărit din trunchiul dacicei Pelendave, oraş-istorie, amestecat în toate marile răsuciri ale neamului, Craiova a însemnat — a fost chiar denumită astfel din veac — o „cetate", „Cetatea Craiovei", şi nu o cetate ca altele, ci una aleasă, cu o forţă a ei, cu o strălucire a ei.

Craiova, notam cîndva, se aşază în inima mea, a craioveanului care am fost, ca o adevărată cetate de scaun. De fapt ea a şi fost aşa, a fost a doua capitală a Valahiei, a fost scaunul Valahiei „Mici, acea provincie deosebită", cum scria cronicarul, cu „capi ce se cheamă bani", cu „steag şi muzică ostăşească şi pecete deosebită". De fiecare dată cînd revin aici am sentimentul că răsfoiesc o carte. O carte masivă, grea de vechime, prin suprapunerile de documente venind dintr-o grandioasă istorie. O răsfoiesc, ştiind-o de fapt pe de rost. O pot reciti în gînd, cu ochii închişi, murmurînd-o filă cu filă.

O carte cu file de piatră, cu iniţiale marcate prin monumente, acele majuscule arhitectonice care se găsesc pe aici cu zecile şi care te încîntă prin maiestuozitatea şi prin nobleţea lor, invitîndu-te la o lectură de zile mari. Nu poţi avea în bibliotecă, observa cineva, nici Florenţa, nici Delftul, nici Colonia, dar ispita de a trata un oraş (un oraş-ediţie princeps de istorie şi de spirit cum e Craiova) ca pe o carte e cu atît mai seducătoare cu cît nouă, românilor, prin tragedie istorică, ne-au rămas puţine oraşe-monument, oraşe-arhivă, oraşe-muzeu ale neamului. Între acestea e şi Craiova. Şi totuşi...

Şi totuşi, monumentele, oricît de frumoase, nu pot compune un oraş, un oraş în înţelesul modern al cuvîntului (în înţelesul lui Le Corbusier sau Niemeyer, dacă vreţi). Ele pot doar organiza un centru istoric sau artistic, un vast parc urban în care edificiul străvechi să pună, ici-colo, preţioase accente de artă. Dar în rest ?

În rest, cu excepţia edificiilor monumente din centrul urbei şi din străzile împrejmuitoare, filele cărţii Craiovei n-au fost atît de piatră cît de pămînt. Materialul din care s-a construit, prin veacuri, cetatea, a fost, în cea mai mare parte, lutul ; dar nu lutul prelucrat la Sumer sau în Chaldeea, ci lutul muiat în apă, amestecat cu pleavă şi lipit pe nuiele (lipit uneori şi pe piatră, dar nu prea mult !) În primăvara lui 1977, la cutremur, sute şi sute de clădiri din lut sau din piatră veche, putregăită şi devenită friabilă ca şi lutul, s-au sfărîmat. Frumuseţea „albei Craiove", cum a numit-o un scriitor, s-a dovedit a fi o iluzie, o exagerare de scriitor. De sub varul căzut, de sub fardul „albei Bănii" s-au ivit deodată ridurile întunecate ale unei vetre bătrîne, măcinată inexorabil pe dinăuntru.

Prezent la Craiova în acele zile dramatice, secretarul general al partidului a cercetat, a analizat, a meditat, a decis. Un an mai tîrziu, prin înalt decret prezidenţial, se aproba sistematizarea zonei centrale a municipiului. O operaţie pe care o putem numi, fără să ezităm la cuvînt, de anvergură istorică, reliefînd un efort constructiv cum acest oraş, şi nu numai el, nu a mai cunoscut niciodată.

Calea Unirii, de pildă, „Corso"-ul Craiovei, inima ei, s-a transformat într-o arteră-emblemă a noului, într-o arteră-carte de vizită a oraşului, recomandînd lecturii prezentului imaginea zilei de mîine a capitalei oltene. Blocuri-bijuterii de artă, fiecare din ele un unicat arhitectonic, se înlănţuie într-un ansamblu de o nobilă armonie, care-ţi încetineşte paşii, ca şi cum ai călca nu o stradă, ci culoarul de marmură al unui grandios muzeu în aer liber. Calci de fapt chiar pe marmură (da, pavimentul noii Căi a Unirii este de marmură), pe un material ce înfruntă eternitatea, replică la atît de fragila vatră a Craiovei de ieri, pe care cutremurul a zdruncinat-o din temelii. Te simţi altul pe această nouă Cale a Unirii, într-un fel străin (străin de firea cea veche, a ta şi a oraşului tău de ieri), şi totuşi te simţi în Craiova, creatorii noului ansamblu sculptat în piatră şi marmură aducînd, lîngă nou, şi tradiţia, prin elemente purtînd pecetea inconfundabilă a acestor locuri.

S-au zidit în Craiova, în anii **Epocii Ceauşescu**, 55 000 de apartamente, în care locuiesc 190 000 de oameni, alte 15 000 de apartamente sînt pe „masa de lucru" a actualului cincinal. S-au zidit cartiere întregi de blocuri, ca Severinului, Mihai Viteazul, Nicolae Titulescu, Valea Roşie, Craioviţa Nouă (ultimul, un veritabil oraş-satelit, găzduind peste 80 000 de locuitori !), s-au zidit ori sînt în curs de zidire ansambluri arhitectonice ca Piaţa Unirii, Piaţa Vlăicii, Piaţa Gării, Piaţa Revoluţiei ; şi toate, fără excepţie, s-au făcut nu stricîndu-se, ci înnobilîndu-se portretul clasic al aşezării. Nu schematizîndu-se nişte trăsături constituite în timp, ci aşezîndu-se aceste trăsături altfel, conform unei viziuni moderne şi unei concepţii ordonatoare. Şi aceasta în condiţia în care, ca urmare a exploziei demografice, însoţind-o pe cea a industriei, foamea de locuinţe a fost, cel puţin în anii de început, acută, forţînd mîna edililor să grăbească ritmurile construcţiilor. Ritmurile au fost grăbite, dar s-au cheltuit, în acelaşi timp, efort şi imaginaţie pentru ca noile plăsmuiri în piatră să sporească strălucirea cetăţii.

Craiova anului 1965 avea 9 000 de apartamente noi şi 120 000 de locuitori. Craiova anului 1986 are 64 000 de apartamente noi şi peste 300 000 de locuitori, la care se adaugă 150 000—200 000 navetişti. De prisos să mai precizăm cît de preocupaţi sînt edilii de rezolvarea unor probleme, multe şi grele, legate de aprovizionare, de transportul în comun etc., probleme soluţionabile însă în viitor, prin dezvoltarea progresivă a Craiovei şi cu sprijinul cetăţenilor ei. Un sprijin care, ne spune primarul Marin Lungu, se exprimă în multe feluri, căci problemele oraşului sînt multiple, diverse, disperse, uneori labirintice (prin incapacitatea unora de a se orienta în ele), deseori sufocante (prin iminenţa cu care îşi pretind rezolvările). Fireşte, nu toţi oamenii Craiovei se simt „ai Craiovei" (cazul a numeroşi navetişti), nu toţi răspund la somaţiile, totdeauna fierbinţi, privind buna gospodărire a unui oraş de talia şi de complexitatea Băniei (şi aici, adaugă interlocutorul, este şi vina noastră, n-am ştiut să-i mobilizăm, să le inteţim simţul civic), dar cei mai mulţi se implică entuziast în viaţa cetăţii şi în devenirea acesteia. La chemarea O.D.U.S., mii şi mii de craioveni au dat şi dau ajutor la lucrările de construcţie legate de instalarea tramvaiului (da, Craiova va avea, începînd de la anul, tramvai, circulînd pe o linie dublă lungă de 18,7 km !) ; alţii lărgesc şi modernizează artere (Calea Bucureşti, Caracal, care trec de la 2 la 4 şi 6 benzi de circulaţie) ; alţii mînuiesc hîrleţele grădinarului (lozinca „în fiecare cvartal, o zonă de verdeaţă !", lansată de municipalitate, nu-i, ne-am convins, o simplă lozincă, ci un fapt cu întrupare cotidiană) ; alţii ajută la restaurarea unor vechi monumente (cazul fîntînilor, al faimoaselor fîntîni craiovene, a căror seculară coşcoveală a fost cu migală înlăturată şi ale căror izvoare, de mult secate, dau iarăşi apă !) ; alţii dau zor la dezvoltarea „centurii agricole" a oraşului, plantînd legume, crescînd animale şi păsări. Spaţiul nu ne îngăduie să cuprindem întregul aport de vrednicie al craioveanului la înflorirea şi buna gospodărire a vetrei sale. Notăm doar că acest aport există, creşte, e tot mai vădit, chiar dacă, în tabloul prefacerilor de anvergură ale Craiovei industriale şi urbanistice, locul lui este cel al nuanţei sau al accentului. Dar nuanţele, ne aminteşte primarul Lungu, constituie atuul de rafinament al oricărui tablou, insuflîndu-i vibraţia vieţii. Aşadar — conchide interlocutorul, şi nu putem să nu-i dăm dreptate în absolut — nu numai ceea ce e şocant, ceea ce se vede din avion, nu numai uriaşii industriali şi arhitectonici, dar şi geografia unei grădini publice, a unui cvartal de blocuri, a unei străzi asfaltate şi luminate cu neon, compun o civilizaţie.

Tabloul cetăţii se orînduieşte, pe zi ce trece, tot mai strict, în panoramele-i largi ca şi în detalii, după o regulă ce devine ritm. Accidentele cu durată de veacuri ale istoriei, care au lăsat în paragină atîtea terase ale cetăţii, s-au şters din memoria locului ca şi cum nici n-ar fi fost. Apelul, reluat peste ani, al tovarăşului Nicolae Ceauşescu — să facem din fiecare localitate **„o adevărată cetate economico-socială"** — s-a gravat cu slove de aur pe frontispiciul noii Craiove şi în inimile locuitorilor ei.

Dar noul destin al cetăţii este încă în curs, la biografia acesteia încă se lucrează, se lucrează intens. Se ridică noi întreprinderi (între care o fabrică de medicamente), noi cartiere de blocuri, noi edificii social-culturale (o Casă a ştiinţei şi tehnicii pentru tineret, o Casă de cultură a studenţilor), se extinde reţeaua termoficării, se instalează grupuri energetice de mare capacitate la Centrala Craiova II (de pe acum, aproape 30 de procente din producţia naţională de energie electrică pe bază de cărbune îşi au izvoarele în Bănie !) ; oraşul miroase a var şi a fier topit, a catarge de brad despicate cu ferăstrăul şi înmlădiate în schele, constructorii umplu străzile cu larmă de voci şi zgomote de unelte.

Dar liniştea ? Ea n-are aici, în tumultuoasa cetate a muncii, nici un loc al ei, nici o oază a ei ?

O găsim în Craiova — „cetate a ştiinţei şi a culturii", între pereţii tapetaţi cu cărţi sau împodobiţi cu tablouri scumpe, în incintele de creaţie, de cercetare şi studiu în care paşii omului sînt discreţi, gesturile par că oficiază, în care stăpînă e meditaţia, reculegerea în idee din care se naşte noul.

În anul Congresului al IX-lea al partidului, viaţa spirituală a Craiovei gravita în jurul Teatrului Naţional, instituţie venerabilă, de mult centenară, al Filarmonicii, al Bibliotecii „Aman" şi al altor cîtorva aşezăminte, unele celebre în epocă, dar nu tocmai multe şi mai cu seamă lipsite de acele condiţii care să transforme cultura într-un act democratic, într-o stare de masă dinamică şi fertilă. O veche şi glorioasă tradiţie culturală se cam subţiase în anii de după război, din prea multe silnice opriri şi din prea bruşte şi derutante mutări de centru ori de accent. Un aer proaspăt adusese revista „Ramuri", reapărută în 1964 din iniţiativa personală a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, ambiţionînd să reanexeze ceea ce se uitase sau se pierduse, să reconstituie nişte trepte lipsă ale edificiului cultural şi să propună altele noi.

Ultimele două decenii au developat şi dinamizat în Craiova nesfîrşite posibilităţi de manifestare spirituală, vădind şi pe acest plan robusteţea unui organism apt să-şi reia funcţiunile din însuşi punctul care părea (şi chiar era, într-o seamă de cazuri) de acută refrigerare, oferind surpriza unor performanţe vitale pe toate planurile. Craiova culturală a primit o şiră vertebrală nouă, în 1966 s-a înfiinţat Universitatea (astăzi cu 8 facultăţi şi 8 600 de studenţi), Teatrul Naţional s-a mutat într-un somptuos edificiu, lîngă el a apărut şi un Teatru Liric, lîngă revista „Ramuri" s-a ivit şi Editura „Scrisul românesc". S-au ctitorit institute ştiinţifice (Institutul de cercetări şi proiectări „Electroputere", Institutul de cercetări şi proiectări miniere, Centrul de cercetări chimice, Institutul de studii şi proiectări forestiere etc.), uniunile de creaţie şi organismele ştiinţifice naţionale şi-au deschis aici filiale. Muzeul Olteniei, cu cele aproape 200 000 de obiecte de patrimoniu, Muzeul de artă, din superbul palat în stil Renaissance, Muzeul etnografic, din bătrînele „Case ale Băniei" scoase din trista cămaşă de mucegai care umbrea pînă mai deunăzi gîndul pur al ziditorului lor, fac fuziunea dintre trecutul şi viitorul cetăţii prin nucleul de aur al capodoperei. S-a întemeiat o redutabilă platformă de uzine ale inteligenţei şi spiritului, în care carte, spectacol, muzică, pictură, artă cultă sau amatoare, monument arhitectonic sau cercetare ştiinţifică au intrat sub raza unei vii atenţii. Desigur, mai sînt de făcut şi aici, ca şi în celelalte compartimente ale vieţii oraşului, destul de multe. Mai e de zidit, de corectat, de îndreptat, de împlinit, mai sînt de lustruit nişte marmuri ale frumosului, mai sînt de întregit nişte arcade de vis, mai sînt de ridicat nişte coloane de cutezanţă.

Dar Craiova de azi, „cetate a muncii, a ştiinţei şi a culturii", este cu totul capabilă să le facă. Căci cheia oraşului — a celui de azi şi a celui de mîine — se află în mîinile ei, ale celor 300 000 de locuitori ai ei.

ILIE PURCARU

Omagiind gloriosul jubileu

1921·1986

În cinstea aniversării a 65 de ani de la crearea P.C.R., Editura „Eminescu" va tipări mai multe volume de poezie, proză, teatru, critică și reportaj. In primul rînd, va vedea lumina tiparului o amplă antologie de poezie patriotică și militantă cuprinzînd în mai multe secțiuni tematice cele mai frumoase poeme închinate patriei, celor mai de seamă evenimente istorice, politice, sociale și revoluționare, Partidului Comunist Român, cinstit pentru realizările sale din ilegalitate și pentru cele din ultimele decenii, poporului român și măreţelor sale înfăptuiri sub conducerea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Antologia va cuprinde, prin urmare, peste două secole de poezie românească, militantă, patriotică și revoluționară, fiind prezenți prin creația lor cei mai importanți poeți din toate generațiile.

Dinu Săraru va publica romanul politic Cei ce plătesc cu viața, reprezentînd cel de-al doilea volum dintr-o amplă frescă politică și socială care a debutat cu romanul Dragostea și revoluția.

Editura mai pregătește o antologie de poezie patriotică, intitulată Cu tot ce am aparțin acestui pămînt, realizată de George Mirea, și o alta de reportaje, Călătorie spre izvoare, în colecția „România azi", în care sînt incluse cele mai frumoase reportaje inspirate din realitatea socialistă. În aceeași colecție, Ștefan Mitroi va publica volumul de reportaje intitulat Nimic despre singurătate.

Florentin Popescu a scris special pentru acest eveniment important, volumul de reportaje Carte de dragoste pentru București, aflat în curs de apariție. Acestor volume li se adaugă un altul, tot de reportaje, semnat de Horvath Dezideriu și intitulat Țara văzută de aproape, apărut recent.

În cadrul aceleiași acțiuni editoriale se înscriu antologia de teatru semnată de Al. Voitin, cu piese inspirate din lupta partidului, din activitatea revoluționară de construcție și reconstrucție a societății, volumul Politica de Theodor Mănescu (colecția „Teatru comentat") și cel semnat de Dorel Dorian, cuprinzînd piesele Cu toată dragostea și Confesiune tîrzie (colecția „Rampa"), inspirate din actualitate. Critica literară va fi reprezentată de volumul Lumea literaturii de Ion Cristoiu, consacrat celor mai reprezentative creații literare ale actualității.

De curînd a apărut romanul lui Ștefan Zidărița, Din vară pînă în vară, care se înscrie în aceeași serie de lucrări dedicate aniversării partidului.

Editura pregătește pentru tipar și alte volume, nenominalizate aici, prin care sărbătorește cei 65 de ani de la crearea partidului, cuprinzînd poeme patriotice, reportaje, proze scurte, roman și critică literară, toate reflectînd funcția militantă, revoluționară a creației artistice interbelice și postbelice.

VALERIU RĂPEANU ■
Directorul Editurii „Eminescu"

TRICOLORUL

Mă uit la tine, steagul meu de țară,
În trei culori de maica mea țesut :
Pe-o margine sînt zilele de vară
Așa cum fost-au toate la-nceput.
Despre culoarea galbenă se spune
Că-nseamnă veșnicia pe pămînt
Cînd în adînc e aur pe afară pîine
Și-n inime e pacea de cuvînt.

Ci despre purpuriu am auzit
Că-i semnul suferinții din vechime
Că spiritul de jertfă-i poruncit
În tot ce mișcă-n aste țintirime.
Trezvia mea de fiecare ceas
Cu brîu-ncins și faclele-n picioare
Cînd focu-ntreabă cine-a mai rămas
Se-arată-un pelican întîmpinare

Nu biruinți-ntîi ci suferinți
Jertfa de sine strigă-n fiecare
Numai prin lacrimi neamul omenesc
Se curăță de frică și uitare.
Trei fluvii mari pe țară s-au trezit
De la Obîrșii groase către stele
Cînd ochiu-n lacrimi e-mpăianjenit
Zărește numai unul dintre ele

IOAN ALEXANDRU ■

TUDOR PAULA — Maci

CÎNTEC

Aparțin comunismului cu tot ce am mai bun,
cu cele mai tinere idei ale mele,
cu dragostea mea cea mai întemeiată,
cu actele mele cele mai fecunde.

Și toate păsările pe care le-am văzut înseamnă „Zbor",
și toate apele pe care le-am gustat înseamnă „limpede",
și toate miinile pe care le-am strîns înseamnă
„solidaritate"
și toate stelele pe care le-am stimat înseamnă „steaua".

Rostesc aceste-nalte vorbe cu-ncredințarea
că sînt mai pline de valori
decît poenile luxuriante ale verii,
mai arzătoare mult decît
spectaculosul gest al Etnei,
mai intime decît sărutul,
și mai vitale decît însuși sîngele.

NINA CASSIAN ■

PARTIDUL ERA ÎN ILEGALITATE

„Cînd ți-om prinde degetele de la mînă
și cînd om strînge șuruburile,
de sub unghii o să țîșnească sîngele ; — zicea călăul.
Pe urmă îți introducem piciorul în cismele astea spaniole,
între două fierăstraie, și strîngem cisma
pînă ți se despică osul și începe să curgă măduva,
și, dacă o fi să te săltăm pe estrapadă,
îți smulgem brațele din încheieturi,
iar dacă te vei încăpățîna să taci și să nu scoți o vorbă
vom proceda ca de obicei în asemenea ocazii
ad continuandum tormente, non ad iterandum,
adică vom schimba fundamental procedeele".
Tovarășul nostru ascultă această savantă expunere
cu ochiul învinețit și zîmbetul pe buze,
cu miinile strîns legate la spate,
și buzele păstrară secretul pe care Revoluția
i-l încredințase.
În beciul insalubru dar puternic luminat,
călăul își opri ochii pe alunița de pe obrazul stîng,
și scoțînd o sulă din buzunar
împunse alunița cu vîrful ei ascuțit.
Tovarășul nostru nici nu clipi.
Partidul era în ilegalitate.

VIRGIL TEODORESCU ■

(Din Antologia de poezie patriotică și militantă, dedicată celei de-a 65-a aniversări a P.C.R., în curs de apariție la Editura „Eminescu")

Bucureștii văzuți din metrou

(fragmente)

Istoria a voit ca și într-un domeniu atît de interesant cum este cel al transporturilor, Bucureștii să înregistreze o multitudine de fapte care de care mai curioase. În mai vechi acuarele de epocă, sau în anii de după descoperirea meșteșugului fotografiei, un pasionat de biografia orașului află imagini nu numai pitorești, dar și sugestive, incitante chiar : cea a principelui Mavrogheni plimbîndu-se în sania lui trasă de cerbi, apoi zeci de butci, trăsuri și rădvane ; iar mai tîrziu, tramcare, tramvaie cu cai.

...Pe peron este, aproape la orice oră a zilei, o continuă mișcare de călători. Unii coboară, alții urcă în modernele și rapidele vagoane galbene fabricate la Arad. De altfel, întreaga concepție, toate materialele și utilajele, construcția însăși sînt în exclusivitate românești.

Privesc bărbații, femeile, copiii. Oameni de toate vîrstele și de toate profesiile s-au familiarizat demult cu metroul. Îl folosesc zilnic și zilnic beneficiază de serviciile lui. Cel mai rapid, ieftin și la îndemînă mijloc de circulație al Bucureștiului îi poartă de acasă la serviciu și înapoi, de acasă spre centrul orașului ori de aici către puncte mai îndepărtate : Titan și Republica, Semănătoarea și Cartierul Militari.

Cîteva dintre cele mai mari cartiere și totodată cîteva dintre cele mai importante platforme industriale ale orașului sînt, astfel, legate direct de centru. Aici, în punctul zero al Bucureștilor, se poate ajunge din orice punct aflat în apropierea unei stații de metrou în numai cîteva minute, în loc de o oră sau chiar mai multe, cum se întîmpla înainte prin folosirea autobuzelor, tramvaielor sau troleibuzelor.

Despre metrou s-a scris și s-a vorbit mult. În așezarea urbană cu circa 2,5 milioane de locuitori, în cel mai mare oraș al țării el a devenit de cîțiva ani buni o prezență indispensabilă pentru toți, de la bunic la nepot, de la muncitor și intelectual pînă la elev și funcționar. De aceea și interesul cu care e urmărită de către toți bucureștenii activitatea întreprinderii de specialitate — „Metroul" depășește zona faptului divers, cu atît mai mult cu cît construcția întregii rețele de linii subterane se află încă departe de a fi fost terminată.

Constructorii, de acum experimentați, au „atacat" (cum se spune în limbajul lor) lucrările acestei a II-a magistrale concomitent în mai multe puncte. Mari panouri de tablă, cu dungi albe și roșii, avînd înscrise în mijlocul lor litera „M" — însemnul caracteristic al întreprinderii de specialitate, înconjoară diverse spații din mai multe puncte ale orașului. În interiorul împrejmuirilor se văd înalte brațe de utilaj și se aud motoare puternice lucrînd întreaga zi, uneori și noaptea, la lumina reflectoarelor.

Sub ochii bucureștenilor pe care pașii, mijloacele de transport în comun sau automobilele proprii îi poartă dintr-o parte în alta a așezării lor, se continuă oră de oră, a doua magistrală a metroului (despre care presa dă amănunte la intervale scurte, publică fotografii și schițe etc).

Astfel, primind o nouă dimensiune de modernitate, Bucureștii își sporesc caratele de frumusețe cu care intră în competiție alături de celelalte capitale ale Europei și ale lumii.

(Din volumul colectiv Călătorie spre izvoare, *cuprinzînd o antologie a reportajului contemporan, în curs de apariție la Editura „Eminescu")*

FLORENTIN POPESCU ■

Festivalul Național „Cîntarea României"

Aprilie sub lumina cîntecului și a tinereții

Ne-am numărat, la insistența și amabila invitație a mai tinerilor noștri confrați de la revista **„Universitatea Comunistă"**, printre cei ce-au urmărit, timp de trei zile, cea de-a IX-a ediție a festivalului studențesc de muzică folk și, începînd din acest an, rock intitulat **Primăvara Baladelor**, amplă manifestare înscrisă sub generoasa egidă a **Festivalului Național „Cîntarea României"** și desfășurată sub semnul gloriosului jubileu al partidului.

Timp de trei zile **Aula Centrală a Universității** din București s-a dovedit a fi o gazdă bună pentru acerba confruntare întru frumos, la care au participat studenți din mai toate centrele universitare ale țării, tineri ce au făcut dovada că printre viitorii ingineri, profesori, medici, economiști și arhitecți de mîine se vor afla numeroși slujitori ai artei, ai cuvîntului îngemănat cu sunetul. Nesecat izvor de talente și veritabil laborator de creație contemporană, studențimea noastră a dăruit vieții cultural-artistice numeroase talente, inclusiv în domeniul muzicii tinere. **Primăvara Baladelor** fiind, din acest punct de vedere, o adevărată rampă de lansare pentru majoritatea celor ce, încununîndu-se cu laurii primelor ediții, au devenit între timp valori unanim recunoscute ale genului. Nu întîmplător, desigur, în partea a doua a concursului, au evoluat, în fiecare seară, ca invitați ai festivalului, interpreți și formații ce alcătuiesc în clipa de față capul de afiș al oricărui mare spectacol de muzică folk și rock. Prestația lor, frenetic aplaudată de un public ce s-a dovedit a fi un avizat cunoscător al muzicii tinere, fără doar și poate cel mai select public din cîte ne-au fost date să vedem, a confirmat mai vechea idee a unei firești apropieri între muzica folk și rock, amîndouă constituind un gen aparte, cel mai îndrăgit în clipa de față pretutindeni în lume, autentică și reprezentativă creație muzicală a tinerei generații.

Cît despre concurs, despre cîntecele pentru care juriul, prezidat de distinsul compozitor **Laurențiu Profeta**, după lungi și foarte aprinse dezbateri, a optat, conferindu-le laurii acestei ediții, vom spune că ele au rostit, cu adîncă emoție, eterna frumusețe a acestui pămînt numit România, au dat glas arzătoarei dorințe de pace a lumii, sau — cu șăgălnicie, cu suavă ironie, dar și cu reală și gravă trăire — s-au aplecat, așa cum îi stă bine muzicii ușoare, inclusiv tinere, asupra nemuritorului sentiment al iubirii.

La capătul emoțiilor, consumate la cea mai înaltă tensiune, al aplauzelor ce au ridicat temperatura concursului, reprezentanții Timișoarei au cucerit cele două **Mari Premii** puse în joc : **Grup-Folk**, alcătuit din **Adrian Dinu** și **Raul Dudnic**, pentru secțiunea folk, și formația **Celelalte cuvinte**, pentru secțiunea rock. Un alt folkist timișorean, **Adrian Cornuț**, cucerește un alt important premiu, cum este cel al **tehnicii instrumentale**. Și-n fine, tot Timișoara a cucerit, în afara concursului, **premiul special al juriului**, prin formația **Alla Breve**, gruparea jazzistică recent premiată la Sibiu, într-un concurs de maximă exigență. Am subliniat astfel nu doar succesul studenților timișoreni, cît și corectitudinea pe care au anunțat-o și, iată, au respectat-o organizatorii acestui festival, adică **Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști** din București. Alte două premii, extrem de importante, au fost cele **de consacrare**, cucerite de bucureșteni, prin **Sorina Moldvai** (folk) și formația **Kripton** (rock), formație al cărei solist vocal, **Marius Voicu**, merita, după părerea noastră, un premiu aparte, premiu pe care-l va cuceri, poate, la viitoarea ediție. Prin **Daniel Iancu** și **Florin Petean**, ploieștenii și, respectiv, clujenii, au cucerit cele două **premii de popularitate** la secțiunea folk, același premiu cucerindu-l, la rock, formația brașoveană **Conexiuni**. Cele două premii, folk și rock, pentru **cel mai bun cîntec politic** au fost adjudecate de reprezentanții Bucureștiului, **Lucia Bubulac** și formația **Tentacule**, iar premiile pentru **cea mai bună creație vizînd studenția** au fost atribuite grupului folk **Exton**, din București, și formației rock **Rogvaiv**, din Ploiești. În fine, frații **Cornelia** și **Cornel Angelescu** din Suceava au fost răsplătiți cu un ultim premiu, de **prelucrare folclorică**, pentru un cîntec inspirat de melosul și versurile populare ale unei doine haiducești.

VICTOR NIȚĂ ■

atelier literar

de G. Dumitrescu

N. Troc : sînt o serie de lucruri bune, în progres parcă („Casă adîncă", „Dar", „Trăire", „Anatomia" (care mai poate fi revizuită), „Zîmbetul tău", (cu strofa finală formulată cam stîngaci, echivoc). Nu sînt lipsite de calități nici celelalte, dar „Singurătatea" se încheie cu un distih naiv, banal, iar „Trecere" și „Desfrunzire" sînt prea încărcate de vorbe (inutile), insuficient decantate și finisate. Cele mai bune pagini trebuiesc dactilografiate și retrimise.

D. Lupu : Cîteva pagini frumos „mitocosite" („Primăvară", „Cîntec subțire", „Gri"). În rest, nu prea... (Cînd mai treceți prin București, dați-ne, totuși, un semn).

Gabr. Stanciu. Aceleași vagi zvonuri lirice, dar nici un semn de creștere, de definire, de progres. A continua sau a renunța — asta numai dv. o puteți decide, ascultînd de cea mai poruncitoare dintre alternative...

Gh. Dumitrescu : Mai bine, în „Locatarii" și „Simetria" (ca să cităm totuși ceva).

Marius D. : „Peisaj lunar", „Domnul", „Mai mult", „Poetul", „Meditație", „Exist".

Pygmalion : Desluşim cu greutate (și cu incertitudine) scrisul dv. (cele două texte de-acum trebuiesc retrimise dacti. ; deasemeni, orice corespondență viitoare). Reținem : „Alter ego", „Poemul", „Haiku", „Răzbunare".

Doina Moldoveanu : Ne puneți în față o grea enigmă : pe de-o parte, sînteți sigură că n-ați trimis nimic „atelierului" în ultimii doi-trei ani. Pe de altă parte, numele dv. a apărut totuși — afirmați — în rubrica noastră, într-un număr recent (la „nimic nou"). Acest zguduitor mister vă inspiră o scrisoare de protest însoțită de diverse supoziții din cele mai aberante („aruncați neglijent — ne acuzați dv. — un nume anonim în arena disprețului" etc. ?!). Firește, n-are rost să vă asigurăm — dacă ați pornit-o pe panta asta... — că noi n-am aruncat nimic în „arena" cu pricina... N-ar fi însă mai simplu să vă gîndiți că. poate (printr-o absurdă, scandaloasă întîmplare !..) o mai fi existînd, undeva în această lume, încă o persoană care poartă și folosește același nume ca și dv., oricît de rar și deosebit ar părea ?... Vă lăsăm în „arena" acestei sugestii de bun simț, în speranța că vă va aduce calmul necesar.

Ov. Durac, I. Bebe Săndulescu, P. Bida, Ion Florea, Ilie B. Valentin, Marg. Stănculea, Cornel Străinu, Nella Minciu, Len. Farcaș, Mihai Moldovan, Ariadna, Nic. Valentin, Laur. Stoica, Gabriela S., Lil. Manea, D.I. Sarba, Ali Cranta, C. Marcel, D. Kițu, C-tin Ion, A. Dohotaru („De îngheț"), **L. Lennon, Andrei Marius, Mioara Lupu, P. Mutihac, Carmen Iliescu, Corina Năstase, C. Serediuc, Cam. Moisescu, M. Stancu** (P.O.), **N. Macrescu, M. Bîrlan, Sim Lazăr, Manole Valeriu, C-tin Popescu, Dinu I. C-tin, C. Pufu, Gaby S.N., M.M.-Iași, M. Dumitrache** și **Gh. Toroipan, P. Nicopol, Geoff, Gianni Mauro :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

MEDITAȚIE

Toamna este mai mult o stare
decît un anotimp
mai mult o întîmplare a ființei
decît o frunză
ori un țipăt de cocor
ezitare între pasul făcut
și cel ce urmează
absența unei iubiri
mereu așteptată
amînată mereu.

MARIUS DUMITRESCU

ALTER-EGO

Dincolo de tine
un alt eu
așa cum
dincolo de speranță
disperarea.
Căci înăuntrul tău există
o viață subterană
trăită adînc, intens, anonim.
de care nu-ți amintești
decît în vis
sau în poem.

IULIAN BOLDEA

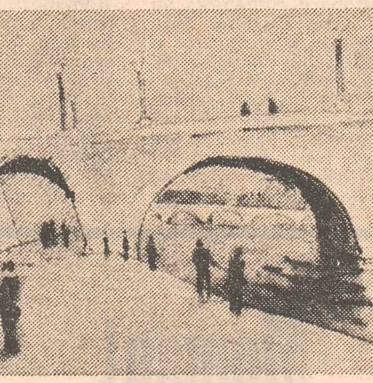

POLITEȚE

Timpul
și-a sprijinit
cotul
de umărul meu...
În timp ce mă afund,
îi ascult
politicos
balivernele.

LUCIAN CESINA

INERȚIE

Tîrziu
după ce-am stins veioza,
fluturi buimaci
se învîrtesc încă
în jurul viselor mele.

MONICA MARIN

GRÎUL

Grîul cîmpiei strînge între dinți calea ferată
ca pe-o prelungă lamă de cuțit,
trenul ce vine mi-aduce o mamă și-un tată
dintr-un timp confuz, de-abia amintit.

E ora la care va trebui, cu sfială,
să-i identific, pe nume să-i strig,
o, trenul înaintează greoi, clătinător,
cu toate vagoanele încărcate cu frig ;

Într-unul din ele, parcă la un foc în scădere
cu pălmile-ntinse. părinții mei sînt,
cu disperare grîul strînge între dinți calea ferată
ca pe-o lamă ce-ncearcă să se curbeze-n pămînt.

THEODOR PURICE

Gheorghe Grigurcu:

(urmare din pag. 9)

gă un critic pentru a înțelege cu adevărat literatura nației sale ? Cum se configurează viziunea de ansamblu ? Ce revelație are un critic pe măsură ce înaintează în înțelegerea literaturii ?

— Nu cred că vîrsta are o însemnătate decisivă în acțiunea critică. Titu Maiorescu era un cap format la douăzeci și cîțiva de ani, pe cînd atîția cincancenari și sexagenari ni se înfățișează iremediabil împotmoliți în mediocritatea intelectului și a conduitei. E nevoie de o chemare întemeiată pe acel „ochi lizibil" de care vorbea Roland Barthes, în analogie cu „urechea muzicală". Te naști sau nu te naști cu predispoziția de a înțelege și de a produce literatură. A o înțelege cu adevărat înseamnă, așa cum s-a spus nu o dată, a te pune în starea prielnică de-a o produce. Între consumatorul și creatorul de literatură există o taină comună. Am constatat stupefiat că se află în proximitatea noastră destui autori care **nu știu să citească,** adică să pătrundă intim, organic, în subtilitatea sa, un text literar mai complex. Ce poezie putem aștepta de la un poet, ce comentarii putem aștepta de la un critic, amîndoi lipsiți de alfabetizarea estetică ? Și nu este vorba de persoane în afara unei instrucții atestate și nici în afara unor lecturi făcute cu asiduitate ! Evident, fără intervenția culturii, însușirile genuine nu pot rodi, dar nici studiul, oricît de ambițios, așternut pe temeliile unei personalități sărace în date native prielnice esteticului, nu poate săvîrși miracole. Cît mă privește, nu am nici un orgoliu de vîrstă, cît mai curînd o umilință. Cea de-a te confrunta cu valoarea, care se raportează la conștiințe, indiferentă la eventualul lor fast cronologic, pe principiul vaselor comunicante. Nu-mi dau seama dacă la ora actuală „trăiesc" literatura cu mai multă intensitate, așadar cu mai mult folos, decît în anii dintîi ai tinereții...

— Dv. comentați cu predilecție actualitatea. Cum se vede istoria literaturii noastre din prezent ?

— Deși, așa cum am arătat într-un articol recent apărut în **Suplimentul literar-artistic al Scînteii tineretului,** se manifestă acum o dilatare a sentimentului de actualitate în abordarea fenomenului literar,. în dauna integrării lui în contextul diacronic, nu cred că există. în principiu, o incongruență între critica „de întîmpinare" și istoria literară. E, mai curînd. o panică provocată de înnoirea uneltelor, implicînd o presupusă schimbare a gărzii. Ambele regiuni suportă o punere în chestiune metodologică. Riscurile sînt, la un capăt, inerția, ignorarea completă a noilor achiziții teoretice (ignorare prin care se preferă un spirit îmbătrînit, dedat la tabieturi), iar la celălalt capăt supralicitarea lor, prin ideea că s-ar putea renunța la modul consacrat, „impresionist", al comentariului (supralicitare în care se răsfață spiritul frigid, incapabil de un contact lăuntric cu opera ; eternă doctrină justificativă a infirmității). Ambele riscuri, după cum știți și dv., sînt reprezentate cu brio în critica noastră curentă.

— Ce înseamnă tradiția culturală, istoria pentru un critic ?

— Cu cea mai mare modestie posibilă, mă declar, alături de întreaga obște scriitoricească, un autor de istorie. Istoria se făurește aici și acum, fără o graniță precisă, căci și ziua de ieri intră în raza autorității sale sacrosante. Dar atenție ! Există primejdia unei crispări, a unei blocări psihice, din dorința de a fi „la înălțime". O anume spontaneitate, o doză de lejeritate și de abandon sînt necesare chiar atunci cînd încercăm a așterne texte definitive, „istorice", care altminteri pot ieși dezhidratate, desfigurate de pasiunea excesivă de a le sorti duratei. Înainte de a ne ocupa de conservarea fructelor, să dăm o raită prin livezile date în pîrg, atît de seducătoare. Istoria nu poate avea culoare și mireasmă fără o experimentare profundă, voluptuoasă, a actualității. Iezuitele oprelisti în fața prezentului se repercutează negativ în materia acesteia. Să ne cufundăm în literatură fără pedanterie, doar în virtutea instinctului care, atras de valorile ei, se perfecționează pe sine. Să nu ne sfiim a fi, măcar din cînd în cînd, cititori-cititori și... foiletoniști ! „În sine, mărturisea marele istoric francez Fernand Braudel, istoria mă interesează mult mai puțin decît tot acest cortegiu asociat al științelor umane. Nu vreu să le colonizez, să le supun istoriei, ci doar să le străbat, pentru a le vedea cu ochii lor, pentru a le împrumuta, o clipă, limbajul, punctele de vedere". Ceea ce este plauzibil în raport cu demografia, geografia istorică, economia, e — nu-i așa ? — cu atît mai plauzibil în raport cu textele critice în care palpită literatura actuală, sufletul actual.

— În mod convențional, criticii se împart în două categorii : artiști și scientiști. Fără talent, critica se poate învăța ? Se poate ea reduce la pura deprindere ? Vă întreb asta, fiindcă oricine poate avea păreri despre literatură.

— Pentru a nu reveni la cele spuse mai înainte, să remarc doar artificialitatea acestei, foarte reale, de altfel, polarizări. Criticul se cuvine a acoperi o zonă a competenței sale sensibile, explicative și autoexplicative în egală măsură, în aglutinarea unui act personal. Competență sensibilă înseamnă talent. În absența unei vocații (necesare și pentru tehnică și pentru sport, nu numai pentru arte), exegeza nu poate evolua decît prin coordonate modeste, mimetice, precum pianul și pictura exersate de către domnișoarele de familie. Tipul legitim de critic e cel artist. Criticii scientiști (fie că dublează, în aceeași persoană,. pe artiști, fie că sînt simpli colaboratori ai altor specialități) își propun a găsi principiile de funcționare, laturile formalizabile, deci impersonale, ale textului literar, operație, indiscutabil, utilă, întrucît instituie un „limbaj secund" al altui „limbaj secund". În instrumentarul analizei aplicate misterului estetic, aduc un adjuvant. Dar orice înfăptuire efectivă a unei epoci nu e. de regulă, amplificată de un halo al iluziei ? De la o vreme, critica încearcă o ispită julesverniană, o avîntată, deși nu de puține ori, tautologică, proiecție în viitor a potențialității sale, transpuse în coduri mecanomorfe, într-o terminologie insolită. Cu mare regret pentru decepția ce o produc amatorilor de delicatețuri futurologice, îmi exprim credința că peste teza tradițională de bun simț, pe care o redau, cu permisiunea dv., în concentratele cuvinte lovinesciene, nu se poate (încă) trece : „Critica nu este o știință și, probabil, nu va fi niciodată. Toate criteriile de ordin obiectiv, chiar cînd sînt temeinice, n-au o valabilitate universală : îndărătul lor stă gustul variabil de la epocă la epocă și de la loc la loc, de la om la om. Instrumentul critic nu este un instrument de precizie, ci e supus la aproximații simțitoare chiar și în mîini pricepute și oneste, pentru că gustul e o ecuație personală...". Atît și nimic mai mult ! Spre consolarea celor ce ar fi crezut că noile metode posedă în sine virtuți magice, ca niște roboți ai personalității, îngăduindu-i să doarmă, în timp ce ei lucrează, să reamintim faptul că numeroși exegeți de seamă, dintre cei care au introdus metodologiile, precum Gaston Bachelard, Georges Poulet, Jean-Pierre Richard. Roland Barthes, Gerard Genette etc., s-au dovedit și scriitori de seamă, adică magiștri ai cuvîntului, capabili a fixa o substanță emoțională în logica absconsă a unicatului ! V-ar supăra o deviză care ar suna așa : metodele trec, scriitorii rămîn ?

— V-au mai întrebat și alții cum ați ajuns la Tîrgu-Jiu ! Eu aș vrea să aflu dacă nu cumva, trăind mai izolat, obiectivitatea judecății critice are de cîștigat.

— Tîrgu-Jiul, oraș în care mi-am petrecut o parte din copilărie, e rezidența mea (provizorie ?), în temeiul unor atribute (verificabile ?) de stațiune climaterică perenă. Întrețin doar un vag contact cu mediul respectiv, exceptînd privelistea muntilor Vîlcanului si Parîngului, albăstrind la orizont, în zilele însorite, precum un ideal, pe care o contemplu stăruitor. Coloana Infinitului și celelalte monumente brâncușiene, ca o nesperată rădăcină de piatră a acestui loc, îmi apar mai frecvent pe diversele reproduceri decît în realitatea ce, oricît de distras aș fi, mă impresoară, totuși, mă somează. Dacă sînt mai obiectiv aci decît aș fi în altă parte ? Apreciez vorba dv. de duh, drept care vă răspund cu maximă seriozitate : nu țin defel să fiu „obiectiv", ci sincer, fidel mie însumi, fără spaima de-a nesocoti o balanță ori alta, o convenție ori alta, vreun ochi de Aristarc, convins că e infailibil, și, în consecință, reclamînd alinierea. Rețin, oricum, gîndul dv. amabil, al unei judecăți critice obiective, ca rod suprem al Tîrgu-Jiului.

— Să lămurim o suspiciune ! S-a sugerat uneori că intransigența cu care ați tratat generația poetică '60 ar fi efectul unei idiosincrasii, al faptului că dv. înșivă sînteți poet. E adevărat, ori sînt numai vorbe ? Calitatea de poet a influențat cu ceva „meseria" dv. de critic ?

— Suspiciunea plutește într-adevăr în aer, chiar și în aerul urbei în care locuiesc. Dar cum aș putea-o risipi ? Să examinăm cîteva procedee posibile. Să mă declar eu însumi membru al sus-numitei generații, fie și ca un **outsider ?** Să nu admit în ruptul capului noțiunea de generație, arătînd că am avut în vedere poeți și nu un soi de balaur cu șapte capete ? Să-mi fac **mea culpa,** proclamînd, cu prilejul de față, că avem a face doar cu autori de valoare excepțională, care nu suportă nici o diferențiere, nici o nuanțare, care nu pot fi atinși nici cu o floare ? Să mă sinucid literaricește, azvîrlindu-mi condeiul ? Vă rog să-mi dați un sfat ! Altminteri, mă tem că bîrfele vor continua, poetul Grigurcu fiind negat în numele criticului Grigurcu și... viceversa, cu toată seninătatea (care e și a mea !).

— În ce fază a proiectelor dv. vă aflați în această clipă ? Împliniți, iată, 50 de ani, o vîrstă superbă, pentru care vă felicit și vă spun la mulți ani. Ce înseamnă o jumătate de veac pentru un critic ?

— Vă mulțumesc pentru generoasa urare. Criticul e muritor; sau... nemuritor ca orice alt om. Permiteți-mi a nu vă vorbi despre proiectele mele, nu din superstiție, ci pentru că... le-am anunțat chiar zilele acestea într-o altă publicație. Jumătatea de veac pe care o împlinesc ? E ca o emisferă, o cocoașă de timp adăugată spinării mele, care mai așteaptă, bucuroasă, și alte încărcături din partea unui destin clement, de vreme ce, orice s-ar spune, mi-a îngăduit a da prezentul interviu.

Rubrica dumneavoastră
Cum vă place?

O muzică liniștită, de basm

Am urmărit recent spectacolul pe care Ansamblul „Fantasio" din Constanța l-a dat la Teatrul Național din București, cu baletul **Frumoasa din pădurea adormită** de Ceaikovski, și în trupa foarte elegantă alcătuită din soliști tineri și talentați am simțit că e o sinteză de distincție, rafinament și pricepere, adică talent pur și simplu. Mi-au plăcut mai ales Elisabeta Manolache și Dumitru Manolache, care prin eleganța mișcărilor au sugerat o atmosferă foarte caldă, de vis. La reușita spectacolului au contribuit și costumele, și aranjamentul scenic, dar mai ales muzica lui Ceaikovski, o muzică liniștită și expresivă, de basm, așa cum este, de fapt, și tema baletului. După acel spectacol am plecat mai visătoare și mai bucuroasă.

AURELIA SZEDLACSEK
coafeză, Cooperativa „Igiena" București

Inspirație metaforică

Deși cu oarecare întîrziere, aș vrea să vorbesc despre pictorul Olimpiu Orza, profesor la Școala generală nr. 1 din Drăgășani, și despre ultimele sale expoziții din cadrul Cenaclului U.A.P. Rîmnicu Vîlcea. Cea dintîi, urmînd altor douăsprezece, a avut loc la Galeriile de Artă ale Fondului plastic din Rîmnicu Vîlcea și a cuprins lucrări de grafică în care pictorul ne propunea metafore plastice la lirica lui Lucian Blaga, pe care le-am găsit foarte expresive și fidele spiritului acestei poezii. Expoziția s-a repetat nu de mult la Craiova, în holul Liceului „Nicolae Bălcescu", în urma solicitărilor craiovenilor, întrunind aprecieri deosebite. În continuarea acelorași preocupări, Olimpiu Orza, fost elev al pictorului Mircea Vremir, lucrează la ilustrarea metaforică a legendei Meșterului Manole, folosind o îmbinare a dramei lui Lucian Blaga cu legenda populară. Consider că pictorul Olimpiu Orza merită o mai mare atenție din partea criticii de artă, care poate găsi cel mai convingător argument în lucrările sale.

MARIN BRÎNARU
profesor, Școala generală nr. 1 Drăgășani, jud. Vîlcea

Moment hotărîtor în lupta națiunii noastre pentru constituirea statului modern unitar

Conf. univ. dr. ION PĂTROIU

Alături de revoluția de sub conducerea lui Horea, care a afirmat cu tărie — așa cum arăta marele patriot și istoric Nicolae Bălcescu — „drepturile nației române și programul politic și social al revoluției viitoare", revoluția de la 1821 a constituit cea mai mare ridicare a românilor pentru redobîndirea drepturilor lor, pentru cucerirea libertății naționale și sociale, după încercarea reușită a lui Mihai Vodă Viteazul.

Căutînd să stabilească locul și rolul revoluției din 1821 în istoria poporului nostru, Mihail Kogălniceanu aprecia în **Cuvîntul pentru deschiderea cursului de istorie națională** la Academia Mihăileană, rostit la 24 noiembrie 1843, că Tudor Vladimirescu a ridicat „în Valahia steagul național, vestind românilor că vremea venise pentru ca țara să scuture stăpînirea străinilor, să depărteze abuzurile care o rodeau și să dobîndească guvern național".

În șirul luptelor purtate de poporul nostru pentru progres, libertate și unitate, revoluția din 1821 reprezintă, așa cum se subliniază în Programul Partidului Comunist Român „un moment de cotitură în lupta pentru libertate și dreptate socială, pentru scuturarea jugului dominației străine și afirmarea drepturilor naționale ale poporului român".

Revoluția din 1821 a fost determinată, fără îndoială, de transformările profunde ce au avut loc în societatea românească în condițiile destrămării feudalismului, ale apariției și afirmării forțelor și relațiilor de producție capitaliste, ale instalării, în veacul al XVIII-lea, în toate țările române, a unei noi pături de asupritori străini, interesați în oprirea cursului obiectiv spre unitate statală a românilor, determinată de stările interne și externe de mare tensiune în care se găseau de mai bine de un veac Principatele Române, amenințate nu o dată cu dispariția lor de pe harta Europei. Ea reprezintă apogeul și sinteza unor neîncetate eforturi, confruntări, mișcări, frămîntări de peste o jumătate de veac ale tinerei națiuni române în căutarea unei căi proprii spre progres social-economic, spre libertate și dreptate.

Sub conducerea lui Horea și Tudor Vladimirescu, la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, națiunea română a început un lung și greu proces de eliberare socială și națională, de constituire a statului său național modern unitar și independent care avea să se încheie, din cauza opoziției imperiilor asupritoare din această zonă, abia peste un secol, în 1918.

Începută în Oltenia, în noaptea de 18/19 ianuarie 1821, revoluția a cuprins toată Țara Românească devenind astfel o acțiune generală a întregii națiuni române, de la clăcași pînă la marii boieri patrioți, înțeleși cu Tudor, care doreau schimbarea rînduielilor existente.

Programul politic al revoluției formulat în Proclamațiile de la Padeș și București avea drept obiectiv central instaurarea unei noi ordini sociale și politice în Principate, bazată pe principiul suveranității poporului, desființarea privilegiilor de clasă, egalitatea tuturor în fața legilor, așezarea justiției, administrației, armatei, învățămîntului, economiei, în general pe principii moderne.

Nici o schimbare nu era însă posibilă fără recîștigarea vechilor drepturi de state suverane ale țărilor române, grav încălcate de otomani prin introducerea regimului fanariot. De aceea, problema obținerii respectului deplin al autonomiilor țării s-a impus în primul plan al luptei revoluționare, pentru că de ea depindea în cea mai mare parte înfăptuirea programului revoluționar. Astfel, în mod obiectiv, revoluția trebuia să înceapă, cum a și început, cu înlăturarea regimului fanariot, restabilirea autonomiilor țării și, în consecință, recîștigarea vechiului drept al poporului român de stăpîn în țara sa, impus otomanilor cu atîtea sacrificii de marii noștri voievozi.

În lupta pentru redobîndirea drepturilor țării, încălcate de otomani, Tudor Vladimirescu se arăta gata să colaboreze cu celelalte popoare din Balcani, care se foloseau de pămîntul ospitalier al țărilor române pentru a-și organiza lupta de eliberare națională. Strînsele legături cu mișcările sîrbilor, macedonenilor, muntenegrenilor, albanezilor și grecilor dovedesc faptul că Tudor Vladimirescu nu excludea chiar posibilitatea cîștigării independenței depline de stat, deși împrejurările nu i-au permis să formuleze această remediere în programul său.

Colaborarea mai amplă cu organizația de eliberare a poporului grec, Eteria, nu a fost înțeleasă însă ca o renunțare la lupta împotriva regimului fanariot. Revoluția română și Eteria luptau fiecare împotriva dominației otomane, aveau o cauză comună, dar faptul că Eteria își avea un principal colaborator în regimul fanariot, care nu era deloc dispus să renunțe de bunăvoie la situația sa privilegiată din Principate (chiar și în cazul unei victorii împotriva Imperiului otoman), ci, dimpotrivă, căuta să facă din acest moment revoluționar un prilej de întărire a sa, fie sub un alt patronaj sau în regie proprie, complica foarte mult cooperarea în lupta antiotomană. Mai ales după ce Rusia țaristă a dezavuat cele două acțiuni revoluționare și eteriștii s-au stabilit în Principate, comportîndu-se ca într-un teritoriu ocupat, temerile românilor față de o posibilă consolidare a regimului fanariot, urît de întregul popor, au sporit considerabil. Cu toate acestea, forțele revoluționare românești au continuat să acorde un larg sprijin mișcării de eliberare a poporului grec, cu riscuri mari pentru țară, dar nu au acceptat sacrificarea propriei cauze revoluționare. Înlăturarea regimului asupritor fanariot era de natură să corecteze statutul juridic al Principatelor și să permită organizarea internă a Principatelor în consens cu noile cerințe ale progresului.

Pentru înfăptuirea programului său revoluționar, Tudor Vladimirescu s-a sprijinit în primul rînd pe forțele de bază ale națiunii române: masele țărănești și orășenești, pe care le chema prin prima sa proclamație revoluționară în „Adunarea cea orînduită pentru binele și folosul a toată țara". Această „Adunare a norodului", cum o numea Tudor, devenea astfel organul puterii supreme în stat, organul înfăptuirilor revoluționare ale națiunii.

În același timp, conducătorul revoluției a militat deschis pentru constituirea unui front comun de luptă al tuturor forțelor patriotice, fără de care nu vedea posibilă înfăptuirea deziderateIor naționale ale revoluției. În acest scop el se adresa astfel locuitorilor capitalei la 20 martie 1821: „Frații! cîți n-ați lăsat să se stingă în inimile dv. sfînta dragoste ce a către patrie, aduceți-vă aminte că sînteți părți ale unui neam; și că, cîte bunătăți aveți sînt răsplătiri din partea neamului către strămoșii noștri, pentru slujbele ce au făcut. Ca să fim și noi vrednici acestei cinstiri a neamului, datorie netăgăduită avem să uităm patimile cele dobitocești și vrăjbele care ne-au defăimat atît, încît să nu fim vrednici a ne numi neam. Să ne unim dar cu toții, mici și mari, și ca niște frați, fii ai unei maici, să lucrăm cu toții împreună, fiecare după destoinicia sa, cîștigarea și nasterea a doua a dreptăților noastre". Cel ce cu cinci ani mai devreme studia „Istoria Românească" preciza că „pricinile care ne-au silit a apuca armele sînt pierderea privilegiilor noastre și jafurile cele nesuferite ce le pătimeau frații noștri" și îi încredința pe locuitori că „cea mai de temei hotărîre a mea, însoțită cu glasul norodului, iaste ca nici într-un chip să nu încetez din cererea dreptăților țării, pre care și de nu le mai vedea dobîndite printr-acele destoinice cuvinte care s-au făcut cunoscute pînă acum pă unde s-au cuvenit, vă făgăduiesc sufletește că se vor dobîndi negreșit prin vărsare de sînge împotriva vericăruia vrăjmaș care se va arăta călcătoriu acestor drepturi, de care întîi voi aveți să vă bucurați".

În felul acesta, revoluția de la 1821 înscria, ca o coordonată a sa esențială, afirmarea dreptului legitim al națiunii noastre la o viață liberă și independentă. În cele aproape două luni de conducere revoluționară a țării, Tudor Vladimirescu a trecut la schimbarea din temelie a rînduielilor existente, care împiedicau dezvoltarea social-politică de sine stătătoare a națiunii noastre. Proclamarea sa ca domn al Țării Românești la 6/20 mai 1821, în cadrul unei ceremonii solemne, în fața mănăstirii Cotroceni, a semnificat actul instaurării, prin acțiunea națiunii române însăși, a dreptului țării de a-și alege domnitoru, actul abolirii regimului fanariot, recunoscut de fapt ulterior de către Poartă. În calitatea sa de conducător al puterii revoluționare instaurată la București, Tudor Vladimirescu — primul domn ales, impus de națiunea română — s-a identificat cu năzuințele și cu obiectivele ei de luptă, luînd măsuri, dînd porunci înlăuntrul și în afară, reprezentînd-o cu responsabilitate, apărîndu-i cu hotărîre interesele pînă la sacrificiul său suprem.

Înzestrat cu un impresionant simț politic, Tudor Vladimirescu a înțeles că în fața presiunii marilor puteri se impunea realizarea unității politice a românilor, „ca unii ce sîntem de un neam, de o lege". Din rațiuni de natură tactică, pentru a nu favoriza coalizarea celor trei imperii vecine împotriva revoluției, Tudor Vladimirescu a preconizat, pentru o primă etapă, unirea într-un front comun de acțiune revoluționară a Țării Românești și Moldovei în vederea restaurării drepturilor lor de suveranitate statală uzurpate de Poartă. În acest scop, Tudor Vladimirescu (care încă din 1814 se interesa de românii din Moldova aflați la Viena) a și luat unele inițiative, pentru ca, spunea el „fiind la un gînd și într-un glas cu Moldova să putem cîștiga dreptățile acestor Principaturi, ajutorîndu-ne unii pe alții".

Realizarea unității politice de acțiune a celor două Principate era cu atît mai mult posibilă cu cît și în Moldova aveau loc în martie—mai 1821 mari frămîntări îndreptate împotriva administrației fanariote și a abuzurilor eteriștilor lui Al. Ipsilanti, aflați în trecere prin țară. Starea de spirit revoluționară a maselor populare n-a scăpat observatorilor străini acreditați în capitala Moldovei, care raportau că „principiile trîmbițate de Vladimirescu și anume: înlăturarea domnilor fanarioți, restaurarea vechilor capitulațiuni cu Poarta, înfrînarea samavolniciilor și stoarcerilor boierești și înlăturarea justiției de clasă sînt primite cu mare lăcomie și proslăvite în mod public de tîrgovații moldoveni, de mica boierime și de țărănime, care gem sub apăsarea domnilor fanarioți și a marii boierimi, solidară cu ei". În unele părți s-a și trecut la acțiune. În județul Neamț țăranii s-au înarmat și au ridicat tabără pe valea Siretului, iar în Botoșani au izgonit cu forța ispravnicul fanariot, instalînd în locul său un român. Concomitent, boierii din Moldova înaintau un memoriu către Poartă, la 30 martie/11 aprilie 1821, în care cereau, ca și cei din Țara Românească, vechile drepturi ale principatului și în special reintroducerea domniilor pămîntene".

Unitatea de acțiune a națiunii române din Moldova și Țara Românească se realiza treptat și era pe cale să cuprindă și ramura sa din Imperiul habsburgic. Și aici revoluția a stîrnit o puternică mișcare de solidaritate în rîndurile românilor din Transilvania, Banat și Bucovina.

Vestea despre declanșarea revoluției în Țara Românească a făcut înconjurul Transilvaniei cu o rapiditate impresionantă. Mersul revoluției și programul său erau cunoscute în amănunte.

Sub forma îndrăgită, scumpă de Todoraș, Todoruț, numele conducătorului revoluției (menite să facă pe români stăpîni în țara lor) era pe buzele tuturor românilor aflați sub asuprirea străină. În Transilvania, el era așteptat cu înfrigurare (îi stabiliseră și ziua cînd urma să vină, pentru ca împreună să înfăptuiască eliberarea întregii națiuni române, să statorniceasca „legea națiunii române", spre îngrijorarea autorităților străine din Transilvania. Comitele de Hunedoara raporta în acest timp că „toate împrejurările arată că țărănimea română de aici privește cu simpatie evenimentele din țara Românească și în caz că s-ar produce o incursiune din partea aceea, s-ar arăta fără îndoială dispusă să i se alăture". Alarma nobilimii maghiare din Transilvania era cu atît mai mare cu cît constata că aceeași stare de spirit cuprinsese și pe grănicerii români, care formau o bună parte a armatei transilvănene". Bănățenii, care, ca și transilvănenii, se aflau demult în contact cu Tudor, s-au solidarizat și ei cu revoluția din Țara Românească, manifestînd aceleași speranțe. În aceste împrejurări, autoritățile au procedat la confiscarea armelor, arestarea și judecarea țăranilor care răspîndeau știri despre o nouă ridicare a mulțimilor, iar în Zarand, de unde începuse revoluția lui Horea, au fost concentrate importante efective militare. Pe de altă parte, pentru cooperarea națiunii române de pe versanții Carpaților, imperialii, ca și la 1784, au luat măsuri severe de întărire a pazei granițelor de-a lungul Carpaților și în nord-vestul Moldovei.

Măsuri asemănătoare, generate de aceleași stări de spirit și idealuri, și avînd același scop de a împiedica solidarizarea națiunii române, aflată sub dominația celor trei imperii din această zonă, s-au luat și de către otomani în zona de contact a Dobrogei cu Țara Românească și Moldova.

Cu același pătrunzător simț politic, conștient de interesele largi ce le antrena revoluția română, Tudor Vladimirescu a înțeles că ridicarea la luptă a națiunii române, pentru drepturile sale, era o acțiune care, în împrejurările de atunci, trebuia neapărat să fie recunoscută de marile puteri. De aceea, Tudor Vladimirescu a vestit cu bună știință „în toate laturile", despre motivele ridicării sale la luptă și chiar a pregătit o delegație care urma să meargă la Leybach, unde se desfășura Congresul „Sfintei Alianțe". Dar marile puteri vecine, membre ale organizației contrarevoluționare „Sfînta Alianță", aveau să-și arate de la început dușmănia față de revoluția română, declarînd pe conducătorul ei „rebel" și dînd Porții „deplină încuviințare de a aduce masele populare la supunere cu ajutorul trupelor otomane".

Dezavuată de țar, care vedea în ea „o funestă asemănare" cu revoluțiile din Spania, Portugalia și Italia, revoluția română se afla într-o situație critică și datorită prezenței trupelor eteriste pe pămîntul românesc, motiv în plus pentru o intervenție otomană. Cu toate acestea, adoptînd o tactică suplă, Tudor Vladimirescu a reușit să evite intervenția otomană cîteva luni, timp în care revoluția și înfăptuirile sale revoluționare se consolidau, spre îngrijorarea imperiilor vecine. În cele din urmă, pentru a-și afirma autoritatea asupra Principatelor, o armată otomană a pătruns în țările române. În noua situație, Tudor Vladimirescu se hotăra să treacă la lupta deschisă, pînă la capăt, cu otomanii, pentru apărarea cuceririlor revoluționare și redobîndirea drepturilor de suveranitate statală.

Eroul din Vladimiri n-a mai apucat însă să dea eroica-i luptă în Oltenia, pe care o pregătise în cele mai mici amănunte pentru o rezistență îndelungată. În drum spre baza sa de rezistență, avea să fie prins și asasinat mișelește de agenții Eteriei, în frunte cu Alexandru Ipsilanti, iar revoluția avea să fie înăbușită. Crimă odioasă, „asasinat mirșav" — cum îl numește Karl Marx — care este cu atît mai condamnabil cu cît Tudor Vladimirescu se decisese să lupte împotriva otomanilor împreună cu eteriștii, trecînd peste deosebirile de interese naționale, care separaseră cele două revoluții pînă atunci.

Deși înăbușită, revoluția și sacrificiul suprem al conducătorului ei n-au rămas fără rezultate. Obiectivul principal al revoluției, de a face pe români stăpîni în țara lor, a fost atins în bună parte. Otomanii au fost obligați să renunțe la regimul fanariot îndepărtat practic de revoluție, să accepte reintroducerea domniilor pămîntene și trecerea — pentru scurt timp — a mănăstirilor închinate în deplină administrație românească. Programul revoluției din 1821 a devenit programul de luptă pentru eliberarea socială și națională al întregii noastre națiuni. Prin această revoluție, scria mai tîrziu Gh. Bariția, „naționalitatea română și patriotismul român triumfă, precum credem — și tare să ne fie credința — pentru totdeauna".

Referindu-se la moștenirea revoluției din 1821, marele patriot și revoluționar Nicolae Bălcescu, nota: „Spiritul revoluționar și patriotic luase o putere mare din revoluția de la 1821 și din restatornicirea unui guvern mai național decît cel trecut... o jună partidă națională se întocmește și își ia de misie d-a continua programa revoluției de la 1821 și d-a realiza întru tot dorințele și trebuințele poporului, ...înălțînd românismul la putere".

Avînd de-acum o bază de acțiune în Țara Românească și Moldova, unde românii reveniseră la conducerea statului, lupta pentru unitate și independență națională a luat un nou avînt. Problema unirii, a „reunirii Daciei", a consolidării autonomiilor Principatelor și a organizării lor pe principii moderne forma obiectivul unor noi mișcări revoluționare, al unor memorii și proiecte de reforme, aflate în atenția marilor puteri din zonă, care au fost nevoite să țină cont, în politica lor față de țările române, de continuarea, cu atîta consecvență, a mișcării naționale și sociale românești.

Un comerț modern, o nouă calitate în servirea populației

Interviu cu tovarășul
ION COMĂNESCU,
secretar de stat
la Ministerul Comerțului Interior

Accentuarea dezvoltării intensive implică modernizarea proceselor de producție, a activității în toate domeniile. În acest context, care marchează reperele calitative ale noului cincinal, programul privind modernizarea activității comerciale pînă în anul 1990 are drept scop asigurarea introducerii noului în toate fazele activității comerciale, a creșterii calității și eficienței într-unul dintre sectoarele care, prin natura activității sale, concretizează în modul cel mai direct, grija permanentă a conducerii de partid, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind creșterea continuă a bunăstării, a nivelului calitativ al vieții noastre.

— În acest cadru, tovarășe secretar de stat Ion Comănescu, dorim să informăm cititorii despre preocupările existente pe această linie în comerțul interior.

— De la început, țin să precizez că Programul privind modernizarea activității comerciale pînă în anul 1990, program elaborat din indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, are în vedere, ca obiective principale: dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale, îmbunătățirea structurii rețelei comerciale pe tipuri de unități, modernizarea tehnologiilor comerciale, a condițiilor de prezentare și vînzare a mărfurilor, extinderea formelor moderne de servire și a serviciilor prestate în unități; înnoirea, diversificarea și îmbunătățirea calității fondului de mărfuri; ridicarea nivelului de pregătire a personalului și servirea civilizată a cumpărătorilor; dezvoltarea cercetării științifice, a activității de proiectare și informatică în comerțul interior.

În această perioadă, de puternic avînt, oamenii muncii din comerțul socialist, asemenea întregului popor, sînt angajați cu toate forțele în vederea înfăptuirii obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, a îndeplinirii la un înalt nivel a sarcinilor de plan, pentru a întîmpina glorioasa aniversare a partidului cu noi realizări și fapte exemplare de muncă. Astfel, datele trimestrului întîi sînt elocvente în ceea ce privește aceeași strădanie. Prevederile planului de desfacere a mărfurilor către populație au fost realizate, deschizîndu-se în aceste trei luni noi magazine și unități de alimentație publică, concepute potrivit cerințelor comerțului modern, în scopul servirii la un nivel civilizat a cumpărătorilor.

Desigur, anul 1986 constituie prima etapă în realizarea programului amintit, punîndu-se accentul pe valorificarea rezervelor existente în ce privește folosirea intensivă a spațiului comercial și capacităților de transport, prezentarea atractivă a mărfurilor, îmbunătățirea condițiilor de igienă și ambianță, de informare și reclamă comercială.

— Fără îndoială că dezvoltarea echilibrată a rețelei de desfacere, împreună cu o profilare judicioasă presupune și amplasarea corespunzătoare a unităților. Ce s-a realizat în acest sens?

— Pornind de la exigențele mereu sporite privind satisfacerea diferitelor cerințe de consum de mărfuri și servicii ale populației și de utilizarea eficientă a spațiilor comerciale, pe plan central și în teritoriu s-a acționat și se acționează pentru o cît mai bună dimensionare, profilare și amplasare a unităților comerciale și de alimentație publică. Se au în vedere în acest scop: obiceiurile de consum și de cumpărare ale populației, frecvența cererii și puterea de cumpărare, distanța dintre unitățile de același profil, vadul comercial și altele. Aceste elemente sînt riguros stabilite în cadrul Normelor generale de organizare și dezvoltare a rețelei comerciale și de alimentație publică. Se urmărește asigurarea dotării cu spațiile comerciale necesare a noilor ansambluri de locuințe, acordîndu-se o atenție deosebită unor tipuri de magazine care satisfac mai bine nevoile de aprovizionare a populației. În această ordine de idei, doresc să subliniez că dispunem în prezent de 83 mii unități, cu o suprafață totală de 10,1 milioane metri pătrați repartizate echilibrat pe întreg cuprinsul țării. Ținînd seama de avantajele pe care le oferă, atît pentru cumpărători, cît și sub aspectul eficienței economice, s-a dezvoltat continuu rețeaua de mari unități de desfacere — magazine universale și generale, hale agroalimentare moderne, magazine de mobilă și articole de confort etc. — dotate corespunzător, în care se practică forme avansate de servire.

Desigur, ne preocupă în mod constant înlăturarea unor neajunsuri în ceea ce privește amplasarea și dimensionarea rețelei în unele localități și cartiere. În același timp, în funcție de modificările ce intervin în cadrul socio-economic de desfășurare a activității comerciale, acționăm pentru adoptarea continuă a așezării teritoriale a rețelei comerciale. Așa, de exemplu, prin reamplasarea unor unități de desfacere a piinii și laptelui din Capitală, s-au asigurat spații mai corespunzătoare, precum și o mai bună integrare a acestora în rețeaua magazinelor și punctelor de desfacere a mărfurilor de cerere curentă.

— O prevedere importantă a Programului de modernizare o constituie deschiderea unor noi tipuri de unități de desfacere și de alimentație publică. În acest sens, ce ne va oferi comerțul în 1986?

— Corelat cu evoluția sistemului de nevoi de consum ale populației, dinamica producției bunurilor de consum, înnoirea și diversificarea fondului de mărfuri, cu sporirea veniturilor oamenilor muncii, în ultimii ani s-a acționat pentru realizarea unor tipuri noi de unități comerciale și de alimentație publică, cum sînt cele pentru pește și produse din pește, preparate culinare realizate industrial, patiserii-plăcintării, unități de alimentație publică tip „Expres" și cu servire rapidă, magazine tip „Materna" cu articole pentru copii și mame, magazine pentru tineret și tineri căsătoriți, unități specializate pentru comerțul cu unelte și scule de uz agricol și gospodăresc, magazine cu articole pentru petrecerea timpului liber, unități tip „Romarta" pentru vînzarea produselor din clasele de calitate „extra" și „lux" etc. În afara specificului sortimental al mărfurilor oferite la vînzare, aceste tipuri de unități se disting prin organizarea lor modernă, modul de prezentare a produselor, ambianța atrăgătoare, ținuta personalului etc.

Pe baza organizării experimentale, în București, Ploiești, Pitești, Craiova, Iași, Brașov, Sibiu, Bacău și Tîrgu-Mureș a unor magazine și raioane specializate în desfacerea produselor alimentare pentru copii, a celor pentru produse dietetice, se acționează și în alte orașe pentru înființarea acestor tipuri de unități. Opțiunea pentru magazin sau raion specializat depinde de un complex de factori, între care: numărul și structura populației, volumul cererii, structura fondului de marfă, spațiile comerciale disponibile etc. De asemenea, potrivit programelor elaborate, în acest an se realizează un important volum de lucrări pentru modernizarea a numeroase unități din centrele comerciale tradiționale ale municipiilor București, Brașov, Sibiu, Brăila, Tîrgu-Mureș, Oradea, Arad, Ploiești, Timișoara, Satu-Mare și altele. Concomitent, se vor înființa noi tipuri de unități, cum ar fi „Lumea copiilor", magazin cu articole de îmbrăcăminte pentru școlari, magazin pentru îmbrăcăminte de ocazie, blănuri și altele.

— Îmbunătățirea activității în sectorul de legume-fructe prevede și extinderea numărului unităților de tip „Fortuna", care au deja o bună experiență. Se va lărgi sortimentul de produse pus la dispoziția cumpărătorilor, în aceste unități?

— Magazinul „Fortuna" reprezintă un timp modern de unitate, cu un profil general de desfacere a produselor agroalimentare și forme avansate de servire, care oferă reale avantaje pentru consumatori. Sortimentul de bază, în acest magazin îl constituie legumele, fructele și alte produse proaspete, semiindustrializate și industrializate — în cea mai mare parte preambalate și de calitate superioară. Dar ele vor prezenta la desfacere și produse complementare: preparate culinare, pește și produse din pește, ouă, iepuri, păsări tăiate, paste făinoase, produse lactate, sucuri răcoritoare și altele. Prin vînzarea mărfurilor în sistemul de autoservire și cu expunere deschisă, magazinele de acest tip contribuie la economisirea timpului gospodinelor asigurînd accesul mai direct al cumpărătorilor la o gamă sortimentală diversificată de produse.

— Cum se regăsește în Programul de modernizare a activității comerciale obiectivul creșterii eficienței economice?

— Pornind de la cerințele aplicării ferme a noului mecanism economico-financiar, acțiunea complexă de modernizare a activității comerciale nu este concepută ca o „schimbare de decor", ci ca un proces cu multiple efecte economice și sociale, concretizate în sporirea volumului desfacerilor, a productivității muncii și rentabilității, concomitent cu ridicarea nivelului de servire a populației. De altfel, înainte de trecerea concretă la modernizarea oricărui obiectiv comercial, se elaborează o documentație tehnico-economică, în care un loc central îl ocupă indicatorii de eficiență, respectiv identificarea căilor și mijloacelor necesare în acest scop. Se are în vedere folosirea intensivă a spațiilor comerciale, creșterea nivelului de dotare tehnică, introducerea unor noi tehnologii comerciale în procesul de aprovizionare și desfacere, îmbunătățirea activității de cercetare a pieței, modernizarea și raționalizarea evidenței gestionare, extinderea informaticii și a tehnicii noi de calcul. Ca urmare în spațiile comerciale s-a asigurat sporirea suprafețelor efectiv ocupate cu mărfuri, inclusiv prin realizarea unor acțiuni de mecanizare complexă a proceselor de muncă. În continuare, sînt prevăzute măsuri pentru creșterea gradului de dotare cu utilaje și echipamente moderne de ridicat și transportat mărfuri, de mare randament și cu un consum mai redus de energie, aparate electronice de casă, utilaje și mobilier, necesare pentru modernizarea comerțului stradal. Ne gîndim ca, într-o etapă ulterioară, să introducem automate comerciale precum și mecanizarea operațiilor de preambalare, porționare, sortare și pregătire pentru desfacere a mărfurilor. Atribuim, de asemenea, un rol deosebit de important extinderii utilizării tehnicii electronice de calcul moderne la fundamentarea pe baze științifice a relațiilor cu furnizorii, gospodărirea și repartizarea judicioasă a fondului de mărfuri, precum și în procesul de preluare și onorare a comenzilor. Desigur, realizarea acestor obiective implică un sprijin cît mai activ și direct din partea cercetării tehnologice și a producătorilor de utilaje și instalații comerciale, care să vină și mai mult în întîmpinarea cererilor noastre de proiectare și punere în fabricație a unor tipuri și modele de utilaje cu parametrii tehnico-constructivi superiori.

— Este limpede că reușita deplină a modernizării comerțului depinde și de alți factori. Pe care dintre aceștia îi aveți în vedere cu prioritate?

— Fără îndoială, numai comerțul singur nu poate realiza în mod deplin modernizarea aprovizionării cu mărfuri a populației, satisfacerea la un nivel superior a cerințelor de consum. Este cunoscut că, în acest sens, în industria bunurilor de consum se acționează pe baza unor programe speciale de creștere a producției, ridicarea nivelului tehnic și calitativ, înnoirea, modernizarea și diversificarea produselor. Organele comerțului sînt pregătite să preia de la furnizori un fond de mărfuri îmbogățit sortimental, într-o structură cît mai apropiată de exigențele mereu sporite ale cumpărătorilor, pentru calitate, funcționalitate, aspect estetic, adaptarea la modă etc. Concomitent, vom asigura o prezentare modernă a mărfurilor în magazine și o continuă îmbunătățire a condițiilor de desfacere a acestora. Acordăm, de asemenea, o importanță deosebită îmbunătățirii continue a transportului mărfurilor, acționînd pentru creșterea gradului de utilizare a capacității mijloacelor de transport, prin folosirea remorcilor și a semiremorcilor, a transportului de mărfuri cu troleibuze, tramvaie și electrocare, reducerea staționărilor la încărcare-descărcare, aprovizionarea magazinelor în afara programului de funcționare.

— Convorbirea noastră, tovarășe secretar de stat, a scos în evidență principalele preocupări ale Ministerului Comerțului Interior privind modernizarea întregii activități comerciale, care, în final, trebuie să conducă la o nouă calitate a servirii populației. Ce alte măsuri sînt preconizate în această direcție?

— Complexul de acțiuni cuprinse în Programul de modernizare vizînd, în final, tocmai ridicarea substanțială a calității actului comercial, pe care-l întîlnim sub forma a ceea ce numim relația vînzător-cumpărător. Nu este vorba doar de îmbunătățirea modului de desfășurare a dialogului dintre lucrătorul comercial și client, ci de un proces complex, care pornește de la cerințele consumatorului și de la necesitatea de a le satisface cît mai deplin. În acest cadru, în Programul de modernizare a activității comerciale sînt stabilite măsuri de ridicare permanentă a nivelului de cunoștințe politice, profesionale și de comportament civilizat, în spiritul eticii și echității socialiste. Atribuim, de asemenea, un rol important vînzătorului în orientarea consumului populației, printr-o informare directă și activă a cumpărătorilor, prin promovarea la desfacere a mărfurilor de care dispune economia. În marile magazine, se vor organiza sistematic expoziții cu vînzare, prezentări de modă, demonstrații practice, concomitent cu modernizarea etalării mărfurilor în vitrine și sala de vînzare, cu extinderea activității de informare — publicitate la locul vînzării. Totodată, înțelegînd rolul ce ne revine în dezvoltarea serviciilor pentru populație, Ministerul Comerțului Interior a stabilit noi măsuri privind extinderea, diversificarea și modernizarea prestărilor de servicii în rețeaua comercială și de alimentație publică, pe baza unui nomenclator care cuprinde peste 100 de tipuri de servicii, cu posibilități largi de satisfacere a cerințelor populației.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Complexul agroalimentar, deschis de curînd pentru oamenii muncii de la marile unități industriale de la „23 August" și „Republica"

Fotografie de SORIN POSTOLACHE

VI. O viață trăită după legile luminii

Povestea vieții lui Gheorghe Iordache pare a intra pe făgașul domol al obișnuitului. Bicaz, Argeș, Transfăgărășan — amintiri frumoase, numai bune de așezat între filele unei cărți care, bine scrisă, ar fi citită pe nerăsuflate. Ce-ar putea urma după momentul înalt al decernării titlului de Erou al Muncii Socialiste ? Ceea ce a și urmat, de fapt : drumul spre un alt șantier, dar unul fără amploarea și doza de spectaculos ale celor de dinainte. Se părea că și barăcile au ieșit precum au intrat : repede, fără preparative sau tocmeli — din viața eroului nostru. Primise apartament la Pitești. Apartament frumos, cu trei camere, numai bun să se așeze în el o familie cu trei copii, mari de-acum. Sediul șantierului era tot în oraș, la Pitești. Nea Ghiță și-a făcut și concediul. Existență liniștită, așadar. Pînă cînd, după numai cîteva luni de acalmie, directorul Antreprizei îl cheamă pe Iordache și-i spune că ar fi nevoie de el și de echipa lui la Rișnov.

„La întoarcerea din concediu am găsit echipa altfel de cum o lăsasem. Era ca și cum toți ar fi luat niște somnifere și nu se puteau dezmetici. Unde să mai mergem ? De Riușor ne arde nouă ? Eu le-am spus că plec și singur. Nu te-ai săturat de șantier, nea Ghiță ?, m-a întrebat unul mai tînăr, de putea să-mi fie copil, iar dacă mi-ar fi fost copil, l-aș fi și atins pe loc. Așa, n-am făcut decît să spun — nu, băiete, nu m-am săturat. Nici de-muncă, nici de șantier, și nici chiar de voi, chiar dacă faceți mutre. Și am plecat, pînă la urmă, așa cum se cuvenea : cu toții. La Riușor nu era nimic. Noi am ridicat primele bараci și ne-am așezat în ele. Au venit apoi alte echipe și colonia, apoi șantierul întreg s-au conturat. Am început lucrul la galeria de deviere : excavat și betonat. Dintre cei mai vechi, rămăseseră doar patru în echipa mea : Gheorghe Mureșan, cu care eram împreună de la Bicaz, Constantin Boboc, Dumitru Neacșu și artificierul Gheorghe Buciu — toți de la Argeș. Alături de noi, o altă formație cu tradiție — aceea a lui Mihai Vasiliu, sosită de la Lotru. Mulți au zis, la început, că șantierul ăsta e un fel de cimitir al elefanților, că au venit aici brigadierii marilor șantiere pentru o lucrare de prea mici proporții pentru priceperea și experiența lor. Viața nu le-a dat dreptate. Deși mică la prima vedere, lucrarea de la Riușor e grea. Mai ales acum, în clipele astea, cînd roca din galeria aducțiunii principale nu ține cu noi deloc. Dar asta e altă problemă, ai văzut cu ochii tăi cum arată galeria, așa că n-am să mai stau să-ți descriu. Un alt lucru mi se pare important și, gîndind la el, înțeleg că viața n-a trecut de pomană : oamenii găsesc puterea, atunci cînd sînt oameni adevărați, stăpini pe ei, pe capul și pe mintea lor, să ia totul de la început. Și nu pentru că au greșit prima dată. Ci pentru că așa trebuie.E mult mai simplu să iei totul de la zero atunci cînd ai gafat mai înainte. Zici : îmi ispășesc greșeala și poate că abia acum mă pot realiza și eu. Mai greu e pentru cei care au biruit și o pornesc iarăși. Asta este, cred eu, ca și cum ar trebui să dai într-una examene, deși ai demonstrat clar că ești bine pregătit. Nu poți să te decizi și lupți iarăși pentru un 10".

Ieșim din baracă și ne plimbăm pe aleile strîmte ale coloniei. Gheorghe Iordache e salutat și răspunde bucuros, schimbă o vorbă cu cei întîlniți, spune o glumă și mergem mai departe. Este nu doar cel mai competent și experimentat muncitor al brigăzii complexe Riușor, ci și secretarul organizației de partid de aici. Are, iată, aproape nouă ani de cînd stă în această colonie. Și-a făcut o gospodărie frumoasă. Își gătește și se îngrijește singur cu o pricepere de care ar fi mîndră oricare femeie. Îl întreb de cei de-acasă, de băieții lui. Cel mare, Gabriel, a făcut o școală profesională și este mecanic motorist la atelierele centrale ale aceleiași Antreprize de construcții hidroenergetice Argeș, ca și tatăl său. Stă, la fel ca tatăl său, tot într-o colonie muncitorească, la Pitești. S-a căsătorit și are ca mare pasiune muzica, fiind baterist în formația de muzică ușoară „Amicii". Și soția sa, tot la atelierele centrale lucrează. O familie de șantieriști adevărați — zice, nu fără mîndrie, nea Ghiță. Mijlociul, Dan, a urmat școala profesională, este instalator și, venit de curînd din armată, s-a întors de unde a plecat, adică la trustul de construcții. În sfîrșit Gelu, mezinul, a absolvit prima treaptă de liceu, s-a încadrat la atelierele centrale și-și continuă liceul la seral.

„N-am fost un tată prea sever. Nici timp n-am prea avut pentru copii, e drept. Nevastă-mea este și ea un om blînd, așa că băieții n-au știut niciodată ce-nseamnă duritatea. Poate că, dacă aș fi fost alături de ei, ar fi făcut mai multe în viață. Dar eu sînt mulțumit și cu atît. Simbăta și duminica, atunci cînd se întîmplă să ne-ntîlnim cu toții — e sărbătoare în toată regula. Mîncăm plăcintă cu brînză, făcută ca în Moldova, și bem bere. Iarna vin ei pe la mine prin colonie. Tăiem purcelul pe care-l cresc și iar ne veselim."

Colonia e plină de viață. Prietenul și colegul Paul Agarici, care mi-a fost alături în toate clipele sederii la Riușor, nu mai prididește cu aflarea unghiurilor din care să surprindă realitatea vie și atît de colorată a barăcilor în care oamenii Riușorului își trăiesc, cu o voie bună copleșitoare, intrarea într-o nouă primăvară. Copii mulți, camioane uriașe alergînd de colo-colo, sirena mașinii — o „Tatră" bine știută în toată zona — lui Costel Oprescu, zis Tete sau Țîntarul, voioșia șefului de brigadă, inginerul Dumitru Fușcă, alături de continua circumspecție a adjunctului său, inginerul Iulian Duță, riul, ce desparte în două colonia, cu zeci de rațe bălăcindu-se în el, vocile, casetofoanele alăturînd într-un unic sunet bizar melodii dintre cele mai felurite, mineri venind și plecînd, ducînd și aducînd vești de la galerie și, deasupra tuturor — culmile Iezerului, încă pătate de zăpadă.

Ce-ți dorești acum cel mai mult, nea Ghiță ? „Să isprăvim lucrarea asta. Să mă întîlnesc, la mijlocul aducțiunii, cu ortacul meu Simion Ghiață, alături de care am trudit încă de la Bicaz, și să ne dăm mîna. El vine dinspre frontul Castel-Bughița, eu merg spre acolo dinspre Valea Ursului. Și, în ziua următoare, pentru că tot m-am învățat să stau la vorbă, să mai depănăm de-ale noastre, și de la Argeș, și de la Capra. Apoi, să mergem tot împreună, mai departe" „Încotro ?" „Unde-o merge șantierul. Mai la vale, pe Riul Tîrgului, sau în altă parte...". Se vorbește că ai avea de gînd să te pensionezi. Ai ani destui și de muncă și de subteran... „Poate că am în fața legii, dar într-a mea — nu. Vreau să-ți spun ceva, un secret al meu. Mai am un vis la, uite, ăștia aproape 52 de ani ai mei. Tot de o lucrare e vorba. De una care va începe peste cîțiva ani, nu prea mulți. Undeva, mai sus de Vidraru, la Modrugaz. Lucrare mare, complexă, unde o să fie de excavat cam o sută de kilometri de galerie. Cu asta — se va încheia amenajarea hidroenergetică a Argeșului. Nu vreau decît să-i apuc începutul, de nu s-o putea mai mult. Așa că, despre pensie, o să tot avem timp să vorbim, atunci cînd i-o veni sorocul".

Aici se încheie, urmînd a continua, se pare, destulă vreme povestea celor peste 33 de ani pe care un bărbat, un comunist — Eroul Muncii Socialiste Gheorghe Iordache — i-a dedicat, cu nesfîrșită dragoste, muncii, construcției, vieții. O poveste, în fond, simplă. Ca orice poveste de iubire. Ca orice adevăr rostit dintr-o suflare. Povestea unui om adevărat trăind o vreme a marilor adevăruri. Povestea unui biruitor dintr-un timp al biruințelor. Povestea unui împătimit iubitor de lumină — pentru propria-i existență și pentru a celor din jur. O poveste care, odată sfîrșită, poate fi strînsă în numai cîteva vorbe : un om a trecut prin munți, a scos din ei lumină și continuă să facă asta. Un erou adevărat, în carne și oase. Un truditor. Un optimist. Atît.

Fluturînd în departe, mîna muncită a lui Gheorghe Iordache nu face, cum s-ar crede, semnele despărțirii. Ne vom mai întîlni, cu siguranță, acolo unde-l poartă gîndul : pe Argeș în sus.

DAN MUCENIC ■

Cum poți să alegi între două dureri?

„Vă rog să binevoiți a dispune obligarea pîrîtului de a raporta la masa succesorală mormîntul familial, cu monumentul funerar și cu inscripția funerară pe placă de marmură neagră". Cînd bătrînul a aflat de această pretenție din partea celui care îi era aproape fiu, a rămas mai mult decît descumpănit. Norbert nu voia numai mormîntul, îl chema în fața instanței de judecată și pentru toate celelalte lucruri mărunte din modesta garsonieră în care locuise cu soția sa, mamă a lui Norbert. Norbert îi cerea și 2 ligheane, o oală de fiert rufe, o perie pvc cu coadă, o portjartieră, o damigeană, 2 coșulețe de nuiele, un fier de călcat, o perie de haine, un cuțit pentru vinete, o farfurie, o oală, 2 tirbușoane, o răzătoare, un bătător pentru spumă, un sucitor, un suport pentru flori, un bătător de covoare, o greblă, bigudiuri și multe alte lucruri, mai mici sau mai mari, înșirate pe un tabel cu 227 de obiecte care au încăput în modesta garsonieră de la etajul 7 al blocului de pe strada Brașovului nr 1 din Tîrgu Mureș. La cei 75 de ani ai săi, bătrînul miner Csule Vazul a fost cuprins de amărăciune. Bolnav de atîția ani, i-a ajutat și pe copiii nevestei sale (cu care s-a căsătorit prin 1962) să umble prin școli, să facă primii pași pe întortocheatele căi ale vieții. Apoi a venit boala soției sale, lunile de stat la pat, decesul și, în sfîrșit, procesul. Norbert care voia să-i ia toate lucrurile rămase pentru că bătrînul miner s-a cunoscut cu mama sa prin 1960 și „a venit în căsnicie cu două geamantane al căror conținut nu-l cunosc", cum zicea un vecin. Norbert susține că „În timpul căsătoriei s-a cumpărat doar o canapea extensibilă și pot să dovedesc că în afară de două valize de lemn (cu care el s-a strecurat ca flotant în orașul Tîrgu Mureș) toate bunurile incluse în inventarele notariale constituie proprietatea defunctei mele mame". Mai mult, Norbert îl acuza că imediat după dispariția mamei, bătrînul miner ar fi înstrăinat mai multe volume de „cărți antice" pe care trebuie să i le restituie căci îi aparțin lui în calitate de fiu și unic moștenitor. Ce să-i faci, așa e viața, va fi zis bătrînul, pornit să-și apere ca un soldat fragila și neînsemnata sa proprietate, alcătuită din cîteva zeci de lucruri mărunte, agonisite într-o căsnicie grea, de doi oameni în vîrstă, fiecare aducînd cu el cîte trei copii din prima căsătorie și niște venituri modeste, reduse la două pensii. Norbert Borbath nu era fiu. Niciodată nu l-a simțit ca pe o parte din sufletul său. Dimpotrivă, de mic, copilul i-a fost ostil. Nu l-a putut suporta. Dar bătrînul miner s-a străduit să nu-l supere, să-l ajute, să-i fie util. Și acum, cînd totul se apropie de sfîrșit, Norbert îl ardea cu cuvinte înroșite. Tuna peste tot împotriva lui. Mai mult, îl acuza că din obiectele inventariate a sustras o parte, că au dispărut : „un pahar de apă, un bătător de spumă, o farfurie, o pereche de șosete de flotir, un sac de pînză, patru fotografii de familie, o damigeană, un prosop, cîteva scînduri". Trebuie că amărăciunea lui Csule Vazul a crescut cu fiecare zi în care fiul său adoptiv sporea lista lucrurilor pe care le revendica din ce în ce mai violent și cu un spirit de imparțial om al legii. Așa a început să ia proporții acest război crunt, un război al nimicurilor de familie, al vechiturilor neînsemnate, strînse în atîția ani de căsnicie.

Numai că un rău nu vine niciodată singur. Îți mai aduce unul ca să te încerce mai mult. Într-o seară, pe cînd traversa aleea de lîngă bloc, bătrînul Csule Vazul a fost lovit de o mașină cu numărul 2 MS 6318. A fost luat și întins pe banchета din spate și dus la spital. Pe drum, mașina a mai suferit un accident și s-a rostogolit de cîteva ori. Csule Vazul a lucrat ani de zile în subterană și a scăpat fără nici o zgîrietură și, după atîția ani de risc, la cîțiva metri de casă, era și la cîțiva pași de moarte. Noroc că mașina s-a răsturnat în apropierea spitalului și brancardierii l-au putut căra cu targa. Era inconștient, cu mai multe fracturi la picioare, cu o lovitură puternică la cap, fără buletin, un om care începea să nu mai existe. Dar el voia să trăiască, în ciuda vîrstei, în ciuda durerilor, în ciuda bolilor, în ciuda singurătății pe care le înfrunta de atîția ani. Luni de zile Csule Vazul n-a fost decît un pachet viu în fețe și ipsos alb. Intrase în cea de-a doua mare complicație, îl copleșea cea de-a doua mare durere. Nu-i ajungeau bolile sale. Norbert îi provocase și o suferință morală. Cum nu atinsese limita, cum mai putea suporta, venise și acest accident stupid și grav. Așa ajunpsese să fie îmbrăcat în ghips, să stea imobilizat ca o mumie albă. Și din cînd în cînd, pe noptiera lui albă, de lîngă patul de spital, apăreau hîrtiile cu pretențiile lui Norbert. Acesta cerea să fie adus la judecătorie spre a i se lua un interogatoriu, cerea ca martorii bătrînului să fie respinși din motive de alcoolism, de ură personală, de cazier. Plecase și în Capitală ca să primească sfaturi de la mari juriști pentru a reuși să cîștige pînă la ultimul pahar rămas de la mama lui. Mai mult, cere ca bătrînul să fie obligat să împartă cu el inclusiv cheltuielile de înmormîntare, și protesta că experții care au evaluat lucrurile au fost de rea credință, pentru că „gulerul de vulpe nu numai că nu era mîncat de molii, dar este de calitatea I și bine păstrat". Bătrînul și-a dat seama că dacă pierde, riscă să rămînă doar cu o dormeză și cu cîteva farfurii. Mai mult, cînd a aflat că Norbert a cerut anularea căsătoriei cu Jolan, nevasta lui, pe motiv că „fiind gravidă în luna VII, de milă am încheiat căsătoria cu ea. Chiar în prima zi după încheierea căsătoriei, am dedus de la ea că este alienat mintal, întrucît ea, deși nu era în stare de ebrietate, avea halucinații și vedenii bizare, cu totul anormale, ce s-au repetat nu numai în cursul zilei, ci și în cursul nopților, cu caracter continuu". Norbert avea doi copii și voia să-și anuleze căsătoria și lupta pe două fronturi, unul împotriva tatălui său adoptiv și pe altul împotriva soției care l-ar fi „lovit la tîmplă, fracturîndu-i osul zigomaticus". Asta l-a întristat și mai mult pe bătrînul miner. Cum ar fi putut să se bucure de necazul lui Norbert, chiar dacă el voia să-i ia tot ? Dar bătălia pentru apărarea neînsemnatelor lucruri rămase se amina puțin. Bătrînul trebuia acum să-și apere sănătatea, să-și apere drepturile care i se cuveneau de pe urma acestui accident de circulație. Cu el începea o altă poveste care nu s-a sfîrșit nici astăzi.

Într-o luni, pe atunci ofițerul de judiciar Elekes Adalbert se întorcea de la o petrecere. Era cu soția și cu un prieten.Pe strada Brașovului, în timp ce se certa cu soția, n-a mai putut evita accidentarea bătrînului. L-au pus în mașină și pe drumul spre spital a mai avut loc un accident. Mașina s-a rostogolit de cîteva ori. Apoi fostul ofițer a dispărut. Luni la rînd, în timpul cercetărilor, a negat că el ar fi condus mașina în timpul accidentului. Cum de la al doilea accident el a dispărut spre a apare abia a doua zi, la proba de alcoolemie n-a mai ieșit nimic. N-a mai rămas decît declarația că la respectiva petrecere a fi băut doar „două șprițuri ușoare". În plus, cînd a apărut șansa decretului de amnistie, Elekeș Adalbert a recunoscut că el l-a accidentat pe bătrînul Csule Vazul. „De ce n-ați recunoscut din prima clipă ? i-am întrebat mai zilele trecute pe fostul ofițer. Pentru că voiam să lungesc procesul, așteptam să beneficiez și eu de o portiță de scăpare". Ea i-a fost oferită. Elekeș Adalbert a scăpat fără nici o condamnare. Atîta doar că instanța de judecată l-a obligat să-i plătească bătrînului miner o despăgubire. E vorba de suma de 10.022 lei, plus o pensie de 1000 de lei pentru o perioadă de patru luni, după care o pensie lunară de 200 de lei pînă la refacerea integrală a sănătății. La început Elekes Adalbert i-a adus bătrînului suma de 3 000 de lei. Apoi a venit și i-a cerut o chitanță. De ce ? „Pentru că voiam s-o prezint la tribunal, pentru mine reprezenta o circumstanță atenuantă". Și de ce nu ați mai trecut pe la el cu restul datoriei ? Măcar să vedeți cum o mai duce ! „Pentru că atunci nici el n-a vrut să-mi dea chitanța. Restul banilor nu pot să-i dau acum. Legea a stabilit cît și, conform legii, pot să-i dau atunci cînd am". Acum Elekes Adalbert este jurist consult la Cooperativa agricolă de producție Mureșeni din Tîrgu Mureș. Am încercat să-i explic că bătrînul Csule Vazul se află într-o situație dificilă. E singur. Abia se ridică din pat. Încă mai are dureri de pe urma fracturilor. În plus, îl doare capul. Tribunalul i-a acordat respectiva despăgubire pentru a plăti un aparat pentru auz și o îngrijitoare. Și ar avea nevoie de banii pe care i-i datorează. Tînărul jurist a spus că nu are. Și pe nesimțite, de la povestea banilor, a trecut la vinovăția bătrînului. Că i-a apărut brusc în fața mașinii (oare cum apare brusc un bătrîn la vîrsta de 75 de ani ?), că nu era trecere de pietoni, că i-a distrus toată viața, că l-a nenorocit pentru totdeauna. Aproape simțeam că își îndreaptă împotriva lui o armată de reproșuri, că-l urăște și-l face vinovat de acest accident stupid. Am încercat să-l impresionez cu starea bătrînului. Era mai afectat de ideea că această poveste ar putea apărea într-o publicație, decît de faptul că într-o garsonieră de la etajul 3 al unui bloc de pe strada Brașovului, un om de 75 de ani are dureri de tîmple, nu aude decît după mari sforțări, abia se mișcă prin casă și e îngrijit de doi oameni de bine cărora minerul le datorează nu numai recunoștință, dar și bani. Degeaba. Elekes Adalbert a rămas neînduplecat. Îl va despăgubi pe bătrîn atunci cînd va putea. Deocamdată nu-i ajung banii și nu-și poate onora datoria.

De cealaltă parte, la fel de neînduplecat, Norbert Borbath, fiul fostei sale soții, vrea să-i ia tot, de la prosop, răzătoare și pahar de apă, pînă la fotografiile amintiri de familie, aparat de radio, șosete, farfurii și fier de călcat. Și pentru asta face toate demersurile legale. Cere respectarea legii pînă la ultima literă. Norbert se folosește de litera legii în încercarea sa de a-i lua cît mai mult. Atîta doar că Tribunalul din Tîrgu Mureș a gîndit și apoi a judecat. De partea cealaltă. Elekes Adalbert se folosește de litera legii ca să dea cît mai puțin și cît mai tîrziu o datorie care numai cu îngăduință poate fi echivalată în bani.

Slab și măcinat de dureri, bătrînul miner abia șade pe marginea patului. Drumul de la pat pînă la baie e mai mult un chin. Față de fotografia impunătoare a minerului, e ca o umbră. Și conversațiile îi provoacă dureri. Duce mereu mîna la tîmplă și la ureche. Și deodată, cînd mă aștept mai puțin, el zice :

— Între două necazuri mari, dumneata pe care l-ai alege ?

Și nu i-am răspuns pentru că între durerea fizică și cea morală aș ezita să aleg. Și apoi el nu are nici măcar acest drept. Viața a rînduit lucrurile în așa fel ca să nu poată alege, ba dimpotrivă, să fie obligat să le trăiască pe amîndouă pînă la capăt. Fără drept de recurs. Fără liniște. Cu puține speranțe în fața a doi oameni care găsesc în acest om bolnav și singur piatra cea mare și grea așezată în drumul lor spre liniște și feicire. Dar bătrînul miner știe, trebuie să știe că mai sînt și alți oameni.

CORNEL NISTORESCU ■

Un agregat sentimental

Am avut deunăzi prilejul de a parcurge un catalog cu invenţii şi inovaţii, cu variate realizări, întocmit de **Institutul de cercetare ştiinţifică şi ingi-nerie tehnologică pentru industria construcţiilor de maşini (I.C.T.C.M.).** Paginile cuprind notaţii sumare, cele mai multe redactate într-un limbaj criptic, inaccesibil însului neavizat, explicaţiile, chiar şi ele, pline de iniţiale şi prescurtări, amintind prea binecunoscuta slăbiciune a tehnicienilor pentru abreviaţiuni şi economie de cuvinte. Catalogul ar putea fi totuşi asemuit doar cu acele înscrisuri ocazionale prin care se consemnează, într-un mod lapidar, lucrări de orfevrărie, picturi celebre sau articole de lux de valori artistice şi pecuniare inestimabile.

Îndrăznim această comparaţie, deoarece, aşa cum vom arăta de îndată, lista amintită cuprinde rezultatele dobîndite în ultimul an prin cheltuieli nerestrictive de energie, dar de energie nervoasă, de-a lungul a nenumărate zile şi nopţi albe, de incorporare — cum se spune azi — a unei cantităţi sporite de inteligenţă pe metru sau centimetru cub de utilaj. Sînt roadele concrete prin care acest avanpost al ştiinţei româneşti a răspuns sarcinilor şi recomandărilor formulate de conducerea superioară a partidului nostru de realizare, prin forţe proprii, a maşinilor şi liniilor tehnologice necesare economiei naţionale, de degrevare a statului nostru, pe această cale, de un important efort valutar.

Vom folosi pentru exemplificare două realizări de ultimă oră, sugestive, după opinia noastră, pentru forţa de creativitate a colectivului de aici şi, deopotrivă, în cadrul unui articol dedicat marelui public, mai apropiate de înţelegerea acestuia. Astfel, inginerii Radu Motoiu şi Viorel Dobre, în colaborare cu colegii lor de la I.C.S.I.T.E., au proiectat şi executat un aşa numit „Sistem inteligent de verificat arbori". Este vorba de un agregat de mici dimensiuni, alcătuit dintr-un dispozitiv de măsurat multidimensional şi un echipament electronic cu microprocesor pentru măsurare, calcul şi afişarea rezultatelor. Instalaţia, aflată deja în dotarea unei întreprinderi din oraşul Sfîntu-Gheorghe, este destinată verificării unor tipuri variate de arbori de motoare. Se pot pe această cale verifica 11 tipuri de arbori diferiţi, probele vizînd diametrul, ovalitatea şi conicitatea fiecărei trepte. De notat că partea electronică are în memorie toate tipurile de arbori, este capabilă de a prelucra datele, de a le afişa rezultatele pe monitor sub formă de tabele şi de a le centraliza. Maşina dispune totodată de un program de autotestare şi autodepanare, fiind altminteri spus, propriul diagnostician şi mecanic de întreţinere. Interesant de arătat, în continuare, că imaginea de pe monitor este însoţită de un semnal sonor, în fapt de trei melodii, computerul alegînd, de la caz la caz, în funcţie de rezultatele afişate, un cîntec sau altul. Dacă rezultatele indică o piesă perfect realizată, computerul îşi exprimă satisfacţia intonînd marsul triumfal din Aida. Cînd rezultatele se dovedesc funeste, maşina îşi coboară glasul într-un registru grav, exprimîndu-şi regretele prin marşul funebru de Chopin. În sfîrşit, dacă verificarea comunică un rezultat în doi peri, deci o piesă recuperabilă, creierul electronic devine sentimental. El cîntă cunoscuta bucată „Für Elise" de Beethoven. (N-am înţeles exact cum această melodie de factură lirică poate avea valoare de simbol pentru starea de spirit a omului ce constată un lucru făcut pe jumătate. Dar, evident, acest lucru are mai puţină importanţă).

Cea de-a doua invenţie se referă la o linie automată programabilă pentru montajul grupului de contacte (releu de telefonie).

Cititorii noştri au avut desigur ocazia de a urmări pe micul ecran imagini dintr-o sală de montaj a unei întreprinderi de produse electronice. Cei ce lucrează aici sînt obligaţi să presteze o muncă de mare finete (de aceea o fac îndeobşte femeile), operaţiile solicitînd multă atenţie, dar şi mişcări repetitive, uniforme, or, este ştiut, monotonia produce oboseală şi în cele din urmă diminuarea atenţiei. Din această cauză, un număr însemnat de piese rebutate sau greşit montate. Această activitate manuală — a demonstrat tehnologia modernă — poate fi înlocuită de travaliul automat, inconştient, al maşinilor cu program, erorile de execuţie fiind practic inexistente dacă totul funcţionează normal. O astfel de linie de montaj, concepută de inginerii Nicolae Dinulescu şi Constantin Nica (pentru partea mecanică) şi inginer Lilian Răducanu (pentru componentele de automatizare şi programare) a fost de curînd instalată la Întreprinderea „Electrotehnica" din Capitală. Directorul acestei unităţi a ţinut să declare autorilor că nu a întîlnit un utilaj de o asemenea complexitate nici la celebra uzină „Bell" din Belgia.

Pe noua linie se pot monta în mod automat 250 de tipodimensiuni de relee fără schimbarea unei piese de pe maşină. Trecerea de la montajul unui tip de releu la altul se face prin programarea celor 66 de mîini mecanice. Agregatul înlocuieşte astfel 60 de muncitoare pe schimb, reducînd manopera cu 400 la sută şi diminuînd, totodată, considerabil erorile de montaj. Fiecare operaţie (băgarea lamelei şi a izolatorului) este verificată în mod automat.

Omul de specialitate, mai ales cel care cunoaşte nemijlocit activitatea de la I.C.T.C.M. ne va reproşa poate că nu am ales cele mai reprezentative exemple din numărul mare de creaţii ale institutului. Îl asigurăm pe virtualul critic că alegerea noastră arbitrară a fost dictată doar de caracterul mai „publicistic" al celor două instalaţii. Ştim de pildă că numai prin realizarea unor tehnologii neconvenţionale, este vorba de prelucrarea prin electroeroziune, a fost evitată aducerea anuală din import a unor utilaje similare în valoare de 250 milioane lei : am mai aflat de asemenea, din declaraţiile directorului general, inginerul Carol Manţiu, că, prin realizarea de proiecte, beneficiarii acestora au obţinut, în 1985, o reducere a costurilor de producţie de 959 milioane lei, şi o reducere a importurilor în valoare de 842 milioane lei. În acelaşi răstimp au fost realizate 396 de prototipuri, instalaţii, modele şi prototipuri şi 449 tehnologii de concepţie proprie sau îmbunătăţite. Cititorii noştri vor înţelege din nou, sîntem siguri, chiar numai prin mijlocirea celor două exemple de mai sus, că acolo unde inteligenţa constituie principala investiţie, colectivele de muncă din România pot intra în competiţie cu cele mai mari realizări pe plan mondial.

LIVIU TIMBUS

Gustul şi culoarea vieţii pe pragul a o sută de ani

Ţăranul Nicolae Curpene mai stă în Bucureşti pînă la 26 aprilie, după care se duce acasă, la Drăgădăneşti, în Dîmboviţa, fiindcă are de lucru la pomi şi la porumb.

El nu stă degeaba nici cînd vine în Capitală, numai că aşa e munca lui, cu foarte multe drumuri, cu foarte puţin somn şi cu o sumedenie de cetăţeni prin preajmă. E un om cît se poate de ocupat..

În privinţa aceasta, nimic de zis, oameni extrem de ocupaţi şi de învăţaţi cu drumul se mai găsesc, numai că Nicolae Curpene are 96 de ani.

Vă rog să citiţi bine : 96 de ani !

Sigur, şi oameni de vîrsta lui mai întîlneşti, dar activi şi cu mintea la fel de sprintenă ca a dumisale, rar. Nicolae Curpene e argint viu şi are, după spusa proprie, o femeie ca un bulgăre de aur. De 84 de ani.

În halele Obor, cinci-şase luni din an, îl puteţi găsi pe acest moş minunat vînzînd plante medicinale. Ţine trei tarabe, cu 24 reţete complete şi mai bine de o sută de feluri de ierburi, seminţe, fructe sau rădăcini. Moşi care vînd plante medicinale mai întîlneşti, dar cumsecade şi deştepţi ca Nicolae Curpene, puţini. Esenţialul în filozofia lui Nicolae Curpene e că munceşte pentru ceilalţi, că graba lui e spre a face binele în fel şi chip, cu vorba şi cu fapta.

Iată, se apropie de dînsul o mătuşă şi cere iarba mare. „Aveţi şi iarba mare ?" „Avem, cum să n-avem". O întreb pe femeie la ce-i trebuie şi ea-mi spune, oarecum mirată că n-am ştiinţă : „Aşa-i obiceiul la sîn' Toader. Te speli cu ea şi foloseşte".

Nicolae Curpene îmi povesteşte că planta ce se cheamă „iarba mare" are proprietăţi

curative demonstrate. „Obiceiul" are un temei medical : fierbtura e antialergică. Limbajul lui Nicolae Curpene e cultivat, bine motivat medical, omul e citit şi, mai ales şcolit sub cerul liber. Ştie să găsească iarba pe care o caută „şi legat la ochi". Strînge plante vara întreagă. Se trezeşte devreme, ia cu el trei-patru saci şi aleargă prin locurile pe unde se taie pădurile, fiindcă pe acolo e solul prielnic şi natura curată. Face zilnic 20—30 de kilometri şi dacă asta nu vă spune mare lucru, poate că începe să vă spună, dacă vă reamintesc că bătrînul e născut la 1890. Noaptea, împreună cu Catiţa, soţia sa, se îndeletniceşte cu sortarea, uscarea şi pregătirea sacilor cu ierburi culese peste zi. Sînt bătrîni din cei fără somn. Copiii au ajuns, la rîndu-le, bătrîni. „Îi ajut eu pe ei, n-aş sta să mă ajute ei pe mine, zice ţăranul fără stare Nicolae Curpene. Pe vremea mea se zicea : vai de copiii care nu ascultă pe părinţi, acum parcă e altfel : vai de părinţii care nu ascultă de copii. Mie-mi place să ascult numai de mine. Stau în gazdă, în Bucureşti, şi schimb trei maşini şi tramvaie, şi cînd mă duc, şi cînd mă întorc. Asta mă necăjeşte cel mai mult, că pierd timpul. Timpul e preţios, dacă ai ce face cu el".

Îl întreb dacă e adevărat că din banii scoşi la tîrg îi ţine cu lemne şi mîncare pe oamenii mai nevoiaşi din sat. „Tataie, zice el, eu am o vorbă : Să nu ştie stînga ce face dreapta. Şi mai am una : Să iei cu o mînă şi să dai cu două".

Aşa gîndeşte Nicolae Curpene, care pentru dînsul nu îngrijeşte decît puţin. Are, fireşte, reumatism, dar îl tratează nu cu plante, ci „cu indiferenţă". Dialogul său e plin de proverbe şi ziceri cu tîlc. Fiecare conversaţie a sa e o poveste şi o scenă plină de spirit. De pildă, vine la el o femeie iute şi-i cere şi mai iute nu ştiu care ceai pentru afecţiuni biliare. „Uite, ia matale şi un ceai calmant, că dacă te mişti mai domol se simte şi bila mai bine. Răbdare şi vorbă dulce, asta îţi lipseşte matale". „Ai untul pămîntului? Că la „Plafar" nu găsesc". „Păi zice Nicolae Curpene, de aceea mă şi aflu eu pe lume, ca să se găsească undeva tot ce nu se găseşte altundeva". Untul pămîntului e o rădăcină care poate fi adunată de la adîncime de la un metru sub scoarţă. Îl întreb cum o dibuieşte şi-mi răspunde că acolo unde toţi privesc, el vede. Şi vede, fiindcă ştie. Şi ştie, pentru că a învăţat. Şi-i verde la minte, deoarece a crezut în puterea învăţăturii. La 96 de ani simte că are o misiune : să le dea semenilor nişte chef de viaţă. Iar cel mai bun medicament este exemplul său. El, pe 26 aprilie se duce la săpat grădina, la porumb şi la livadă. El şi cu Catiţa, o femeie ca un bulgăre de aur.

TUDOR OCTAVIAN

TRADIŢII ŞTIINŢIFICE ŞI TEHNICE ROMÂNEŞTI

Eminescu şi teoria relativităţii

Eminescu nu a fost un om de ştiinţă şi nici nu a fost atras de vreo specializare ştiinţifică. Caietele sale manuscrise păstrate la Biblioteca Academiei, multe dintre prozele şi poeziile sale, o serie de articole scrise de el în ziare şi reviste dovedesc însă, fără vreo putinţă de tăgadă, că a fost un erudit (în cea mai mare parte autodidact) şi în domeniul cunoaşterii ştiinţifice ; nu întîmplător, I. Slavici, prieten cu el, de asemenea coleg la Universitatea din Viena şi mai tîrziu de gazetărie, îşi aminteşte că „Nu e ramură de ştiinţă pentru care el nu avea, cum zicea, o «particulară slăbiciune» şi cînd se înfigea o dată în vreo chestiune, cetea un întreg şir de cărţi privitoare la ea". Poate că nu toţi iubitorii lui ştiu că din cele 44 caiete manuscrise de la Academie 36 cuprind şi însemnări ştiinţifice (originale, traduceri, conspecte, note de la cursuri de ştiinţă, comentarii etc.). A vibrat pentru adevărul ştiinţific tot astfel cum a vibrat pentru frumosul pe care l-a dăltuit în versurile sale ce vor dăinui mereu, iar ideile sale ştiinţifice au fost fascicule de lumină pornite din acelaşi focar incandescent ca şi lirica sa.

O constantă a preocupărilor eminesciene este ideea relativităţii, care îl frămîntă pe poetul-filosof în aceeaşi măsură ca şi aceea a „punerii în ecuaţiune" (matematizării) tuturor ştiinţelor. Simţămîntul „relativităţii adevărului", pornind de la aspectele sale elementare, este exprimat de pildă în manuscrisul 2258, fila 262 verso. Eminescu formulează cu claritate ideea relativităţii mişcării şi repaosului, întrebîndu-se chiar dacă nemişcarea absolută există cu totul (ms. 2275 B, f. 38). În căutarea a ceea ce astăzi numim sistem de referinţă, scrie în ms. 2267, f. 34 : „Judecăm repaosul sau mişcarea unui corp, comparînd poziţia sa cu aceea a obiectelor cari-l înconjură, despre care admitem că sînt în repaos. Dacă privim de [a]ceea la mişcarea unui tren, atunci o raportăm la suprafaţa Pămîntului, pe care-o admitem în repaos, văzîndu-l cum trece pe lîngă copaci, stîlci, case. Cînd trenul se opreşte la o staţie, el se află în repaos în raport cu gara sau în raport cu Pămîntul. Dar fiindcă Pămîntul însuşi se-nvîrte împrejurul axei sale şi înaintează totodată în calea lui de-mprejurul Soarelui, repaosul trenului care stă locului nu este un repaos **absolut**, ci numai un repaos relativ la Pămînt, pe care-l credem în repaos, pentru că ne ia pe toţi cu el. Deci un repaos **relativ.**"

Eminescu înţelege însă şi alte aspecte, cu mult mai importante, ale relativităţii în ştiinţă. În anii de după primul război mondial, cînd teoria relativităţii creată de Albert Einstein, mult timp controversată, îşi găsise o strălucită confirmare în urma observării unei eclipse de Soare, (care dovedise curbarea razelor stelare în apropierea unei mase gravitaţionale mari), două articole publicate la noi în presă au pus — după cîte ştim pentru prima dată — problema înrudirii Eminescu-Einstein. În 1922, Doctorul Ygrec (pseudonimul medicului, filosofului şi popularizatorul ştiinţei I. Glicsman), în „Adevărul literar şi artistic" nr. 78 din 21 mai 1922, publica articolul semnificativ intitulat **De la Eminescu la Einstein. Ştiinţă şi Poezie,** în care observa că în **Sărmanul Dionis** se afirmă explicit relativitatea spaţiului şi timpului, este contestat caracterul lor absolut, se indică raportul acestora cu mişcarea şi materia — corespunzător tezelor einsteiniene. În anul următor, inginerul N. Hoisescu scria în „Orizontul" nr. 38 din 20 septembrie 1923 articolul **Einstein şi Eminescu,** cuprinzînd consideraţii asemănătoare.

Este dincolo de orice îndoială faptul că în asemenea proze, mai ales în **Sărmanul Dionis** şi **Archaeus,** cu atît mai mult în caietele manuscrise. Eminescu intuieşte teze ale teoriei relativităţii, chiar dacă nu stăpîneşte îndeajuns instrumentul matematic şi fizic pentru a elabora riguros ideile ei. Cîteva exemple: În manuscrisul eminescian 2306, f. 53 citim că relaţiile de timp, spaţiu şi cauzalitate sînt „va să zică iarăşi ceva relativ", căci nu se poate „închipui nici un timp absolut, nici un spaţiu absolut, nici o cauzalitate absolută". Contrar tezelor mecanicii clasice, Einstein afirma că timpul unui corp se contractă la viteze foarte mari. În ms. 2267, f. 76 v. citim : „Orice accelerare de mişcare scade timp, sporeşte spaţiul (deci timpul se scurge mai lent, iar distanţele parcurse sînt mai mari — **n.n.**). Cînd unul din termeni creşte, celălalt scade. Cîteşitrei sunt într-o eternă ecuaţiune". Maestrul Ruben, bătrînul evreu de o „antică frumuseţe", din **Sărmanul Dionis,** cugetînd despre spaţiu, spune limpede : „Ştii că în puterea unei legi, nu este spaţiu deşert" ; imensul pustiu, fără materie, este o amăgire, există doar „sub fruntea noastră". Cum să nu-ţi aminteşti de răspunsul dat de Einstein unor ziarişti curioşi să afle ce „se întîmplă" cu spaţiul în lumina teoriei relativităţii ? „Înainte, a replicat savantul, se credea că spaţiul şi timpul continuă să existe chiar dacă scoţi lucrurile din Univers ; după teoria relativităţii, spaţiul şi timpul dispar odată cu lucrurile".

Una dintre tezele relativiste care a părut iniţial paradoxală, pentru ca apoi să fie confirmată, a fost contestarea conceptului de simultaneitate. Şi iată ce citim, din nou în **Sărmanul Dionis** : „Nu e adevărat că există un trecut — consecutivitatea e în cugetarea noastră — cauzele fenomenelor, consecutive pentru noi, aceleaşi întotdeauna, există şi lucrează simultan".

Timpul şi spaţiul se contractă şi se dilată mereu în lumea de năluciri — dar şi de clarviziune — a prozelor fantastice eminesciene. Spaţio-timpul e în perpetuă prefacere : „Presupunînd — scrie Eminescu — lumea redusă la un bob de rouă şi raporturile de timp la o picătură de vreme, secolii din istoria acestei lumi microscopice ar fi clipite şi în aceste clipite oamenii ar cugeta tot atîta ca în evii noştri"...

În **Istoria literaturii române** profesorul George Munteanu a semnalat, pe cîte ştim primul, în ms. 2270, f. 146, printre cele trei „mişcări absolute" atribuite unui corp de textul eminescian pe cea definită ca fiind „curba în infinit a Universului", pe care o apreciază drept „supremă generalizare de intuiţie preeinsteiniană".

Şi nu putem încheia aceste prea sumare considerente fără a aminti similitudinea unor definiţii ale relativităţii subiective, ale „timpului eului", aşa cum le concep Einstein şi Eminescu. Sîcîit de prea numeroşii vizitatori care îi cereau să le explice „pe scurt" ce este teoria relativităţii, savantul o roagă pe secretara sa să le dea următoarea „lămurire" : „Spune-le că atunci cînd un bărbat şade o oră încheiată în compania unei fete frumoase, această oră îi va părea un minut ; dacă însă va şedea un singur minut pe o sobă încinsă, minutul îi va părea o oră". Şi iată ce scrie Eminescu, în ms. 2269, f. 33—34 (**Archaeus**) : „O, acest blestemat de timp, care e cînd lung, cînd scurt, fiind cu toate acestea acelaşi, cel puţin remonterul o spune. Cînd aşteaptă cineva la portiţa vr-unui zaplaz pe drăguţa lui... şi ea nu vine... şi el aşteaptă... ce-i timpul ? O eternitate. Şi cînd citeşte cineva o carte frumoasă... mii de tablouri se desfăşoară pe dinaintea ochilor... ce-i timpul ? un minut...".

Într-un interesant studiu publicat în 1984, T. Codreanu încearcă să dea o explicaţie acestei înrudiri, am spune afinităţii a spiritului, atît de evidentă între gîndirea poetului Eminescu şi cea a savantului Einstein, arătînd că „fiecăruia dintre ei nu i-a rămas indiferent limbajul «opus». Einstein a fost un mare umanist, iar Eminescu a făcut eforturi impresionante, cum dovedesc numeroasele însemnări, să pătrundă în tainele Universului prin limbajul numărului."

Iată doar cîteva sugestii pentru o analiză mai adîncă a viziunii poetului-gînditor pe care Constantin Noica îl numea, atît de frumos şi de adevărat, „un **uomo universale** în versiunea românească".

I. M. ŞTEFAN

Cum a fost la Bruxelles, cum va fi la București

Ducadam

Bumbescu

Stoica

Lăcătuș

„Sportul" de după meciul de la Bruxelles nota că „Steaua a controlat jocul în majoritatea timpului". Accept dreptul la nuanțe, dar părerea mea e alta: pînă în minutul 60, campioana noastră a fost, pe toate planurile, egală adversarei sale, beneficiind chiar de mai multe ocazii de gol. Atît de egală încît, o întreagă primă repriză și cam un sfert dintr-a doua, calitatea de gazdă a lui Sporting d'Anderlecht (Anderlecht e un cartier al Bruxellesului) nici nu s-a simțit. Cu o apărare fermă, în frunte cu excelentul Ducadam, cu o linie de mijloc mobilă și neobosită, în care Stoica și Bölöni s-au dovedit nu doar mai laborioși, ci și mai tehnici decît Vercauteren și compania, cu un atac bine țintit (Lăcătuș mai insistent decît Pițurcă), Steaua ne-a oferit în tot acest interval un fotbal de clasă, făcînd proba („de foc") a unei valori europene certe. Măcar în 3 rînduri (Stoica în min. 3, Bölöni în min. 14, Lăcătuș în min. 41), Steaua ar fi putut (și meritat) să înscrie, dar imprecizia în șut, boală mai veche a jucătorilor noștri, a privat-o de un avantaj (după cursul partidei) logic. Sigură pe ea și pe meci, campioana României confirma astfel, concret, avertismentul lansat de singurul jucător belgian care o întîlnise (sub culorile lui F.C. Bruges în 1966/67 în C.E.E.), Vandereyeken, declarînd în „La Dernière Heure" din ziua partidei că „mă tem de această echipă română ca de ciumă!". Avertisment, în treacăt fie spus, preluat de întreaga presă belgiană, care a ținut să subliniez, în orele dinaintea meciului, că Steaua reprezintă un partener de primă mărime, care nu trebuie tratat, sub nici o formă „pardessus la jambe", adică de sus. Fluierați copios la apariția pe gazon, fără ca „războiul psihologic" să fi dat vreun efect, fotbaliștii noștri s-au impus minut cu minut, tehnicitatea și ambiția lor stîrnind mai întîi exclamații admirative și, spre final, chiar aplauze la scenă deschisă. Nu exagerez cu nimic: după o oră de joc, Steaua ar fi meritat să se găsească în avantaj, cu atît mai mult cu cît belgienii, după incursiunea lui Hansen blocată curajos de Ducadam (min. 18), nu vor mai trage nici un șut pe spațiul porții pînă în minutul 40 ! Treptat însă ,după reluare, Steaua a cedat pasul, mai ales la mijloc, unde Majaru și (parțial) Balint au ieșit din ritm. Sfîrșitul confruntării a aparținut lui Anderlecht care, mai cu noroc, mai cu ofsaid, a realizat, prin Scifo, unicul gol al unei partide ce părea să se îndrepte, inexorabil, spre o echitabilă egalitate. A însemnat Scifo, mă întreb și acum, „cheia" succesului belgian ? În avion, spre casă, am discutat și răsdiscutat cu antrenorul Jenei acest aspect. Argumentul invocat de el, că nu l-a dat pe Scifo „în primire" pentru că fazele inițiate de acesta (în postură de conducător de joc) porneau dintr-o zonă depărtată de careul lui Ducadam, deci nu foarte periculoasă imediat, mi s-a descoperit demn de atenție, dar pînă la un punct. Pînă în acela în care îmi mențin opinia că, alături de Demol și Vandereycken, Vercauteren fiind ieșit din formă, iar Vandenbergh gripat (el n-a stat în cantonamentul de la Genval, dar nu exclud nici posibilitatea unui truc), Scifo s-a arătat cel mai primejdios dintre belgieni, cel mai în măsură să grăbească jocul, să-l „încruciseze" și, pînă la urmă, să și înscrie! Sigur, eventualul lui marcaj „la sînge" ar fi implicat și unele riscuri, dislocarea lui Stoica sau a lui Bölöni creînd spațiul de manevră pentru coechipierii lui Scifo, dar ceva, ceva (poate un „baraj" în zonă) se impunea, după cum cred că se impune și la București. Adevărul e că pendulările ex-italianului au scos în evidență faptul, fără să-i confere (e drept) dramatism, că Stelei i-ar fi trebuit (și îi trebuie!) încă un mijlocaș puternic. Fragilitatea lui Majaru, dacă nu și a lui Balint, atîrnă uneori, s-a văzut clar pe stadionul „Constant Vanden Stock", mai greu decît virtuozitatea lui, mai ales în întîlnirile în care, ca și la Bruxelles, această ultimă calitate nu-și găsește cea mai deplină exprimare. Întorcîndu-mă la gol, mă disociez încă o dată de ziarul de specialitate, care scria, în revenirea de sîmbătă, că arbitrul Prokop „s-a ridicat la înălțimea prestigiului său internațional". N-a fost Prokop, firește, Garrido de la Bordeaux (pe care îl mai visez și acum noaptea!), dar nici nu l-a dat corectitudinea afară din casă! El i-a urmat orbește pe tușierii Scheurell și Habermann (mai ales pe primul), care au provocat o sumedenie (am numărat 8) de decizii părtinitoare, trăgînd spuza pe turta Anderlechtului. Am spus că golul lui Scifo a fost din ofsaid și repet, colegii de la masa presei putînd confirma că, în clipa în care balonul s-a îndreptat spre jucătorul cu numărul 4 (cu 10 a evoluat „liberoul" Olsen, de parcă Haan îi credea pe Jenei și pe Iordănescu niște copii!), am strigat ofsaid! Aceea a fost greșeala cea mai izbitoare, dar nu singura. Lăcătuș a fost, în cîteva rînduri, oprit pe nedrept, iar Andersen, puțin înainte de gol, a fost tolerat cu un metru în spatele fundașilor noștri !

Dar ce-a fost a fost și, cum zice românul, mortul de la groapă nu se mai întoarce. Prin prestația ei (2—1 la cornere), prin sportivitatea de care a dat dovadă (15—18 la faulturi, cartonașul galben primit de Majaru, singurul din meci, reflectînd mai degrabă neputința fizică a celui vinovat), Steaua a lăsat o impresie dintre cele mai frumoase. Dar de pierdut, a pierdut. De aici, de la acest adevăr simplu, trebuie să pornească toate judecățile noastre pentru miercuri. De la 0—1 și mai puțin, sau deloc, de la „impresia artistică" consemnată la Bruxelles. De ce susțin ce susțin? Pentru că a cîntări meciul retur după cele petrecute pe Astrid Parc mi se pare o eroare. Datele returului vor fi, cu siguranță, altele. Nu doar pentru că ne-am obișnuit să spunem că nici un meci nu seamănă cu altul, ci mai ales pentru că, la București, Steaua va avea de refăcut handicapul unui gol și, în plus, de înscris un al doilea gol. Fără să se inverseze, căci e de așteptat ca Anderlechtul să nu se limiteze la apărare, rolurile vor fi, miercuri, diferite. Steaua va avea obligația să accelereze, păstrînd însă o maximă prudență, un eventual gol al belgienilor (în garnitura cărora va reintra, se aude, portarul titular Munaron, în curs de recuperare după o luxație la umăr) putînd să-i încurce rău socotelile. Realizînd 2—0 în „Ghencea" (sau una din variantele acestei diferențe), campioana noastră va prinde 2 iepuri dintr-un foc : va pătrunde în mult rîvnita finală, haină care i s-ar potrivi ca turnată, și va elimina o formație belgiană după ce, pînă acum, F.C. Bruges, Standard Liège (ambele cu Steaua, Standard și cu Craiova) și Anderlecht (cu Rapid) au avut mereu cîștig de cauză. Va fi Steaua capabilă de o astfel de ispravă?, asta e, de fapt, întrebarea care ne preocupă pe toți și la care dumneavoastră, stimați cititori, așteptați un răspuns limpede. Zicînd că cele două echipe se prezintă în fața calificării cu șanse egale, rolul de gazdă al Stelei echilibrînd (vai, numai teoretic!) avansul luat de Anderlecht, am să vă satisfac curiozitatea în felul următor. Spunîndu-vă că, în drum spre Bruxelles, am fost singurul dintre cei 12 ziariști care am nimerit peste rezultatul ce avea să fie consfințit de Adolf Prokop. Din întîmplare, firește, căci nu văzusem de mult pe Anderlecht la lucru. La întoarcere, mai edificat, dar rămînînd cu picioarele pe pămînt, am îndrăznit să scriu pe hîrtie, pentru retur, 3—0 pentru Steaua ! Mai mult decît e nevoie, veți socoti, gîndind că m-am întins peste măsură! Poate, dar există oare vreo scuză mai omenească decît optimismul izvorît din încredere ? !

Nu mă îndoiesc că va fi greu. Dar nici nu mă îndoiesc că va fi posibil, jucătorii și antrenorii noștri urmînd să adopte cele mai potrivite măsuri, pregătind partida cu minuțiozitate și calm. Steaua e pe punctul de a face ce n-a făcut nici Craiova (care s-a întors, vă mai amintiți?, cu 0—0 de la Lisabona), nici Dinamo (0—1 la Liverpool). Valoarea ei, în sine și prin comparații, îi conferă dreptul să spere. Cu o condiție : ca ea să nu se repeadă, să aibă răbdare, să construiască în tihnă, luînd-o mereu de la capăt. A venit timpul ca, fără complexe (dac-au fost la Bruxelles, ele s-au spulberat), la clasa etalată de Steaua, fotbalul românesc să învețe și din victorii. Personal, am încredere, iar acest sentiment este împărtășit (și) de antrenorul Jenei. În paranteză fie spus, acesta schioapătă ușor de cîteva săptămîni, avînd o leziune la tendonul lui Achille ce va trebui probabil operată. Ziariștilor belgieni nu le-a scăpat amănuntul și s-au interesat ce și cum. Cu seriozitate, fără nici o urmă de glumă, Jenei le-a răspuns : „mă voi opera, dacă nu există altă soluție, dar acum n-am timp. Poate după finala de la Sevilla !" Mă întorc și încheie : pe stadionul „Constant Vanden Stock", Marșul triumfal din Aida, intonat fără prea multă convingere de spectatori, și-a avut și nu și-a avut rostul. Miercuri însă, pe „Ghencea", el va fi pe de-a întregul justificat, la el acasă. Cine cîntă la urmă, cîntă mai bine.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

De la 1-23 la 1-18?!

Cu aceste scoruri, care aproape că scutesc de comentarii, au pierdut hocheiștii noștri juniori primele partide susținute în cadrul campionatelor europene aflate în plină desfășurare în R.F.G. Sigur, e de acceptat ideea că în sport, oricît ai vrea, oricît te-ai strădui, nu poți ieși totdeauna învingător. Adversarul are și el un cuvînt de spus și se poate întîmpla, într-o situație sau alta, ca el să fie mai bun, superior. Dar de la o înfrîngere scuzabilă, omenească și pînă la eșecuri la diferențe astronomice, de genul celora de mai sus, se întinde un drum nepermis de lung, pe care nu poate fi luată în considerație, oricît ne-am arăta de îngăduitori, nici o altă explicație în afara lipsei de valoare, de competență și de răspundere. Lacune generate, înlănțuirea e logică și la îndemîna oricui, de o activitate de mîntuială, superficială, fără pasiune și fără orizont, de care se fac vinovați deopotrivă tehnicienii direct implicați cît și, în primul rînd, federațiile și C.N.E.F.S. care le-au încredințat un mandat sau altul.

Cazul hocheiului nu constituie, din păcate, o excepție. Obișnuiți să fim martori la o cît mai demnă reprezentare a sportului românesc în lume, aureolat de atîtea și atîtea izbînzi de anvergură ca o consecință firească a excelentelor condiții puse de către partid și stat la dispoziția mișcării noastre sportive, asistăm tot mai des în vremea din urmă la un îngrijorător fenomen de regres. Poziții de frunte, dobîndite pe plan mondial cu fierbinte patriotism și multă sudoare, s-au cedat și se cedează cu o condamnabilă ușurință, sub ochii indiferenți ai federaliilor (așa-zise !) de specialitate și ai C.N.E.F.S. ! Handbalul, tenisul, fotbalul, rugbyul, boxul, gimnastica, voleiul, hocheiul etc. au înregistrat un șir de contraperformanțe fără ca C.N.E.F.S. să se arate în stare, prin intervenții ferme, la obiect, să stăvilească această evoluție nefirească. Deși avertismentele de tot felul n-au lipsit, C.N.E.F.S. s-a complăcut în jumătăți de măsură (nici acelea cele mai judicioase !) și, în general, într-o atmosferă de automulțumire și toleranță, lucrînd necorespunzător, acționînd haotic, neglijînd perspectiva. Iar rezultatele, nu cele care ni s-au promis și în vederea obținerii cărora s-au depus eforturi umane și materiale considerabile, n-au întîrziat să apară. Tenisul, altădată finalist în Cupa Davis, a părăsit grupele de elită. Handbalul masculin, de 4 ori campion al lumii, a ocupat nu demult, în Elveția, cel mai slab loc (9) din istoria participării la C.M. Cîndva campioană continentală, echipa de rugby a devenit o „pradă" tot mai ușoară pentru formații (Italia, U.R.S.S. etc.) care pînă nu demult jucau cu ea ca să învețe, nu ca să cîștige, recenta înfrîngere în fața Scoției, survenită la București și la o diferență de scor grăitoare, venind să demonstreze, o dată în plus, impasul în care se găsește această disciplină. Fără a epuiza lista, care e mult mai lungă, să notăm și declinul fotbalului, cei răspunzători de mișcarea sportivă închizînd ochii la un șir nesfîrșit de abateri și mofturi, de încălcări ale regulamentului și disciplinei, creîndu-se astfel o dereglare fără precedent a activității competiționale.

În loc să privească adevărul în față și să pună piciorul în prag, luînd măsuri hotărîte împotriva delăsării și a arbitrariului, pentru instaurarea unui climat sănătos de muncă, de ordine și disciplină, C.N.E.F.S. s-a străduit tot timpul să arunce praf în ochii opiniei publice, s-o inducă în eroare. Orice succes, cît de mărunt, a căpătat în viziunea forului respectiv proporții hiperbolice, cel mai elocvent și mai recent exemplu fiind cel furnizat de „Centura de Aur", o competiție (prin participare) mai degrabă modestă, după care victoriilor cucerite de pugiliștii noștri li s-au acordat dimensiunile unor titluri mondiale ! Impasibil la critici, C.N.E.F.S. a fost, și a rămas, impasibil și la sugestii, cazul reprezentativei masculine de handbal care, după ce a ratat întregul sezon dinaintea C.M., a mers în Elveția cu aceeași conducere tehnică, și cu același lot ! Cea mai crasă dovadă a imobilismului, a inerției ce domnesc pe strada Vasile Conta 16 o oferă însă, considerăm, rugbyul. Încălcînd propria dispoziție (care prevede că antrenorii federali nu pot cumula și funcția de antrenori ai echipelor naționale), C.N.E.F.S. i-a încredințat lui Valeriu Irimescu conducerea reprezentativei, menținîndu-l în post și după usturătoarele înfrîngeri din meciurile cu Italia și Scoția ! La fel cum, după gravul eșec de la campionatele mondiale de handbal, împotriva celor vinovați nu s-a luat nici o măsură, așteptîndu-se probabil ca ei să mai piardă o competiție, și încă una, pentru a se interveni ! În sport, ca nicăieri, ce se putea face azi s-a lăsat pe mîine, și chiar pe poimîine, pentru a se constata apoi, cu o oarecare jenă, că e prea tîrziu, continuîndu-se pe aceeași linie, îndeobște păgubitoare, și sperîndu-se că, cine știe, se va întîmpla vreo minune ! Nu s-a întîmplat însă nici o minune și, astfel, sportul nostru a pierdut unele poziții cucerite cu multă trudă și mult devotament.

O asemenea situație nu mai poate fi tolerată. Mișcarea noastră sportivă beneficiază de un sprijin material solid și, totodată, de talente autentice, care au însă nevoie, pentru a se valorifica pe deplin, spre gloria sportului românesc și a țării, de un aer proaspăt, de o conducere care să înlocuiască vorbele, cît de frumoase, cu faptele, în așa fel încît, și în acest sector de activitate, să se impună un climat de muncă responsabilă, de ordine și disciplină.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

La peluză

Mai înalți

Tocmai mă pregăteam să-mi reproșez că n-am văzut demult la lucru echipa Dinamo, ca să constat, cu surprindere, că nici n-aș fi avut cînd, de vreo patru etape încoace, practic după primul meci din retur cînd au jucat acasă cu Sport Club Bacău, jucătorii din șoseaua Ștefan cel Mare sînt mereu pe drumuri, și ce drumuri îmi spun cu mirare, pe acolo unde nu se prea pierd puncte acasă și totuși — un record puțin obișnuit! — 7 puncte din patru partide disputate unul după altul numai în deplasare, ce să însemne oare? Iau ziarul de specialitate, citesc formația, nu mă dumiresc și telefonez prietenilor mei dinamoviști care, bineînțeles, sînt supărați pe mine și mă trimit pe stadion ca să nu recunoască faptul că nici ei nu știu mai mult, așteaptă meciul cu Victoria de duminică, întrebîndu-se ce treabă o mai fi și asta să iei mijlocașii și să-i faci fundași și fundașii să fie mijlocași cînd era mai simplu să joace băieții ce știu ei mai bine, fiecare pe postul lui, fiindcă, spun eu, nu există conservatori mai înrăiți ca îndrăgostiții suporteri. Un suporter se deosebește de un laic de rînd prin aceea că nu admite decît inovațiile gîndite de el. Și totuși plus șapte la adevăr după cinci meciuri este un lucru puțin obișnuit și merită a fi evidențiat ca atare, rezervîndu-ne dreptul la un comentariu „pe viu".

Studenții par a se șicana reciproc. Craiovenii stopează furtunoasa ascensiune a lui Poli Timișoara, favorizînd Hunedoara, după ce barase cu un scor egal cursa de urmărire a Sportului Studențesc chiar la București. Studenții bucureșteni se răzbună pe colegii lor din Cluj-Napoca administrîndu-le un scor fluviu, ca să vină acum rîndul clujenilor să se revanșeze și să scoată din mînă pe colegii lor din Craiova. Oricum ar fi, trebuie spus că toate echipele studențești, din București sau Timișoara, Craiova sau Cluj-Napoca, își fac o profesiune de credință din propagarea virtuților acestui frumos sport care este fotbalul, inclusiv galeriile lor, hitrele și istețele galerii studențești.

Aud tot mai des spunîndu-se: Nu țin cu Brașovul, dar mă bucur pentru Costică Ștefănescu; numele lui rămîne legat de ascensiunea fotbalului românesc și pentru ce-a făcut și pentru ce reprezintă el merită un început de nouă carieră care să-l impună spre folosul și gloria sportului. Astfel aud vorbindu-se și în generozitatea care inspiră cuvintele găsesc temeiul speranței în tăria generatoare și regeneratoare a fotbalului. Performanța sportivă, mă conving încă o dată, inhibă malițiozitatea. Iată Steaua, după Universitatea Craiova și Dinamo București, polarizează iarăși nădejdile noastre. Gîndul unei prezențe românești în marea finală de la Sevilla are virtuți unificatoare; sîntem mai înalți în aceste clipe, mai înalți cu un gînd frumos. Meciul cu Honved de la București, prima repriză de la Bruxelles, elanurile curate ale echipelor studențești, seria lui Dinamo, înfiripărea gingașă de la Brașov, ținuta frumoasă a Corvinului, toate acestea sînt realități; să le conferim relieful pe care-l merită și să ne bucurăm și de la ele să pornim în judecățile noastre. Orice încercare de împrejmuire a centrului performanței neagă tocmai această diversitate. Propunerile unor specialiști de revenire la principiile elitelor sînt anacronice într-un veac al revoluției sportive. Nu prin restrîngere, ci dimpotrivă prin deschidere, prin multiplicarea canalelor de irigare vom putea beneficia de diversitatea pe care se bazează permanența performanței. Succesele fotbalului nostru au fost obținute în cadrul asigurat de o divizie națională cu 18 echipe, se uită asta. Totuși, acuzele care se aduc sistemului sînt întemeiate; remediile propuse țin însă de o mentalitate învechită. Primenirea este defectuoasă, nu construcția în sine.

NICOLAE CRISTACHE ■

Pe marginea rezultatelor

● Campionatul European de junioare încheiat recent la Băile Herculane nu a furnizat surprize aducînd pe podium favoritele întrecerii, pe maestrele internaționale Mádl Ildikó, Svetlana Matveeva și Cristina Bădulescu. În jocul fruntașelor clasamentului s-a putut observa o ezitare ciudată. Din nou specialiștii au fost nevoiți să recunoască faptul că junioarele prestează un joc calitativ superior atunci cînd au drept adversare senioarele, în timp ce în disputele din cadrul competițiilor limitei lor de vîrstă nivelul tehnic scade foarte mult. Cu toate acestea la C.E. s-au disputat partide interesante, de mare angajare. Întîlnirea dintre Mádl și Markov, jucată în runda a IV-a, a fost de mare spectacol. Cînd derularea variantei teoretice s-a încheiat, Mádl a greșit, Markov nu a exploatat inexactitatea și talentata campioană a Europei a învins. Iată „cifrul sicilian" al duelului : Mádl — Markov : 1. e4 c5 2. Cf3 e6 3. d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5. Cc3 d6 6. f4 Ne7 7. Nb5+ Cfd7 8. f5 ! e5 9. Ce6 ! f:e6 10. Dh5+ Rf8 11. f:e6 De8 12. 00+ Nf6 13. e:d7 ! N:d7 14. T:f6+ g:f6 15. Dh6 Rf7 16. Nc4+ Ne6 17. Ng5 ! Cd7 18. Cb5 Df8 19. N:e6+ R:e6 20. Cc7+ Re7 21. Dh3 Df7 22. Tf1 Thg8 ?! 23. Cd5+ Rd8 24. N:f6 C:f6 25. T:f6 Dd7 26. Dh6 Rc8 27. T:d6 Dg7 28. De6+ Rb8 29. g3 1 : 0.

Numele Cristinei Bădulescu s-a impus în arena mondială în urmă cu un an, cînd în „zonalul" senioarelor din C.M. și-a cucerit titlul internațional. Maniera de joc a impresionat atunci adversarele. Iat-o acum și în posesia medaliei de bronz a C.E. rezervat junioarelor. Cu toate că a participat în ultimul an la puține competiții, jocul Cristinei este periculos demonstrînd posibilități evidente de progres. Pe lista învinselor sale figurează nume valoroase. Ultimul dintre ele este cel al proaspetei campioane a continentului, Mádl Ildikó. În runda a VII-a s-a petrecut totul. Bădulescu — Mádl : 1. Cf3 Cf6 2. d4 e6 3. e3 d5 4. Nd3 c5 5. c3 Cc6 6. Cbd2 Ne7 7. 00 00 8. De2 Dc7 9. e4 d:e4 10. C:e4 c:d4 11. C:d4 C:d4 12. C:f6 N:f6 13. c:d4 Dd6 14. De4 g6 15. Ne3 Ng7 ?! 16. Tad1 f5 ?! 17. Df3 f4 ?! 18. Nd2 N:d4? 19. Ne4 De5 20. Nb4 Tf7 21. Tfe1 Df6 22. Td2 a5 23. Na3 Rg7 24. Tc1 e5 25. Tdc2 Nf5 26. N:b7 N:c2 27. N:a8 e4 ? 28. N:e4 N:e4 29. D:e4 N:b2 30. Tc6 !! Dd4 31. D:d4 N:d4 32. Tc4 Td7 ?? 33. Td4 și albul cîștigă.

● În cadrul Festivalului șahist organizat în saloanele Hotelului „Minerva" din Băile Herculane s-a desfășurat în paralel cu C.E. și turneul internațional feminin categoria III (F.I.D.E.) cu coeficientul mediu (ELO) 2022. Încă de la început s-au detașat într-o luptă pentru... „golaveraj" marea maestră internațională Marina Pogorevici și maestra internațională Viorica Ionescu. Într-un „turneu al remizelor" mai eficientă a fost jucătoarea de la Asociația sportivă I.T.B., care a învins, cucerind trofeul „Hercules—86" : Viorica Ionescu 9p (din 11 posibile) prin 7 victorii și 4 remize. În continuarea clasamentului: Marina Pogorevici 8p (+6,=4,—1). 3. Gabriela Olteanu 6,5p (foarte aproape de realizarea unei norme M.I.), 4—6. G. Baustark, M. Ioniță, R. Grünberg (R.F.G.) 6p, 7. I. Chiricuța 5,5p, 8—10 E. Kozma, M. Teodorescu, L. Leszner (Polonia) 4p, 11. C. Stanca 3,5p, 12. L. Crișan. Duelul ultimei runde : Ionescu — Pogorevici s-a prelungit cu întreruperi și a fost o remiză cu peripeții...

● Turneul de maeștri cu participare internațională organizat de Clubul de șah „Hercules" din „capitala" șahului — Băile Herculane — părea să cunoască victoria talentatului șahist ieșean Sergiu Lupu (revelația ultimului campionat național). Niște remize „pașnice" l-au scos din lupta pentru locul întîi, care a revenit cunoscutului maestru bucureștean Vasile Georgescu 9 p (din 11 posibile). Au urmat : Lupu 8p, M. Strîmbu, I. Glodeanu 7,5p, G. Ciolac, S. Talpoș, N. Buescu, N Boicu, S. Fusenig (R.F.G.) 6,5p etc.

● Printre oaspeții Festivalului primăverii de la Budapesta s-au aflat și cîțiva dintre cei mai buni șahiști români : Mihai Ghinda, Constantin Ionescu, Ovidiu Foișor și Sergiu Grünberg. La startul turneului internațional desfășurat în 9 runde (sistem elvețian) au luat parte 390 șahiști dintre care 9 mari maeștri și peste 40 maeștri internaționali. Au participat și 9 jucătoare. Lupta a fost încordată. Excelent a jucat fostul nostru campion Mihai Ghinda. Un finiș mai bun a făcut departajarea valorică : 1: Bönsch (R.D.G.) 8p (+7, =2, —0), 2—4 GHINDA (Rom.) (+6, =3, —0), Vogt și Knaak (ambii R.D.G.) 7,5 p, 5—11. Uhlmann (R.D.G.), GRUNBERG (Rom.), Farago (Ungaria), Sokolov (Iugoslavia), etc. 7p, etc. Maeștrii internaționali O. Foișor și C. Ionescu au jucat modest totalizînd doar 6p.

MARGARETA MUREȘAN ■

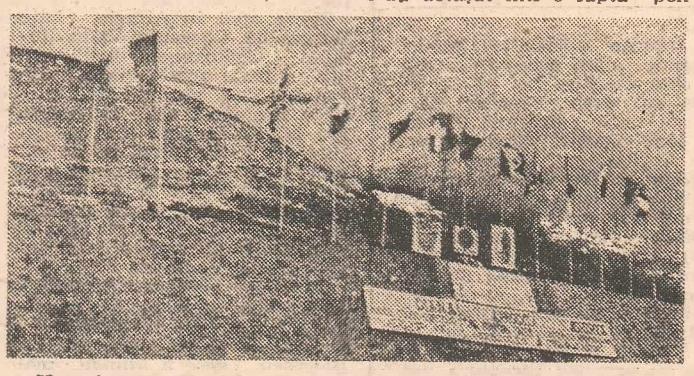

Herculane — o stațiune a confruntărilor șahiste europene

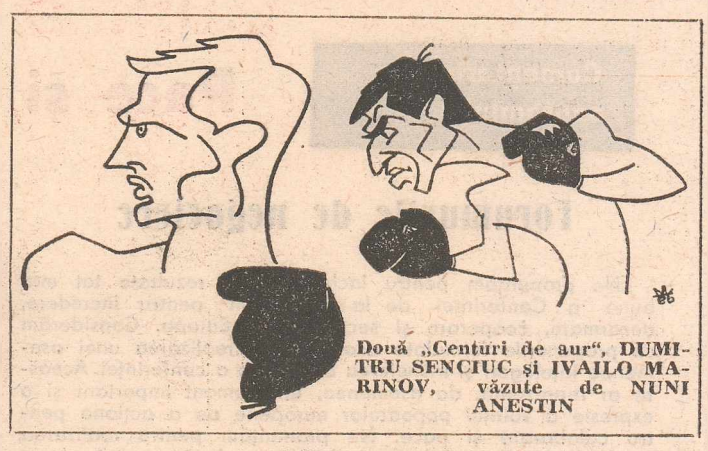

Două „Centuri de aur", DUMITRU SENCIUC și IVAILO MARINOV, văzute de NUNI ANESTIN

Racul

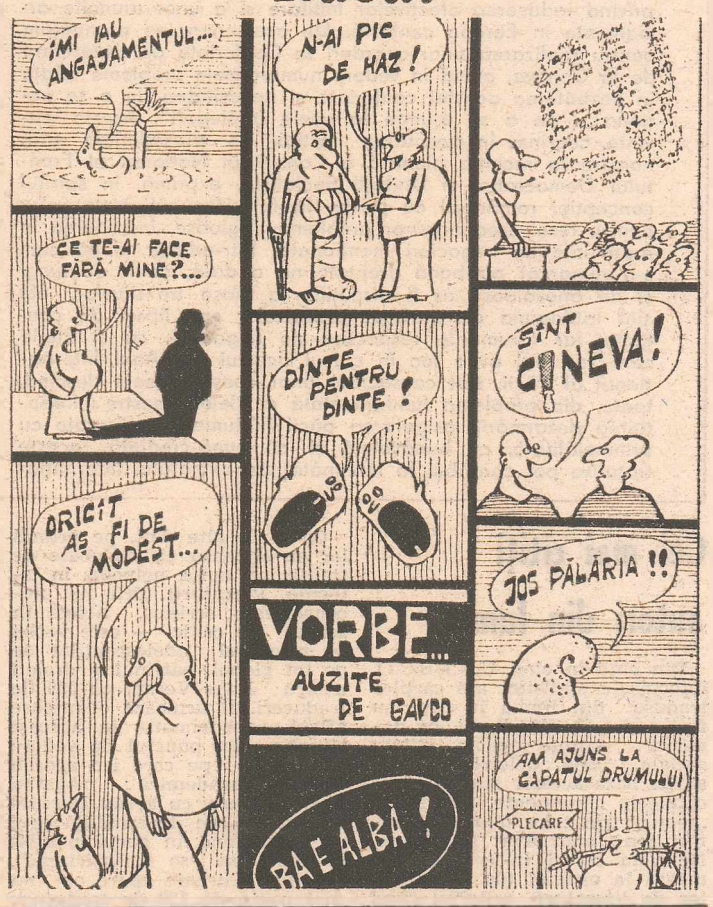

Cronica șoselei

O problemă de conștiință

Fie iarnă, vară, ninsoare, ploaie torențială, ca în seara aceea, restaurantul este plin de clienți. Cu greu cei trei consăteni au găsit o masă liberă. Atmosfera de bună dispoziție, chiar veselă, din local, datorată mai cu seamă tarafului, avînd un repertoriu de cîntece îndrăgite mult de localnici, făcea ca timpul să se scurgă extrem de ușor.

La închidere, Liviu, cel mai tînăr dintre ei era groggy. Nu-i vorbă, chiar la venire, era el puțin amețit, dar acum, pur și simplu nu mai putea vorbi. Mitru, un om bine clădit, înalt, de vreo 45 de ani, se ținea cel mai bine, în ciuda celor trei sticle de Fetească pe care le golise. S-a sculat de la masă, fără să se clatine deloc și cu vocea lui de stentor a rostit doar un „să ne fie de bine". Se îndreaptă apoi, cu pași mari, spre vestibul, dar se oprește însă brusc, întorcîndu-se spre cei doi care, în picioare, lîngă masă, nu păreau hotărîți să părăsească localul. „Rămăserăți pironiți locului. Ce așteptați ? Vreo invitație specială să mergeți acasă ? E ora închiderii ! Grăbiți-vă la mașină. N-am de gînd să vă aștept mult ! Ristea, hai mă, că tu ești mai treaz, ajută-l pe Liviu să se țină pe picioare, și ușurel spre mașină. Pînă atunci, eu trag Dacia aici, la intrare. Afară toarnă cu găleata". Contactul cu șuvoaiele puternice de apă, care inundau totul, și care în cîteva secunde i-au udat pînă la piele pe cei trei, au avut darul să-i redea graiul tînărului. „Eu nu merg cu mașina, fac o plimbare pe jos", se exprimă el destul de coerent, spre mirarea celor doi, care nu se mai așteptaseră să-l vadă vorbind și nici mergînd ca lumea în seara aceea.

„Liviule, nu fi bolund, mă. Cum o să mergi șapte kilometri pe ploaie torențială ? Tu nu vezi ? N-am stat afară decît două minute și sîntem deja ciuciulete. Nu vrem să te găsim în vreun șanț". Tînărul pare a da ascultare pentru moment sfatului lui. Își pune haina, pe care pînă atunci o ținea pe brațe, în cap și o zbughește într-o fugă dezordonată. Cei doi rămîn încremeniți. „Dacă el e nebun, eu în nici un caz n-o să-l imit, încercînd să-l ajung din urmă. Hai înăuntru. Ne mai uscăm un pic".

Localul între timp se golise. Ospătarii strîngeau de zor sticlele și vesela. Fumul de țigară se mai risipise. „Nu vă pot servi cu nimic. De altfel, a închis și bufetul". Tînărul ia, însă, o sticlă de vin golită pe jumătate, ascunsă într-un dulap în care se păstrează fețele de mese și o întinde lui Mitru. Cei doi beau direct din sticlă. Continuă să comenteze comportarea ciudată a tînărului. „Dă-ți seama în ce hal ajunge Liviu acasă, dacă ajunge". Interlocutorul nu răspunde nimic. Dă din cap gînditor. Ochii tulburi și mersul împleticit arată că licorile au început să-și facă efectul. Șoferul descuie cu gesturi repezi mașina, se urcă la volan și așteaptă cu pacență ocuparea locului din dreapta. Ristea întîrzie. Nu găsește clanța. Pipăie tabla ușii, centimetru cu centimetru. Dar, culmea, nu dă de ea. „Repede vă mai piliți ! Parcă ați fi niște puștani". Mitru coboară de la postul de pilotaj, înconjoară mașina, deschide portiera, îl ia de braț pe Ristea și îl instalează pe fotoliu. „Să nu cumva, maestre, să-mi umbli pe la încuietoare, să mă trezesc cu tine pe asfalt. M-ai înțeles ?"

Ștergătoarele de parbriz nu reușesc să curețe geamurile. Șoferul nu pare însă neliniștit că în jur e beznă absolută. Continuă să accelereze. „Mitrule, mamă ! Oi fi eu beat, dar țin să-ți precizez că mergi „în orb", și riscul e mare". „Nu-ți fă probleme, drumu-i gol. Uite mai bine cît noroi mi-ai adus în mașină". Pasagerul din dreapta are însă chef de vorbă. „Tu nu prea citești în general și cu atît mai puțin literatură de circulație. Nu uita un slogan extrem de important, mai ales pe asemenea vreme : noapte plus ploaie este egal de zece ori mai multe accidente decît în mod normal". Mitru e vădit agasat de peroația consăteanului. „Tu, dragă Ristea, studiezi atît de mult, încît ai reușit performanța de a lovi de trei ori mașina, în doar doi ani, de cînd o ai, iar ultima dată te-ai întrecut pe sine, făcînd-o armonică". Se aude un fel de plesnitură. Ca și cum cineva ar fi lovit cu palma tabla mașinii. „Ce-a fost asta ? Nu cumva am dat peste cineva ?" întreabă Ristea. „Eu zic să oprești Mitrule... Nu-i nevoie să mergi, tu, prin ploaie, fug eu pînă acolo !" „Nu-i nimic, am încercat să ocolesc o baltă, dar n-am reușit. A plescăit apa cînd au trecut prin ea cauciucurile". „Se preface că n-a sesizat nimic, în realitate cineva a fost lovit, gîndește Ristea. Nu în plin, ci poate doar șters. Am văzut clar brațul ridicat în sus prin geamul lateral și o umbră care a defilat de-a lungul mașinii și apoi a dispărut spre șanț". Gîndurile învălmășite îl asaltau, nu-i dădeau pace nici o clipă. Omul trebuie salvat ! Peste scurt timp aude vocea lui Mitru. „Vrei să te ajut să cobori ?" „Nu nu-i nevoie, pot și singur". Ca prin farmec, lui Ristea i-au dispărut amețeala, somnolența, durerile de cap. E absolut lucid. Îi revine mereu în minte, îl obsedează mîna cu degetele răsfirate, lungi, pline de noroi. Coborît din mașină, rămîne cîteva clipe în dreptul porții înalte, din lemn, a casei sale, răgaz necesar pentru ca Mitru să nu-l observe din automobilul cu care se depărtează. Fuge apoi la șoseaua principală. Poate va avea noroc să treacă vreo mașină, în ciuda orei destul de tîrzii. Se observă niște lumini apropiindu-se. E o Dacie de tip mai vechi, cu faruri dreptunghiulare. Face semn cu mîna. „Tu erai, Ristea ? Păi ce cauți la ora asta spre oraș și, în plus, ud pînă la piele ? S-a întîmplat ceva ?" Omul, luat prin surprindere, nu știe la început ce să răspundă, apoi îndrugă ceva de neînțeles. Se gîndește ce să inventeze. Ahaa, a găsit ! „Păi... cumnatul meu e grav, mi-a telefonat soră-mea acum cîteva minute." „Atunci, ce mai stai ? Urcă repede. Curios, cumnatul tău e grav și tu tot insiști să mergem mai încet !", îi reproșează consăteanul, care lucrează la cooperativa din comună și se îndreaptă spre oraș unde locuiește. Rugămintea lui Ristea, motivată de „răul de mașină", are însă alt substrat. El vrea să observe cu atenție marginile șoselei, poate dă de omul lovit. „Nu pot, nea Ristea să merg atît de încet, mă așteaptă ai mei acasă, e tîrziu. Și-apoi, de cînd suferi mata de „rău de mașină" ? Doar ești șofer". „În ultimul timp nu mă simt deloc bine, nea Luca. Dar uite, că am ajuns. Îți mulțumesc mult, prietene". Omul coboară repede din Dacie și intră în bloc. Consăteanul deschide fereastra mașinii și strigă după Ristea. „Am uitat să te întreb. Vezi, totuși, dacă cumnatul e rău îl duc eu la spital. Nu-i gaură în cer dacă mai întîrzii cîteva minute". „Mulțumesc, nu-i nevoie, mă descurc. Toți vecinii lui au mașini". Imediat cum autoturismul vernil virează la dreapta, Ristea părăsește blocul unde locuiește cumnatul imaginar și o pornește cu pași repezi pe drumul spre comuna natală, parcurs cu nici o oră înainte, în sens invers în compania lui Mitru. Încearcă să-și reamintească locul unde mîna cu degetele lungi și răsfirate a apărut în fereastră. Ce-i drept, în momentele acelea era amețit rău. Totuși n-a trecut prea mult timp din momentul plecării de la restaurant și pînă ce mașina a ajuns la punctul cu pricina. Să fie 2—3 km. Doar n-au apucat să schimbe decît cîteva vorbe. Omul examinează partea dreaptă a șoselei, metru cu metru. Între timp ploaia a încetat. Apa din șanțuri s-a mai retras. Timid, începe să-și facă apariția și luna. Asfaltul se vede bine, atmosfera e proaspătă, pămîntul reavăn emană mirosul specific. Ristea trece de la marș forțat la fugă. Nu are răbdare. „Trebuie să găsesc omul, neapărat, nu-l pot lăsa în drum !" Inima-i se zbate cu putere. A văzut pe șosea o pată care strălucește pentru o clipă în lumina lunii. Omul parcă ar fi un alergător în apropierea punctului terminus al cursei. Se oprește brusc. Pata se dovedește a fi o pungă din plastic umplută, pe jumătate cu resturi de alimente transformate de ploaie într-o pastă. Mai departe puțin, pe asfalt, o mînă întinsă care a scăpat probabil punga și... corpul lui Liviu ! Omul încă răsufla, în ciuda numeroaselor răni care sîngerau. Starea în care se afla la plecare l-a împiedicat să pareurgă o distanță prea mare. „O rafală puternică de vînt, povestea el după însănătoșire, m-a expediat spre centrul șoselei. Obosisem teribil înaintînd contra vîntului puternic și a șuvoaielor de apă care curgeau fără încetare. Își făcea efectul în continuare și alcoolul deși ploaia mă udase pînă la piele. Cînd tocmai eram pe punctul să-mi pierd echilibrul, ca urmare a unei noi și puternice rafale, a venit autoturismul care m-a surprins cu o mînă ridicată în sus".

Tinerețea, robustețea l-au ajutat enorm pe Liviu să treacă cu bine criza din noaptea aceea de pomină.

Fără intervenția hotărîtoare a lui Ristea, susțin medicii, tînărul dacă mai trăia o oră, două. „Cum, Ristea, dintr-un om în stare bahică, gata, gata să adormi în mașină, te-ai transformat deodată într-un bărbat care ai dus lucid, pînă la capăt, o asemenea nobilă misiune de salvare ?" „Nu am o experiență de viață prea mare, sînt în vîrstă de 37 de ani, dar am fost întotdeauna dușmanul lașității. Dacă nu-i dădeam de capăt, acest caz îmi rămînea veșnic pe conștiință".

Mitru și-a reamintit, în final, că și el văzuse parcă ceva asemănător unei mîini care s-a sprijinit de mașină, dar... condițiile erau tare vitrege și confuziile extrem de posibile. Oprirea n-ar fi rezolvat, după el, mare lucru. Din contră, mai ales că se afla într-o situație tare delicată. Și cum mai avea la activ asemenea isprăvi... a renunțat. Se miră cum de Ristea și-a revenit așa repede din beție.

VICTOR BEDA ■

Comentariul săptămînii

Pace şi dezarmare (VI)

Forumurile de negociere

„Ne pronunţăm pentru încheierea cu rezultate tot mai bune a Conferinţei de la Stockholm pentru încredere, dezarmare, cooperare şi securitate în Europa. Considerăm că propunerile formulate acolo permit realizarea unei asemenea înţelegeri şi încheierea cu succes a conferinţei. Aceasta ar reprezenta, de asemenea, un moment important şi o expresie a voinţei popoarelor europene de a acţiona pentru colaborare şi pace. Ne pronunţăm pentru realizarea – şi considerăm că este posibil să se facă acest lucru în acest an – a unor înţelegeri la negocierile de la Viena privind reducerea efectivelor militare şi a unor anumite armamente în Europa centrală. De asemenea, ne pronunţăm pentru realizarea unor acorduri la Conferinţa de dezarmare de la Geneva, avînd în vedere numeroasele probleme aflate în dezbaterea acestei conferinţe şi necesitatea de a se acţiona şi de a se ajunge la unele înţelegeri". Aceste cuvinte, cuprinse în cuvîntarea rostită de preşedintele ţării noastre la recenta plenară a Consiliului Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, exprimă, în spiritul concepţiei româneşti cu privire la folosirea căii tratativelor pentru rezolvarea oricăror probleme litigioase, încrederea în forumurile de negocieri menţionate. Într-adevăr, după cum s-a remarcat pe bună dreptate nu o dată, oricît de lungi şi de anevoioase ar fi discuţiile la masa tratativelor, ele sînt totdeauna de preferat conflictelor sau lipsei de contacte. Iar forumurile respective de negocieri, ca şi altele care vor mai avea loc în cursul acestui an, Anul Internaţional al Păcii, sînt consacrate unor chestiuni care descind, toate, din problema fundamentală a zilelor noastre : înfăptuirea dezarmării, asigurarea păcii în lume. Desfăşurate cu principialitate, cu bunăvoinţă şi cu bună-credinţă, aceste tratative pot contribui la îmbunătăţirea climatului internaţional, la crearea condiţiilor pentru realizarea unor progrese reale pe calea dezarmării şi a păcii.

Pe de altă parte însă, nu-i mai puţin adevărat că negocierile şi conferinţele la care ne-am referit datează de multă vreme (Conferinţa de la Geneva se desfăşoară de 23 de ani) şi, din păcate, pînă acum fără rezultate concrete. De aceea, este foarte important ca anul acesta să marcheze dinamizarea negocierilor în problemele păcii, ca în Anul Internaţional al Păcii să se realizeze scoaterea acestor negocieri din starea cronică de ineficienţă în care se află de mulţi ani, să se facă totul pentru ca ele să nu fie utilizate drept paravan pentru continuarea cursei înarmărilor, ci să se încheie cu rezultatele dorite.

Dar, pentru dinamizarea şi pentru încheierea cu succes, cu programe de acţiune şi cu acorduri concrete, a dezbaterilor din toate forumurile de negocieri în probleme ale păcii, aflate acum în acţiune sau viitoare, multilaterale sau bilaterale, esenţiale sînt atitudinea, poziţia conducătorilor statelor reprezentate la forumuri, a guvernelor ţărilor respective. Fără îndoială că negociatorii pot avea un rol important. Pregătirea, talentul şi experienţa acestora pot contribui în bună măsură la succesul convorbirilor. Însă posibilităţile negociatorilor sînt în mod fatal limitate, mai precis, strict determinate de mandatul care le-a fost încredinţat. Cheia reuşitei constă de fapt în acest mandat. Iată de ce, şi pentru încheierea cu rezultate bune a dezbaterilor din forumurile de negociere este de o mare importanţă recentul apel al preşedintelui României : „Ne adresăm tuturor statelor, tuturor guvernelor şi şefilor de stat, tuturor naţiunilor europene şi întregii lumi să ne unim forţele, să acţionăm cu înalt spirit de răspundere faţă de popoarele noastre, faţă de soarta planetei, a vieţii pe planeta noastră, să facem totul pentru a asigura triumful raţiunii, triumful păcii în întreaga lume".

ION D. GOIA

Cei mai citiţi autori din lume

Din cînd în cînd U.N.E.S.C.O. întocmeşte statistici ale cărţilor traduse din limba în care au fost scrise în alte limbi, pe domenii : ştiinţe exacte, ştiinţe sociale, artă, beletristică etc., şi, pe baza acestor statistici, alcătuieşte clasamente, un fel de „topuri" ale celor mai citiţi autori din anul avut în vedere. Ne vom referi în cele ce urmează la ultimul top al autorilor de literatură, criteriul fiind numărul de titluri traduse într-un an din scriitorul respectiv în diferite limbi.

Ca şi în alte dăţi, pe primul lor se situează cît se poate de trainic un autor neinclus în istoriile literaturii ţării lui, neconsiderat scriitor, neluat în seamă de critici — este vorba de prietenul adolescenţilor de pe tot globul, bătrînul şi dragul nostru Jules Verne, cu 229 de traduceri. Îi urmează o autoare aflată aproximativ în aceeaşi situaţie din punctul de vedere al atenţiei pe care i-o acordă critica academică : Agatha Christie, care, cu al său Hercule Poirot, nu are deocamdată egal pe mapamond în genul poliţist şi tinde să se „clasicizeze". Agatha Christie apare cu nu mai puţin de 179 de traduceri, Pe locurile următoare se plasează, în ordine : Lev Tolstoi, cu 144 de titluri traduse ; Fraţii Grimm — 108 ; Georges Simenon — 104 ; Jack London — 98; William Shakespeare — 92 ; Mark Twain — 85 ; Hans Christian Andersen — 81 ; Alexandre Dumas—tatăl — 78 ; Maxim Gorki — 77 ; Fiodor Dostoievski — 74 ;Graham Greene şi Charles Perrault — cîte 55 ; — Anton Cehov — 54 ; Homer — 49 ; Edgar Poe — 44 ; Molière şi Daniel Defoe — cîte 42 ; Alexandr Puşkin — 39 ; Oscar Wilde — 35 ; Lewis Carrol — 31 ; James Fenimore Cooper, Gabriel Garcia Marquez şi Rabindranath Tagore — cîte 30.

Şi de astă dată clasamentul circulaţiei pe glob a operelor marilor scriitori dovedeşte dominaţia autoritară a prozei asupra tuturor celorlalte genuri. Coincide oare această ierarhie cu ceea ce ştim noi că se citeşte, cu ceea ce citim noi ? Da, cu unele excepţii (lipsesc din listă monştri sacri ca Dante, Cervantes, Balzac, Hugo, Fielding, Swift, Dickens şi alţii, pe care noi i-am citit şi-i citim mereu, şi în schimb apar nume după care nu ne prea dăm în vînt) şi raportînd categoriile de autori la cerele vîrstei noastre, putem afirma că, în general, scriitorii cuprinşi în topul de mai sus au fost şi continuă să fie printre preferaţii noştri în ceea ce priveşte literatura universală. Este posibil ca topurile următoare să apropie şi mai mult lista de cea ideală.

ION CODRU

Mafia „made in Japan"

„Puternica limuzină Mercedes a oprit în faţa sediului central al poliţiei din Osaka. Şoferul, în uniformă specială şi cu mănuşi albe, a sărit de la volan şi cu o plecăciune adîncă a deschis uşa automobilului. De la bordul ei au coborît trei domni cu costume închise, care au intrat demni în clădire". Fragmentul acesta, reprodus dintr-un reportaj al revistei „Der Spiegel", nu relatează, cum şi-ar putea închipui cititorul, sosirea unor demnitari în control la sediul poliţiei nipone. Cei trei nu erau altcineva decît cunoscuţi yakuza (gangsteri) care, spre stupefacţia poliţiştilor, cum au intrat în clădire şi-au predat pistoalele cu care erau înarmaţi şi s-au declarat vinovaţi de moartea a trei persoane. Însă nu remuşcările au fost cele care i-au adus pe aceşti killerşi în variantă niponă la poliţie. Dimpotrivă ei au cerut imediat poliţiei să fie protejaţi. De cine ? De cei de o teapă cu ei, căci lumea interlopă sau cel puţin o parte a ei pusese un mare premiu pe capetele lor. Pentru că ei s-au făcut vinovaţi de moartea a trei dintre „colegii" lor — Mashisa Takenaka, 51 de ani, bosul unei adevărate multinaţionale a crimei „Yamaguchi-gumi", şi doi dintre cei mai apropiaţi colaboratori ai acestuia.

De 50 de ani, Yamaguchi-gumi este cel mai mare concern al crimei din Japonia. El operează în întreaga ţară şi are filiale şi în străinătate, în S.U.A., Filipine şi Hongkong, numărînd nu mai puţin de 11 000 de membri. După moartea în urmă cu patru ani, a „naşului" Kazuo Taoka, un fel de Al Capone nipon, care a condus gigantica bandă timp de 35 de ani, în rîndurile lui Yamaguchi-gumi a a apărut un vid de putere. Abia vara trecută, „subdirectorii" au reuşit să cadă de acord asupra unui nou kumicho (preşedinte al societăţii), care nu era altul decît Takenaka. Însă contracandidatul său, Hiroshi Yamamoto, de 60 de ani, nu s-a împăcat cu ideea că a fost învins. El a anunţat — într-o spectaculoasă declaraţie făcută în faţa reporterilor televiziunii (sic) — că iese din organizaţie şi a creat, împreună cu 3 000 de adepţi ai săi, o nouă firmă de gangsteri „Ichiwakai", avînd ca „specializare" : şantajul, prostituţia şi jocurile de noroc. Anchetatorii sînt convinşi că Yamamoto a ordonat acoliţilor săi să-l ucidă pe puternicul său rival Takenaka. Un indiciu este şi faptul că la înmormîntarea lui Takenaka — transmisă în direct la televiziune ? ! — au participat 1 400 de reprezentanţi ai lumii interlope, însă şeful lui „Ichiwakai" a absentat şi, mai mult, nu a trimis nici măcar un buchet de flori.

Lupta între cele două bande rivale a dezlănţuit ciocniri violente, cum nu s-au mai văzut pînă acum în Japonia : peste 200 de schimburi de focuri, soldate cu numeroase victime. Numai la Kobe şi Osaka, principalele bastioane ale bandelor rivale, au fost înregistraţi în decurs de trei luni peste 24 de oameni, ucişi în luptele de stradă. Poliţia din Osaka releva că acum se vînd foarte bine vestele de protecţie antigloanţe. De asemenea, armele de foc au ajuns la preţuri fabuloase pe piaţa ilicită, între 800 şi 1600 dolari. Mai mulţi gangsteri din Yamaguchi-gumi, printre care şi fratele lui Takenaka, au fost arestaţi, la sfîrşitul anului trecut, în statul Hawaii, pe cînd încercau să scoată ilicit din ţară arme de foc, printre care cinci mitraliere şi trei aruncătoare de rachete, portabile !

Poliţia japoneză pare să fie neputincioasă în faţa fenomenului mafiei „made in Japan". Potrivit statisticilor poliţiei, în prezent există aproximativ 100 000 de yakuza, organizaţi în 2 278 de bande. Însă, cum sublinia un purtător de cuvînt al poliţiei din Tokio, aceste statistici nu cuprind decît pe acei gangsteri care au avut deja de-a face cu poliţia. Un cunoscător al scenei interlope, el însuşi oyabun (părinte) al aproximativ 100 kobun (copii) aprecia că numai în zona Tokio există aproximativ 60 000 de gangsteri. Gama activităţilor lor nocive este foarte amplă — jocuri de noroc, droguri, pariuri, şantaj etc. Poliţia apreciază că veniturile anuale ale pegrei nipone ajung la cinci miliarde de dolari. Deşi se pare că mafia japoneză ţine să pozeze uneori în continuatoare a unora dintre tradiţiile samurailor, obiceiurile ei se apropie tot mai mult, pe an ce trece, de cele ale prototipului lor american. De altfel, în ultima vreme chiar şi costumele boşilor mafioţi niponi seamănă foarte mult cu cele ale gangsterilor din S.U.A. din anii '30. Se pare că din America japonezii nu au importat doar tehnica de vîrf, pe care au perfecţionat-o pînă cînd au ajuns să concureze prototipurile. Oare se va ajunge la această „performanţă" şi în ce priveşte mafia „made in Japan" ?

ROMEO NĂDĂŞAN

Desene pe asfalt

Vinificaţie şi versificaţie

Un cunoscut oenolog, Ion M. Puşcă, se produce cu o carte plină de savori („Periplu dionisiac", Editura Sport-Turism) semn că deşi se au bine în de ele, înaintea vinotecii a fiinţat — totuşi — biblioteca. Subtitlul ei, „De la Panciu la Jerez" îi deconspiră dintru început intenţiile : de a aduce lauda cuvenită podgoriilor româneşti şi de a arunca fructuoase ochiri asupra surorilor de ginte latină (mai ales) propunîndu-ne un fabulos Drum al Vinului european, ce lesne consună cu Drumul Mătăsii şi cel al Mirodeniilor.

În Franţa, peregrinul nostru e preocupat pînă la obsesie de zona... Champagne. Priveşte la Epernay statuia şampaniei, vreau să zic a inventatorului ei, călugărul benedictin Dom Perignon şi îşi apropie tainele băuturii diavoleşti într-o istorisire în care-şi devălmăşesc umbrele Iuliu Cezar, îngenunchindu-i pe gali, Ioana d'Arc, Voltaire exaltînd în stihuri spuma strălucitoare, pînă la Pasteur ce dă certificat de viaţă veşnică, vinului.

Trece apoi în Alsacia, bate Burgundia, Gasconia, Valea Ronului („Chateauneuf-du-Pape"), dar în toate aceste etape, excursul său e prefaţat de succinte desfolieri ale cronicilor. Ion M. Puşcă pare a vrea să ştie cu orice preţ pe ce stă vinul, care-i sînt obîrşiile, şi fluenţa paginilor sale capătă „suspecte" incipienţe poetice. Dar nu cumva vinificaţia şi versificaţia au sunete ce se logodesc şi se confundă ?

În Italia străbate Piemontul, Lazio, apoi calcă Sicilia, pe urmele fericite ale lui Goethe ca şi pe cele deloc ferice ale lui Bălcescu, spre a ajunge mai apoi în „zona Veneto" ce-i prilejuieşte gracile desene de palate şi gondole.

După Belgia, Spania îl atrage cu mirabilele ei imagini tutelare : piatra, soarele şi... silueta lui Don Quijote de la Mancha, morarul de vînt şi himere.

Şi de peste tot se întoarce în Panciul trudei sale cu convingerea că românii nu isprăvesc niciodată cu învăţătura dar pot fi, în multe domenii, ca de pildă în cel al vinului, dascăli plini de prestigiu.

Ion M. Puşcă îşi motivează entuziasmele citind monede antice, file de poveste, se lasă condus de magistrul Pârvan prin tainele trecutului şi — simbolic — totul gravitează în jurul unor hrube rămase în lut cu tăietura lor dintîi „pe valea istorică a pîriului Zăbrăuţi" aşa cum le-a săpat cu sabia, gospodarul a toate, Ştefan cel Mare.

Dacă poezia se presimte, logic, în cuvintele ce alcătuiesc ode spre slăvirea vinului (dar mai întîi viei, strugurelui) şi „Panciu, dragostea mea" ne apare ca o citadelă a suavităţii şi transparenţelor, o proză stenică ne descoperă laturi mai puţin spectaculoase din viaţa muncitorilor şi arhitecţilor vinului.

„Periplu dionisiac" e o lectură mai mult decît reconfortantă, oferită de un autor lipsit de vanităţi dar al cărui stil se mişcă între dulceaţa aburoasă-verzuie a Cotnarului, chilimbarul topit al Galbenei trase din daci şi celesta bolboroseală (versete ?) a şampaniei...

GHEORGHE TOMOZEI

ACCENTE ÎN LUME

Muzeu în aer liber

În localitatea Xi'an, capitală a provinciei Shannxi (R.P. Chineză) şi fostă capitală a ţării timp de unsprezece secole, se va da în folosinţă unul din cele mai mari muzee în aer liber din lume. În acest muzeu, care se va întinde pe o suprafaţă de şapte hectare vor putea fi admirate diferite relicve, statui de luptători şi cai din teracotă, pagode şi unelte casnice datînd din diferite perioade istorice.

Gîngania electronică

Terenuri considerate practic inaccesibile pentru orice vehicul cu roţi sau şenile vor fi străbătute fără dificultate de noul robot mobil ce se deplasează cu ajutorul a şase picioare articulate, creaţie a doi cercetători americani de la universitatea statului Ohio. Maşina, cu o lungime de cinci metri, greutate 2,72 tone şi sarcină utilă de 90 kilograme, este aptă să aleagă între mai multe moduri de funcţionare, permiţînd adaptarea „pasului" fiecăruia din cele şase picioare, în funcţie de teren. Escaladarea unor obstacole de doi metri sau trecerea peste şanţuri de trei metri lăţime sînt piedici pe care robotul le învinge cu uşurinţă.

Sintetizatorul instrumentist

Sonata lui Haendel pentru clavecin, vioară şi flaut, datorită cercetătorilor Institutului tehnologic din Massachusetts, a fost executată într-o manieră mai neobişnuită. Partitura de clavecin din sonată a fost încredinţată unui sintetizator care funcţionează sincron cu violonistul şi flautistul şi care, cu ajutorul unor senzori urmăreşte cu atenţie mişcarea baghetei dirijorului.

Electricitatea din corpul uman

Björn Nordenstrom, specialist radiolog la Institutul Karolinska din Stockholm, plecînd de la constatarea că în corpul omului există o permanentă şi diversificată activitate electrică, a cărei intensitate şi distribuţie variază în funcţie de afecţiuni, infecţii sau tumori, a elaborat o „schemă a circuitelor electrice" din corpul uman cu posibilă întrebuinţare în tratarea unor tumori.

ELENA GRECESCU

● Sesizări, propuneri, soluţii — un dialog fructuos între cetăţeni şi autorităţi ●

● Se întîmplă nu o dată să se dea o interpretare nu tocmai corectă anumitor prevederi ale Legii nr. 3/1977 şi de aceea ne-am gîndit că e util şi de mai larg interes cetăţenesc să publicăm integral, în cele ce urmează, răspunsul dat de **Ministerul Muncii, Direcţia generală asigurări sociale, pensii şi asistenţă socială**, cetăţeanului Coman D. Gheorghe : La scrisoarea dv. adresată revistei Flacăra, prin care contestaţi data acordării pensiei pentru munca depusă şi limită de vîrstă, vă comunicăm că, **potrivit art. 51 din Legea nr. 3, pensiile se plătesc de la data de la care se aprobă pensionarea prin decizia comisiei judeţene de pensii, iar unitatea, potrivit aceluiaşi articol, nu poate dispune încetarea activităţii persoanei care a solicitat pensionarea decît după ce a primit decizia de înscriere la pensie.** Fată de prevederile menţionate, legal a procedat organul judeţean de pensii, acordîndu-vă pensia efectiv de la întîi a lunii următoare supunerii cazului comisiei judeţene.

● După scrisoarea adresată revistei dv., am găsit înţelegere în oraşul Cîmpina, la Uzina mecanică, unde am fost încadrată imediat, urmînd şi un curs de calificare la locul de muncă în meseria de mecanic, pe profilul liceului industrial a cărui primă treaptă am absolvit-o. Acum pot să fiu şi eu de folos societăţii ; sînt foarte bucuroasă că mă pot întreţine prin munca mea, că pot s-o ajut şi pe mama. Vă rog să-mi îngăduiţi ca, prin intermediul dv., să mulţumesc pe această cale conducerii uzinei din Cîmpina pentru înţelegere şi sprijinul acordat. **(Petre I. Mihaela**, Brazi, judeţul Prahova)

● **Direcţia judeţeană de poştă şi telecomunicaţii Botoşani**, ca răspuns scrisorii lui Vasiliu L. Ion din comuna Nicşeni, ne încunoştinţează că unitatea are în evidenţă un număr de 27 cereri de instalare posturi telefonice ale cetăţenilor din satul Dorobanţi. Pentru rezolvarea acestor solicitări s-a întocmit documentaţia tehnico-economică prin care se prevede montarea unui cablu telefonic tip TUHPY de la Oficiul P.T.T.R. Nicşeni pînă în satul Dorobanţi (circa 3,7 km). Lucrarea a fost prinsă în planul de investiţii pe anul 1981 şi a şi început, dar a fost sistată apoi, datorită greutăţilor întîmpinate în procurarea cablurilor speciale de telecomunicaţii.

● Sînt rău bolnavă — ne scrie cooperatoarea **Ecaterina Iancu** din comuna Clejani, judeţul Giurgiu — şi fiind şi femeie în vîrstă, comisia medicală judeţeană mi-a recomandat să întocmesc dosar de pensionare pe caz de invaliditate, ceea ce am şi făcut, trimiţîndu-mi-se dosarul la Oficiul de pensii Bolintinu din Vale. După mai multe intervenţii infructuoase, bărbatul meu s-a dus să vadă ce s-a întîmplat cu dosarul de nu i se dă curs dar, deşi a vorbit cuviincios, o funcţionară de acolo, al cărui nume nu l-am putut afla, l-a înfruntat şi l-a dat pe uşă afară. Pe 20 februarie a.c., cu toate că abia puteam să-mi trag sufletul de bolnavă ce eram, m-am dus eu la oficiu, dar aceeaşi funcţionară, în bătaie de joc, mi-a zis că trebuie să mai aduc o adeverinţă cu anii munciţi în C.A.P. şi cu îndeplinirea normelor. Păi, v-am adus una ! i-am spus. N-are nimic ! — mi-a răspuns dumneaei enervată —, vreau să mai aduci încă una la fel. Am adus şi a doua adeverinţă, dar tot degeaba, pentru că nici azi, după aproape un an, nu pot şti nimic precis în legătură cu soarta dosarului meu de pensionare.

● **Întreprinderea cinematografică a judeţului Prahova** : În legătură cu faptele sesizate în scrisoarea trimisă redacţiei dv. de către Nicolae Terbeş din Buşteni, vă informăm că, în urma cercetării cazului, lucrurile se confirmă în parte. Conducerea întreprinderii noastre a atenţionat colectivul cabinet de proiecţie a Cinematografului „Progresul" Buşteni spre a manifesta mai multă preocupare în vederea ridicării calitative a tuturor spectacolelor cinematografice. De asemenea, a fost sesizat Oficiul pentru difuzarea filmelor Bucureşti pentru a evita în viitor trimiterea pe reţea a unor filme cu uzură tehnică avansată.

● Reţinem din răspunsul trimis de **Centrala Administraţiei de Stat Loto-Pronosport**, la sesizarea tovarăşului Ion Banweg din Bozovici, judeţul Caraş-Severin : Responsabila agenţiei 11—28 Bozovici, Smeu Petra, nu a asigurat trimiterea duplicatelor biletelor cîştigătoare la centrală, ceea ce a creat posibilitatea pierderii acestora pe parcursul colectării şi, implicit, neincluderea lor în omologare. De asemenea, responsabilul agenţiei teritoriale respective, Bălan Adam, s-a făcut vinovat de necercetarea în termen şi întîrzierea rezolvării cazurilor semnalate. Ca urmare, contravaloarea cîştigurilor ce vi se cuvin (100 + 609 lei) a fost imputată responsabilei agenţiei Bozovici şi v-a fost expediată de urgenţă prin mandat poştal, iar responsabilul agenţiei teritoriale a fost sancţionat cu reducerea retribuţiei pe luna februarie a.c., pentru tergiversarea cercetărilor şi întîrzierea răspunsului.

● Ceea ce urmează nu e o glumă de... 1 aprilie. **Nicolai Ursu** din Focşani, str. Bucegi nr. 8, ne scrie supărat că a cumpărat deunăzi de la magazinul alimentar din localitate o cutie de brînză topită tip Extra-Camembert produsă pe 17 martie a.c. de I.I.L. Ploieşti, cu termen de garanţie de 15 zile, dar acasă, zice, „am constatat cu surprindere, după miros şi aspect, că este alterată...". Drept argument, ne oferă tot prin poştă, odată cu misiva primită pe 27 martie a.c., şi... corpul delict : cutia cu brînză impecabil ambalată. Am deschis-o cu precauţie, am cercetat-o atenţi, am degustat chiar conţinutul... Concluzia : o brînză delicioasă, excelentă, deloc alterată, cu aspect şi miros caracteristice. N.U., ca şi mulţi alţii, nu ştiu probabil că acesta-i mirosul caracteristic dobîndit în urma unui proces specific de fermentaţie ce i-a dus faima Camembert-ului în lumea întreagă !...

● Privitor la o propunere avansată de Gheorghe Frîncu din Drobeta-Tr. Severin, str. Prahova nr. 47, de a se deschide un magazin specializat în desfacerea produselor alimentare necesare bolnavilor de diabet, **I.C.S. Alimentara Drobeta-Tr. Severin** răspunde că în momentul de faţă nu dispune de spaţii corespunzătoare. Problema rămîne însă în continuare în atenţia conducerii întreprinderii locale de resort, urmînd ca, în funcţie şi de asigurarea fondului de marfă specific, să se organizeze un asemenea raion în cadrul unui magazin cu autoservire.

● **Consiliul popular al municipiului Bucureşti, Grupul întreprinderilor de gospodărire comunală** : Urmare sesizării apărute în revista Flacăra din 28.II.1986, la rubrica Flacăra la dispoziţia dv., privind cele semnalate de Asociaţia de locatari din str. Gura Vadului nr. 1, vă aducem la cunoştinţă că lucrările solicitate au fost terminate la data de 28.I.1986. Din discuţia purtată cu reprezentantul asociaţiei de locatari a rezultat că sesizarea a fost făcută în cursul lunii decembrie cînd, datorită unor greutăţi în aprovizionarea cu elemenţi de radiator, lucrările fuseseră pe moment oprite. După procurarea elementelor necesari, acţiunea a continuat şi s-a încheiat la data mai sus arătată, fapt confirmat şi de asociaţia de locatari în procesul verbal încheiat pe 28.II.1986.

● Recent, am parcurs traseele turistice Cabana Secuilor-Chelle Rîşnoavei, Timişul de Sus-Cascada Tamina, Clăbucet Plecare-Cabana Susai, Cioplea-drum forestier-Cabana Susai, Scheii Braşovului-Poiana Stechel, şi cu regret trebuie să spun, am întîlnit peste tot o mare cantitate de material lemnos tăiat (de ordinul zecilor de vagoane) ajuns la degradare totală sau parţială, încît nu i se mai poate da nici o întrebuinţare. Cum a fost posibil să fie abandonată o asemenea cantitate de material lemnos (în majoritatea cazurilor aflat foarte aproape de căile de acces), în condiţiile în care se duce o adevărată luptă de economisire şi folosire raţională a materiilor prime şi materialelor ?! (Col. r. **Petre Trusmei**, Braşov, bd. Griviţei nr. 52, sc. A, ap. 5)

● Spicuim din referatul-răspuns trimis de **Consiliul popular al municipiului Rm. Vîlcea** privind scrisoarea nr. 3130/1986 adresată revistei de către Mihai Zamfir din Rm. Vîlcea, prin care solicită schimbarea apartamentului deţinut în cartierul Ostroveni, întrucît este afectat de igrasie : Din cercetările efectuate de comisia municipală s-a constatat că cele sesizate sînt reale. Într-adevăr, petiţionarul este om al muncii la combinatul chimic din localitate şi două din cele trei camere ale apartamentului pe care-l ocupă cu familia sa în blocul B 14 sînt grav afectate de umezeală. În vederea executării lucrărilor de remediere de către I.J.G.C.L., comisia municipală a stabilit că, la darea în folosinţă a noilor blocuri, să i se repartizeze unităţii în care lucrează Mihai Zamfir un apartament corespunzător, cu indicaţia să-i fie atribuit.

● Un episod neplăcut, întîmplat pe 28.II.1986, în jurul orelor 13,30, în staţia de troleibuze din piaţa M. Kogălniceanu, ne este relatat de prof. Nedelescu-Enea Anton din str. Eufrosin Poteca nr. 11, et. I ap. 2, Bucureşti : ....„Şoferiţa troleului 69, cu nr. 7 112, a simulat că opreşte, încetinind, după care a accelerat brusc, îndreptîndu-se violent spre călătorii aflaţi în aşteptare, apoi ea şi-a continuat mersul în plină viteză, stropind cu noroi de sus pînă jos în jur de 10—12 persoane. Cîţiva oameni mai ambiţioşi n-au renunţat, au alergat pînă la staţia de la Operă şi au întrebat-o pe şoferiţa respectivului troleu ce motive a avut să nu oprească în staţie şi să stropească lumea. Aceasta a oferit nişte explicaţii complet ridicole, după care s-a enervat teribil de îndrăzneala cetăţenilor şi a oprit troleul cică pe motiv că a survenit o defecţiune. După ce călătorii s-au mai împuţinat, a pornit, proferînd în continuare injurii la adresa celor care avuseseră curajul să-i ceară explicaţii. Ştim că treaba I.T.B.-ului nu-i uşoară, mai ales în condiţii de iarnă, dar nu se poate tolera atitudinea şoferiţei în cauză şi de aceea rugăm să fie identificată şi sancţionată exemplar".

● **Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, Direcţia personal, învăţămînt, organizare şi control** ne trimite pentru Elena Stoica din Dragodana, judeţul Dîmboviţa, un răspuns care poate interesa şi pe alţii şi din care reţinem : **Potrivit reglementărilor în vigoare, transferările cadrelor didactice se efectuează, în perioada legală, pe posturile didactice publicate vacante, prin concurs, pe bază de probe scrise la unităţile şcolare din mediul urban şi prin concurs de acte la cele din mediul rural. În ce priveşte detaşările cadrelor didactice, menţionăm că acestea se efectuează de către inspectoratele şcolare judeţene, în interesul învăţămîntului, pe durata unui an şcolar.**

● Există, din păcatee, unii pusi numai pe rele. După cum ne informează Emanoil Mardale din Grozeştii Mehedinţului, acelaşi tractorist-buldozerist Nicolae Gh. Chirită — despre ale cărui fapte reprobabile revista Flacăra a mai scris — le face consătenilor săi tot felul de sicane. Ultima lui... ispravă : a trecut cu lama buldozerului şi a făcut vraişte 15 tone de pietris adus cu trudă de gospodarii satului tocmai de la Motru, deci de la mare distanţă, pentru amenajarea unui bazin de captare a unui puternic izvor necesar îmbunătăţirii alimentării cu apă potabilă a unui număr de peste 100 de locuitori din partea de nord a aşezării aflaţi în grea suferinţă din acest punct de vedere. Treaba asta a săvîrşit-o tot fără un motiv întemeiat, ci doar din pură răutate, numai ca să enerveze oamenii şi să cheltuie motorina statului degeaba.

● Urmare notei critice apărută în Flacăra din 21. 02. 1986, **Complexul de hoteluri şi restaurante „Ambasador" Bucureşti răspunde** : .....referitor la comportarea necorespunzătoare a unor lucrători în ziua de 10 februarie a.c., vă informăm că ospătarul Florea Marinică a fost sancţionat cu diminuarea retribuţiei cu 10 la sută pe două luni, urmînd ca la prima abatere să se ia măsuri mai drastice, pînă la desfacerea contractului de muncă. Ajutoarea de ospătar Boierescu Maria a fost mutată disciplinar la altă unitate şi schimbată din funcţie. Cazul a fost prelucrat cu întreg colectivul în vederea evitării în viitor a unor astfel de fapte.

● În oraşul Dej sînt mulţi crescători de iepuri de casă pentru carne şi blană. Pînă în anul 1985, pieile provenite dintr-o astfel de îndeletnicire se valorificau prin centrul local de colectare şi achiziţii. De la o vreme însă, ni se refuză prelucrarea pieilor respective, cică Întreprinderea de blănuri Orăştie şi-ar produce singură, pe cale sintetică, pieile de care are nevoie, iar producătorii nu mai au cui să se adreseze. Din acest motiv, subsemnatul am fost pus în situaţia să arunc la gunoi peste 100 astfel de piei şi ca mine au procedat şi alţii. Eu socot că nu este deloc bine aşa, mai ales în condiţiile cînd creşterea iepurilor de casă se bucură de o largă încuraiare din partea statului, şi de aceea vă rog să interveniţi dv. în rezolvarea acestei probleme. **(Brînzac Costache**, Dej, str. Plevna nr. 14, judeţul Cluj).

● Pentru Eugen Dugulan din Sibiu primim o veste bună de la **Consiliul popular al municipiului Sibiu** care, în acest fel, răspunde memoriului său din 5. 02. 1986 : Avînd un copil la angajare şi doi în prezent, Eugen Dugulan, electrician la Cooperativa „Gheata", este îndreptăţit să obţină o locuinţă. Pentru aceasta a fost trecut pe lista de priorităţi la nr. 8, iar cererea sa a fost discutată în şedinţa de comitet executiv, urmînd ca, în conformitate cu dispoziţiile art. 10 din Legea 5/1973, conducerea cooperativei să-i soluţioneze efectiv problema.

● În numele mai multor părinţi din cartierul „Policlinica", aparţinînd municipiului Giurgiu, ne scrie **Aurora Sandu**, bd. C.F.R., bl. 36, sc. C, ap. 43 : Întrucît numărul de copii în această zonă industrială a oraşului a crescut simţitor în ultima vreme, depăşind cu mult capacitatea celor două unităţi de acest fel existente în întregul municipiu, printre altele, dumneaei avansează autorităţilor locale propunerea de a analiza cu atenţie şi bunăvoinţă posibilităţile înfiinţării unei noi creşe în respectiva zonă, la Alei, spre a cuprinde şi cei peste 30 de copii mici rămaşi la ora actuală acasă.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU

Numai dragostea nu ajunge

Să începem cu sfîrşitul, adică cu întrebarea pusă de o... bunică : „Spuneţi-ne, tovarăşa Vali, cum faceţi de vă iubesc copiii atît de mult ? Eu am crescut copii, iar acum nepoţi, dar la noi acasă Tudorică mănîncă pentru tovarăşa Vali, doarme pentru tovarăşa Vali...". Întrebarea a stîrnit murmure aprobative. De fapt ce o generase ? La o grădiniţă din Capitală într-o după-masă, părinţii au fost invitaţi să asiste la o „oră deschisă". Era un fel de prezentare a ceea ce au învăţat copiii din grupa mică (de la 3 la 4 ani) pînă atunci. Bineînţeles că nu au lipsit stîngăciile, iar emoţiile copilor s-au transmis şi părinţilor. Chiar şi tovarăşa educatoare era emoţionată pentru că avea prilejul de a arăta rodul activităţii ei de zi cu zi „Ora deschisă", supravegheată şi îndrumată cu tact, de pe margine, de către directoarea grădiniţei, a dat posibilitatea părinţilor să înţeleagă procesul învăţămîntului preşcolar : ce, fac, şi în ce fel dobîndesc copiii deprinderile şi noţiunile necesare şi accesibile vîrstei lor.

Nu s-a urmărit latura spectaculară, (deşi a fost ca o sărbătoare !), ci s-a avut în vedere modul în care grădiniţa îşi aduce aportul în procesul educării copiilor.

Discuţiile ce au urmat au avut ca punct de plecare dragostea pentru copii. (De fapt aceasta a fost răspunsul dat de tovarăşa educatoare la întrebarea cum face de este iubită şi ascultată de toţi copiii.) „Dar numai dragostea nu ajunge-a subliniat tovarăşa directoare. Mai este nevoie şi de continuitate, grijă, tact, intransigenţă, severitate chiar, cînd se impune. Numai aşa vom reuşi să facem din ei OAMENI."

Vă mulţumim, tovarăşă educatoare, pentru că ne ajutaţi să creştem şi să educăm copii. Într-adevăr numai dragostea nu ajunge. Ne-aţi convins !

DAN DĂNUŢ DORU

P.S. Autorul a omis cu bună ştiinţă numărul grădiniţei.

Poşta redacţiei

Miclescu Vasile — Craiova, **Coccan Ştefan** — Bucureşti : Legea 5/1973 stabileşte că locuinţele din fondul locativ de stat se atribuie întreprinderilor şi instituţiilor care, la rîndul lor, le repartizează oamenilor muncii înscrişi pe listele de priorităţi. ● **Creţu Isidor şi Xenia** — Rm. Sărat : Dreptul de concesiune atribuit prin act administrativ asupra unui loc de înmormîntare din cimitire nu se extinde şi asupra construcţiilor funerare care, fiind executate de concesionari, pot fi înstrăinate. Pentru folosirea acestora de către dobînditor este necesară deţinerea dreptului de concesiune din partea organului de stat competent. ● **Zasif Elena** — comuna Topleţ, judeţul Caraş-Severin : Dosarul dv. de pensie şi alocaţie de stat pentru copii a fost transferat la Oficiul de asigurări sociale şi pensii al judeţului Caraş-Severin. ● **Dragomir Ion** — comuna Jilava, Sectorul agricol Ilfov : Se consideră vechime în muncă perioada de şcolarizare şi de practică în producţie numai dacă aţi avut contract de muncă cu o unitate şi aţi fost trimis pentru şcolarizare de către aceasta, lucru ce trebuie dovedit cu acte oficiale. ● **Cojocaru I. Nicolae** — Tohan : Vechimea unei cereri pentru instalarea unui post telefonic la domiciliu se poate ceda de către cel care a depus cererea, în baza unei declaraţii, numai unei rude pînă la gradul III, cu dovedirea gradului de rudenie şi numai la aceeaşi adresă. ● **Bădescu Ion** — satul Socu, comuna Bărbăteşti, judeţul Gorj : În baza Deciziei UCECOM 344 bis/1972, indemnizaţiile ucenicilor ce se pregătesc în cooperaţia meşteşugărească se stabilesc la începutul fiecărei luni sau trimestru, în funcţie de notele obţinute şi de comportare. Pentru absenţe nemotivate sau alte abateri, indemnizaţiile pot fi reduse sau anulate. ● **Andreescu Ştefan** — Braşov : În condiţiile de vîrstă şi vechime descrise de dv. puteţi solicita pensionarea în temeiul art. 8 al. 2 din Legea 3/1977. ● **Todea Gheorghe** — Alba Iulia : 1) investind cu formulă executorie hotărîrea instanţei, puteţi cere executarea silită asupra bunurilor debitoarei ; 2) dacă aceasta este încadrată în muncă, cu o simplă cerere adresată judecătoriei, indicînd sentinţa prin care s-a hotărît obligarea la pensie, suma restantă şi unitatea unde lucrează, veţi obţine executarea silită prin poprire ; 3) vă puteţi plînge organului de urmărire penală şi Hulpe Maria va fi cercetată pentru abandon de familie, conform art. 305 lit. „c" Cod Penal. ● **Artenie Theodor** — Oraviţa : Cererea dv. va fi rezolvată în semestrul II a.c. ● **Dragoş Valentin** — Satu Mare : Dacă vă veţi adresa Consiliului judeţean al sindicatelor, veţi fi ajutat.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi eventual telefonul unde vă putem găsi. Audienţele se ţin zilnic între orele 11 — 14.

Miercuri, pe „Ghencea":

Marea tentativă pentru cea dintîi prezenţă românească în finala Cupei campionilor europeni la fotbal

HAI, STEAUA! MULT SUCCES, STEAUA!

Returul dintre Steaua Bucureşti şi Sporting Anderlecht Bruxelles, contînd pentru semifinalele Cupei campionilor europeni la fotbal, se va disputa miercuri, 16 aprilie 1986, pe stadionul „Ghencea", cu începere de la ora 16,30 (mai devreme, pentru a lăsa loc şi eventualelor prelungiri, la 1–0 pentru Steaua după 90 de minute). Meciul va fi condus de o brigadă de arbitri din R.F.G., cu Volker Roth la centru, Hans Barnick şi Wolfgang Mierswa la linie. Ca observator U.E.F.A., va oficia finlandezul Poroiola.

Înaintea semifinalei, Steaua va efectua, sîmbătă, o ultimă „repetiţie generală" în campionat, întîlnind pe Rapid, în „Ghencea", de la ora 17. În ceea ce-i priveşte pe belgieni, aceştia şi-au anunţat sosirea la Bucureşti pentru marţi dimineaţă, la bordul unui avion charter. Anderlecht va locui la hotelul „Flora" şi, conform uzanţelor, va face marţi un antrenament de acomodare pe stadionul care va găzdui întîlnirea.

Amănunte despre această partidă, ca şi comentarii după meciul tur de la Bruxelles, în pagina 20.

Ultima oră

Nouă staţie de metrou

Pe magistrala a doua a metroului bucureştean a intrat în funcţiune o nouă staţie : „Tineretului". Placată în marmură albă şi roşie şi amplasată într-o zonă de mare trafic, ea a întîmpinat sărbătoreşte, strălucind de curăţenie, primele valuri de călători la începutul acestei săptămîni. Despărţită de cîte un kilometru în subteran de staţiile Piaţa Unirii II şi Pieptănari, staţia Tineretului are o capacitate de circa 10 000 de călători pe zi.

Produse noi

— La Întreprinderea de vagoane **Meva** din Drobeta-Turnu Severin a fost realizat cel de-al 92-lea tip de vagon de marfă. Este vorba de un vagon special destinat transportului cărbunelui către termocentrale. Noul tip de vagon dispune de echipamente care asigură reducerea simţitoare a timpului de staţionare la descărcări, contribuind la înlăturarea efortului fizic şi sporirea productivităţii muncii.

— Se îmbogăţeşte gama produselor de uz casnic. La I.M. Cugir se fac ultimele pregătiri pentru lansarea în fabricaţie a unei maşini manuale de tricotat cu o fontură şi 166 de ace. Concomitent, proiectanţii aceleiaşi întreprinderi lucrează la realizarea unui tip mai complex, cu două fonturi şi cu sistem de programare a modelului de executat cu ajutorul unor cartele perforate.

Pregătiri pentru sezonul estival

Cum sezonul estival se apropie cu paşi repezi, să ne oprim puţin şi în staţiunile de pe malul mării. La Neptun sînt aproape terminate lucrările de modernizare la hotelul şi restaurantul Traian. Tot aici se amenajează într-un frumos stil rustic cherhanaua „Tatlageac", aflată pe lacul cu acelaşi nume. I.A.P.I.T. Bucureşti lucrează la instalarea a două tobogane acvatice. La Olimp se apropie de sfîrşit lucrarea de refacere a întregii terase de promenadă de la complexul turistic „Panoramic". „Amfiteatru" „Belvedere". Neptunul, staţiunea cu cea mai largă suprafaţă vegetală, îşi îmbogăţeşte zestrea dendrologică; s-a creat un parc de odihnă în apropierea hotelului „Panoramic" iar acum se planteazâ specii de arbori ornamentali: tei, mesteceni, pini cărora urmează să li se adauge peste 200 000 de flori. Nici plaja nu a fost uitată. Aici vor fi montate noi cabine, unităţi comerciale şi instalaţii de jocuri pentru copii.

Ipoteză

Ziarul timişean „Drapelul roşu" a publicat recent un articol, semnat de Panait Stănescu-Bellu, intitulat : „Un bust al lui Decebal la British Museum ?" (şi cu subtitlul : „Noi argumente pentru un răspuns afirmativ"). Reproducem din acest articol : „După mai multe drumuri în British Museum, stăpîn pe o bogată documentaţie, pusă la dispoziţie cu amabilitate de cercetătorii secţiei de antichităţi greco-romane a muzeului londonez, sînt încă mai convins că bustul de marmură existent acolo şi purtînd numărul 1770 îl reprezintă pe Decebal, cel mai vestit rege al daco-geţilor. Cercetătorii mu-

zeului acceptă azi, aşa cum mi-au relatat, varianta că lucrarea a fost găsită în cursul săpăturilor făcute la Roma începînd cu anul 1767, în zona Forumului lui Traian. Colecţia Townley care o deţine printre valorile sale, recomandă lucrarea cu cuvinte de înaltă preţuire ; în catalogul galeriei cu acest nume se spune, de pildă (prezentarea datează din 1846) : „Despre acest cap s-a presupus în general că l-ar prezenta pe Decebal, formidabilul conducător al Dacilor, care, după ce a măcinat puterea romanilor în timpul lui Domiţian şi Nerva, a fost în cele din urmă înfrînt de Traian. Sentimentele de mînie, deznădejde şi răzbunare ce se presupun că l-au animat pe Decebal în momentul înfrîngerii, sînt puternic reliefate în ţia planşei din catalog reţine „melancolia plină de măreţie, exprimată în expresia acestui frumos portret, ce ne face să credem că . este vorba de un rege sau o căpetenie barbară prizonier la Roma".

● Un grup de specialişti de la Institutul de fizică şi ingineria nucleară şi Fabrica de aparatură nucleară Bucureşti au realizat o instalaţie de sudură în vid cu fascicul de electroni pentru piese auto. Aceasta funcţionează pe baza transformării energiei cinetice a electronilor în energie termică. Cu ajutorul ei se pot realiza suduri care, practic, nu pot fi obţinute prin mijloacele convenţionale de sudură.

● Participînd pentru prima dată la o expoziţie internaţională de vînătoare, cea de la Brno, vînătorii tulceni au avut satisfacţia să primească pentru fiecare din cele cinci exponate cu care s-au prezentat (cinci trofee de mistreţ) cîte o medalie de aur.

Deviere a Oltului

De pe şantierul hidrocentralei Gura Lotrului aflăm că se pregăteşte (dacă nu cumva evenimentul a şi avut loc, în timp ce aceste rînduri văd lumina tiparului) devierea Oltului prin barajul deversor. Aceasta constituie o etapă importantă în finalizarea construcţiei hidrocentralei.

Atenţie, înfloresc magnoliile în Grădina Botanică!

Atenţie, e aprilie, încep să înflorească magnoliile în Grădina Botanică! Şi forsitiile, şi lalelele (100 de soiuri de lalele !), şi anemonele, şi narcisele, şi brînduşele, şi crăciuniţele (aduse tocmai din Podişul Altai), şi cireşii japonezi, şi prunii ornamentali, şi... Explozie de flori, prea frumoase, îţi zici, ca să fie adevărate, tablouri de ireal reţinute cu greu între baghetele unor rame terestre ca privirile noastre.

Grădina Botanică din Bucureşti : 17,5 hectare, peste 14 000 de specii (nu plante, specii !) floricole, arbusticole şi arboricole, de la noi şi din toată lumea, o somptuoasă colecţie vegetală, un templu al frumosului natural în care, ca în orice templu, intri împins de un lăuntric resort, subtil şi imperativ ca şi acela al iubirii.

Cel ce scrie aceste rînduri mărturiseşte că a trăit, nu o dată, alarma că marile sărbători sau răscruci ale trecerii vremii pe Terra îi scapă, că le ratează definitiv, dacă nu le celebrează printr-un popas, printr-un recules popas în Grădina Botanică din Bucureşti. Trece iarna, îmi spuneam, şi n-am văzut fluturii galben-palizi ai florilor de „Chimonanthus praecox" sau cei galben-roşcaţi ai lui „Hamamelis japonica". A venit primăvara şi nu m-am închinat la albastrul eteric al corolelor de „Hepatica transsilvanica", plantă de stîncă, irumpînd prin zăpadă cu semeţie de pinten carpatic. Trece vara şi nu m-am scăldat în lagunele de lapis-lazuli ale florii de nemţişor, nu m-am plimbat pe tărmii de aur ai margaretelor şi pe cei de foc ai bujorilor, n-am pipăit cu ochii materia scumpă a „florii dragostei" („Vitex agnus-castus"). E toamnă şi mă cheamă verdele înspicat al ierbii de pampas, oranjul cald ca o sevă al frunzelor arţarului de Canada, arama bătută a frunzelor stejarului american, orgia multicoloră a gheţişoarelor, salviilor, călţunaşilor, tufănicilor. Ce m-aş face fără toate acestea ? Nu, îmi spuneam, liniştindu-mă, ele sînt acolo, trăiesc, respiră, scînteiază culori, emană arome, oficiază rituri vegetale neînchipuit de suave în templul Grădinii Botanice.

S-au împlinit, în '85, 125 de ani de la ctitorirea templului. Gîndul lui Carol Davila, pecetluit prin decret domnesc de Alexandru Ioan Cuza şi împlinit cu nobilă pasiune de dr. D. Brândza, directorul grădinii între 1874 şi 1895, se desfăşoară azi la spectaculoase proporţii, graţie continuei îmbogăţiri a colecţiilor de flori şi de arbori şi, nu în ultimul rînd, unor moderne întemeieri. În 1973 s-a construit un mare complex de sere, în care se cultivă circa 3 500 de specii de plante de pe toate meridianele, rînduite în opt compartimente (palmariu, orhidee, ferigi exotice, plante mediteraneene, plante acvatice tropicale, plante suculente mari, cactee, bromeliacee) ; în 1978 s-a inaugurat noul Muzeu botanic, care cuprinde astăzi 15 000 de piese ; în 1979 şi-a deschis porţile Biblioteca grădinii (peste 10 000 de titluri) ; în 1980—'81 s-au cuprins în reţele de irigaţii toate cele 17,5 hectare, gravitînd în jurul unui mare lac central (de 9 000 m.p.) ; herbarul grădinii, distrus de bombele ultimului război, a fost refăcut şi îmbogăţit, înglobînd la ceasul de faţă peste 500 000 de planşe. Nouă biologi, în frunte cu distinsul om de ştiinţă Vasile Diaconescu, directorul grădinii, ajutaţi de doi tehnicieni şi de vreo 20 de muncitori-peisagişti, veghează, îngrijesc, dezvoltă nişte miracole vegetale care se cheamă Sectorul de plante ornamentale, Sectorul de plante rare din flora României, Sectorul florei mediteraneene, Grădina italiană, Flora Dobrogei, Flora Carpaţilor, Flora Caucazului, Colina coniferelor, Compartimentul orchideelor şi al plantelor carnivore, Sectorul producţie etc., etc. Colecţiile grădinii se îmbogăţesc prin schimb de plante cu instituţii omologe (vreo 400!) din toată lumea.

Deci, nu uitaţi, e aprilie, prima lună prielnică întru totul florilor, prima care exaltă din plin bucuria pămîntului, devenit o superbă structură a primăverii şi vieţii. Să i ne închinăm în Grădina Botanică, unde rîd toate florile ţării şi ale lumii, într-un continuu şi cast răsărit de culori şi miresme.

ILIE PURCARU ■

P.S. Se pare totuşi că lumea n-ar avea timp de flori, se pare că primăvara îşi face de cap mai mult singură. Bucureşteanul, ins grăbit, totdeauna grăbit, se duce la parc (cînd nu e meci!) doar duminica, în rest mulţumindu-se cu „natura" de pe tarabele florăreselor. Poate că n-are timp...

În Grădina Botanică aleile, dimineţile, sînt ca şi puştii, la amiază sînt chiar puştii, doar spre amurg ce mai capătă viaţă, călcate de îndrăgostiţii care, de fapt, se privesc între ei, ignorînd florile şi copacii. Poate că şi izolarea locului, aşezat... cam peste mîna amatorului de reverii grăbite, să poarte vreo vină. Poate...

Dar peste toţi aceşti „poate", o certitudine : înfloresc magnoliile în Grădina Botanică ! Duceţi-vă să le vedeţi, pînă nu trec! Iar dacă le pierdeţi, măcar să nu rataţi stînjeneii! (Ştiaţi că aici se pot admira vreo 100 de soiuri de stînjenei? Şi că aceşti stînjenei nu fac, cum credeţi dv., doar flori violete, ci într-un spectru cromatic uluitor de divers, mergînd de la cel mai pur alb la negrul cel mai întunecat?) Iar dacă, prea prinşi cu treburile, rataţi şi stînjeneii, încercaţi măcar să nu rataţi trandafirii! (Găsiţi aici vreo 200 de soiuri, găsiţi vreo 10 000 de exemplare, născute din seminţe aduse de peste ţări şi de peste mări !) Iar dacă rataţi şi trandafirii... Ei bine, atunci nu aveţi nici o scuză !

Flacăra, Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILA TELIA" – sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Preţul revistei: 3 lei

41 505